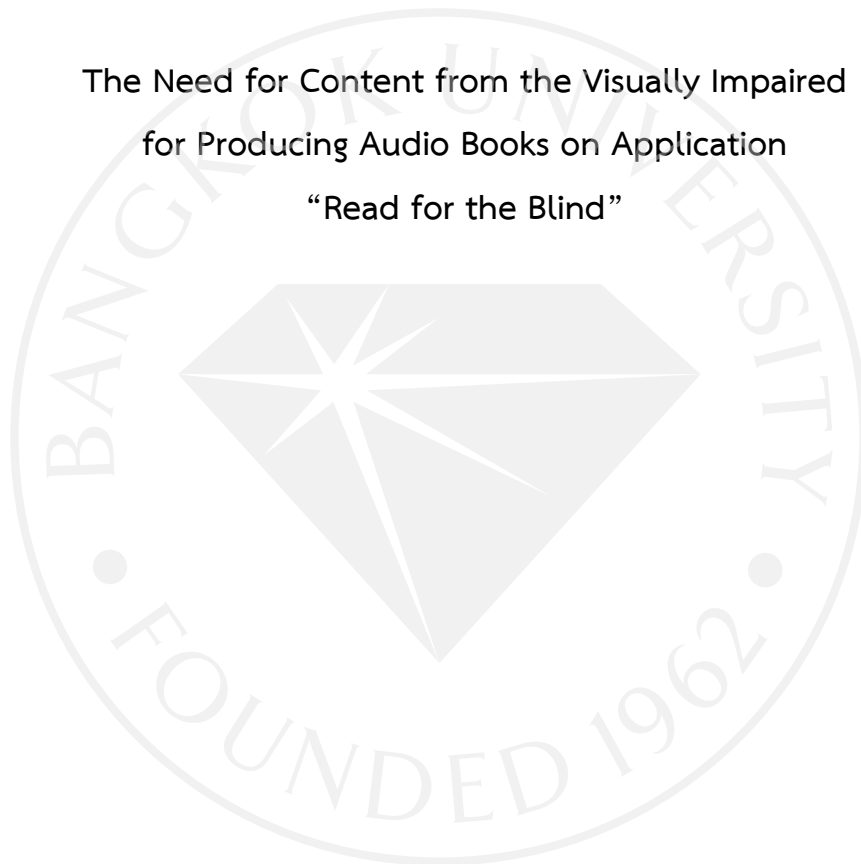

ความต้องการด้านเนื้อหาของผู้พิการทางสายตา
เพื่อผลิตหนังสือเสียงบนแอปพลิเคชัน
“Read for the Blind”

The Need for Content from the Visually Impaired
for Producing Audio Books on Application
“Read for the Blind”

ความต้องการด้านเนื้อหาของผู้พิการทางสายตา
เพื่อผลิตหนังสือเสียงบนแอปพลิเคชัน
“Read for the Blind”

The Need for Content from the Visually Impaired
for Producing Audio Books on Application
“Read for the Blind”

ณัฐศักดิ์ พงษ์สวัสดิ์

การค้นคว้าอิสระเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
ปีการศึกษา 2558

©2558

ณัฐศักดิ์ พงษ์สวัสดิ์

สงวนลิขสิทธิ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
อนุมัติให้การค้นคว้าอิสระเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์

เรื่อง ความต้องการด้านเนื้อหาของผู้พิการทางสายตา เพื่อผลิตหนังสือเสียงบนแอปพลิเคชัน
“Read for the Blind”

ผู้วิจัย ณัฐศักดิ์ พงษ์สวัสดิ์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธรรณธร ปัญญาโสภณ)

ผู้เชี่ยวชาญ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรพรหม ชมงาม)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรยา สิงห์สงบ)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

30 พฤศจิกายน 2558

ณัฐศักดิ์ พงษ์สวัสดิ์. ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์,
พฤศจิกายน 2558, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ความต้องการด้านเนื้อหาของผู้พิการทางสายตา เพื่อผลิตหนังสือเสียงบนแอปพลิเคชัน “Read
for the Blind” (71 หน้า)

อาจารย์ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธรรณธร ปัญญาโสภณ

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการด้านเนื้อหาของผู้พิการทาง
สายตา เพื่อผลิตหนังสือเสียงบนแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” 2) เพื่อศึกษาปัญหา
และแนวทางการแก้ไขปัญหา การสร้างหนังสือเสียงผ่านระบบแอปพลิเคชัน “Read for the
Blind” ผ่านมุมมองของผู้พิการทางสายตา งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative
Research) โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้พิการ
ทางสายตาจำนวน 14 คน ที่มีอายุตั้งแต่ 18 – 70 ปี ผลการวิจัยพบว่า เนื้อหาที่ผู้พิการทาง
สายตาต้องการ 6 ลำดับ คือ 1) วรรณกรรมและบทละคร เพราะ เนื้อหาที่มีความน่าสนใจ ชวน
ติดตาม และสนุกสนาน 2) พุทธประวัติและธรรมะ เป็นเนื้อหาที่ให้ข้อคิด เป็นประโยชน์ต่อการ
ดำเนินชีวิต 3) กฎหมาย เพื่อการเข้าถึงสิทธิของผู้พิการทางสายตา 4) สารสนเทศและไอทีใน
ด้านนวัตกรรม ที่มีประโยชน์ในการรองรับการใช้งานกับผู้พิการทางสายตา 5) ข้อมูลการแพทย์
ด้านการปฐมพยาบาลผู้ป่วยเบื้องต้น และ 6) สารคดีท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังพบปัญหา 3
ประการ คือ 1) หนังสือเสียงผ่านแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” มีคุณภาพเสียงไม่
ชัดเจนและฟังไม่รู้เรื่อง 2) เนื้อหาไม่ครบถ้วน เพราะบทประพันธ์มีเนื้อหาที่ยาว ส่งผลให้การ
ผลิตหนังสือเสียงมีระยะเวลาในการผลิตที่ยาวนาน และ 3) แอปพลิเคชัน “Read for the
Blind” ไม่รองรับต่อการใช้งานของผู้พิการทางสายตา ที่มีการสั่งงานซับซ้อนผ่านการสัมผัส
แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ 1) เพิ่มช่องทางการดาวน์โหลดที่หลากหลาย เพื่อขยายการผลิต
หนังสือเสียงผ่านระบบแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” 2) การพัฒนาคุณภาพเสียง
รวมถึงใส่ใจกับอักขระวรรณยุกต์และคำควบกล้ำ และเลือกใช้น้ำเสียงที่เหมาะสมกับเอกลักษณ์
ของแต่ละคน

คำสำคัญ: เนื้อหา, แอปพลิเคชัน, Read for The Blind, ผู้พิการทางสายตา

Pongsawat. T. M.Com.Arts (Strategic Communications), November 2015,
Graduate School, Bangkok University.

The Need for Content from the Visually Impaired for Producing Audio Books on
Application “Read for the Blind” (71 pp.)

Advisor: Asst.Prof.Tanyatorn Panyasopon, Ph.D.

ABSTRACT

The research had two objectives: 1) to examine the Need for Content from the Visually Impaired for Producing Audio Books on Application “Read for the Blind, 2) to investigate the problems and solutions proposed by the visually impaired towards the application “Read for the Blind.” The research was qualitative, using in-depth interviews. The samples were those visually impaired aged from 18 – 70 years. The results showed that there were seven kinds of content that the sample required: 1) literature and drama due to their interesting and inviting plots with pleasure. 2) Buddha’s biography and Dhamma whose commentaries content benefiting the visually impaired. 3) Law and their access to legal rights. 4) Information and innovation for supporting the benefits of the visually impaired 5) Medical Information on first aid, and 6) Travelling documentary. Besides, there were three problems: 1) the making audio books through the application “Read for the Blind” had unclear quality and difficult to understand. 2) The incomplete content due to the length of the story and taking long time to produce, and 3) the unsupported system of the application whose complex command through touch by the visually impaired. There were two solutions for 1) to increase channels for downloading the application in any mobile device, 2) to develop the quality to sound and pay attention to clear pronunciations and select the appropriate tone for unique characters.

Keywords: Content, Application, Read for The Blind, the Visually Impaired

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี จากความช่วยเหลือของผู้มีพระคุณหลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่ให้การช่วยเหลือดังต่อไปนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธรรณูธร ปัญญาโสภณ ที่กรุณารับเป็นที่ปรึกษา อีกทั้งยังสละเวลาอันมีค่าตรวจสอบ และปรับปรุงงานวิจัย ให้มีรูปแบบที่ถูกต้องตามงานวิจัยที่ดี ทั้งนี้ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรพรหม ชมงาม ที่กรุณาแนะนำแนวทางในการทำวิจัยเพิ่มเติมอีกด้วย

ขอขอบพระคุณ ผู้ดูแลผู้พิการทางสายตาและผู้พิการทางสายตา ในมูลนิธิคอลฟิลด์เพื่อคนตาบอดในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ และการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี นับเป็นข้อมูลที่ดีสำหรับการค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

และลำดับสุดท้ายขอขอบพระคุณ “ครอบครัวพร้อมทั้งกัลยาณมิตรที่ดี” ที่เป็นแรงผลักดันและกำลังใจ ที่ทำให้งานวิจัยชิ้นนี้ขับเคลื่อนไปได้สำเร็จ โดยให้คำแนะนำ คำปรึกษา และการช่วยเหลือที่ดีมาโดยตลอด

ทั้งนี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างสูงสำหรับผู้พิการทางสายตาในด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการช่วยยกระดับมาตรฐานชีวิตของผู้พิการทางสายตา ผู้วิจัยจึงขอมอบงานชิ้นนี้ให้แก่เหล่าคณาจารย์ ผู้ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชา จนทำให้ผลงานชิ้นนี้มีประโยชน์ต่อผู้อื่น และขอมอบความกตัญญูกตเวทิตาต่อ คุณบิดามารดา ครูบาอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ขอให้ผลบุญของงานวิจัยชิ้นนี้ ส่งไปถึงทุกท่าน หากเกิดข้อบกพร่องประการใด ที่อาจจะเกิดขึ้นในงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรับผิดเพียงผู้เดียว และยินดีที่รับฟังคำแนะนำที่ได้เข้ามาศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนางานวิจัยชิ้นต่อไป

ณัฐศักดิ์ พงษ์สวัสดิ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 ปัญหาการวิจัย	10
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย	10
1.4 ขอบเขตของงานวิจัย	10
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
1.6 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	11
บทที่ 2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 ทฤษฎีการสื่อสารระหว่างบุคคล	12
2.2 ทฤษฎีการเลือกเปิดรับสาร	16
2.3 ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ	19
2.4 แนวคิดแอปพลิเคชันโทรศัพท์สมาร์ตโฟนเพื่อผู้พิการทางสายตา	24
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	
3.1 วิธีการวิจัย	35
3.2 การกำหนดประชากร	36
3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย	36
3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	37
3.5 ความเชื่อถือของเครื่องมือในการวิจัย	38
3.6 การจัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ผล	38
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาที่ผู้พิการทางสายตาต้องการ	39
4.2 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการสร้างหนังสือเสียง	47
4.3 ผลการวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหา	48

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย	50
5.2 อภิปรายผล	51
5.3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	57
5.4 ข้อเสนอแนะทางการวิจัยครั้งต่อไป	58
บรรณานุกรม	59
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์	63
ภาคผนวก ข หนังสือขอสัมภาษณ์ผู้พิการทางสายตา	68
ประวัติผู้เขียน	71
เอกสารข้อตกลงว่าด้วยการอนุญาตให้ใช้สิทธิในรายงานการค้นคว้าอิสระ	

สารบัญตาราง

ตารางที่ 2.1: เปรียบเทียบวัตถุประสงค์การสื่อสารของผู้ส่งสารและผู้รับสาร

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1: ผู้พิการทางการมองเห็น	2
ภาพที่ 1.2: ผู้พิการทางการได้ยินหรือการสื่อความหมาย	3
ภาพที่ 1.3: ผู้พิการทางการกายหรือการเคลื่อนไหว	3
ภาพที่ 1.4: ผู้พิการทางการทางจิตใจหรือพฤติกรรม	4
ภาพที่ 1.5: ผู้พิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้	4
ภาพที่ 1.6: คนตาบอด (The Blind)	5
ภาพที่ 1.7: คนสายตาเลือนราง (Low Vision)	6
ภาพที่ 1.8: แอปพลิเคชัน “Read for the Blind”	7
ภาพที่ 1.9: ขั้นตอนการทำงานของแอปพลิเคชัน “Read for the Blind”	8
ภาพที่ 1.10: ขั้นตอนสร้างหนังสือเสียงเล่มใหม่ผ่านแอปพลิเคชัน “Read for the Blind”	9
ภาพที่ 2.1: ลำดับความต้องการพื้นฐานของ Maslow	19
ภาพที่ 2.2: สัญลักษณ์ระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ (Android)	25
ภาพที่ 2.3: สัญลักษณ์ระบบปฏิบัติการไอโอเอส (IOS)	27
ภาพที่ 2.4: ขั้นตอนการตั้งค่าโทรศัพท์สมาร์ทโฟนสำหรับผู้พิการทางสายตา (ส่วนที่ 1)	30
ภาพที่ 2.5: ขั้นตอนการตั้งค่าโทรศัพท์สมาร์ทโฟนสำหรับผู้พิการทางสายตา (ส่วนที่ 2)	30

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันข้อมูลข่าวสารได้นำโทรศัพท์มือถือเข้ามามีบทบาทในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นในด้านของการสืบค้นข้อมูล ตรวจสอบข้อมูล รวมไปถึงการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ดังที่พบเห็นบนโลกออนไลน์ทั่วไป ซึ่งถือว่าโทรศัพท์มือถือเป็นช่องทางสำคัญที่จะทำให้ทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้ในเวลาอันรวดเร็ว โดยความสามารถของโทรศัพท์มือถือสามารถตอบสนองความต้องการด้านการใช้งานของผู้บริโภค ดังนั้นโทรศัพท์มือถือจึงกลายเป็นสิ่งมีความสำคัญ ในการดำรงชีวิตมนุษย์ในยุคปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นในด้านการศึกษาที่โทรศัพท์มือถือสามารถตอบสนองความต้องการทางการเรียนสำหรับ นักเรียน นักศึกษา ครู อาจารย์ และรวมไปถึงผู้ที่สนใจในการเข้ามาใช้บริการค้นหาข้อมูล โดยใช้โทรศัพท์มือถือ เชื่อมต่อกับระบบอินเทอร์เน็ต

นอกจากนี้ ความสามารถของระบบโทรศัพท์มือถือเป็นส่วนหนึ่งที่สามารถขับเคลื่อนประเทศไปสู่การพัฒนา นับเป็นสิ่งสำคัญที่จะสามารถผลักดันประเทศก้าวไปสู่การพัฒนา เพื่อให้ประชากรที่อาศัยอยู่ในประเทศมีดัชนีคุณภาพสูงขึ้น ซึ่งประโยชน์ของโทรศัพท์มือถือที่สามารถพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น วัฒนธรรม สังคม และเศรษฐกิจ

ด้านวัฒนธรรม โทรศัพท์มือถือเปรียบเสมือนเครื่องหมายการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมที่ใช้การสื่อสารเป็นช่องทาง โดยมีระบบอินเทอร์เน็ตเป็นตัวกลางในการเชื่อมต่อข้อมูล สามารถสังเกตได้จากพฤติกรรมวัยรุ่นที่สะท้อนออกจากพฤติกรรม เช่น วัฒนธรรมการแต่งตัว ที่ได้รับอิทธิพลจากละครประเทศเกาหลี หรือ วัฒนธรรมด้านการบริโภค ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสนิยมผ่านการเสพสื่อภาพยนตร์เกาหลี ด้านสังคม โทรศัพท์มือถือเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความใกล้ชิดของสถาบันครอบครัวมากขึ้น ผ่านการใช้แอปพลิเคชันที่สามารถมองเห็นหน้ากันได้ เช่น แอปพลิเคชันเฟสไทม์ (Face Time Application) โดยแอปพลิเคชันดังกล่าวจะช่วยลดช่องว่างความห่างไกล และเติมเต็มในสิ่งที่สถาบันครอบครัวขาดหาย ด้านเศรษฐกิจ (Veedvil, 2556) โทรศัพท์มือถือสามารถสร้างเม็ดเงินได้จำนวนมหาศาล ผ่านการติดต่อ จากการรายงานยอดผู้ใช้บริการโทรศัพท์มือถือ โดยนับเฉพาะผู้ให้บริการหลักทั้ง 3 รายใหญ่ของประเทศไทย ได้แก่ เอไอเอส (AIS) ดีแทค (Dtac) และทรูมูฟ (True Move) พบว่าในไตรมาสสุดท้ายของปี ค.ศ. 2011 นั้น มียอดผู้ใช้งานรวมทั้งสิ้น 75.35 ล้านราย และมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี

จะเห็นได้ว่า ประเทศที่มีระบบการติดต่อสื่อสารทางด้านเทคโนโลยี จะแสดงให้เห็นถึงการพัฒนารายในประเทศ ซึ่งประโยชน์ของโทรศัพท์มือถือกับการติดต่อสื่อสาร ยังไม่หมดเพียงเท่านั้น เพราะโทรศัพท์มือถือกับการติดต่อสื่อสาร ยังสามารถทำให้ประชากรไทยทุกภูมิภาค เข้าถึงข้อมูล

ข่าวสารได้เท่าเทียมกัน และมีสิทธิเสรีภาพในการค้นหาข้อมูลอย่างอิสระ จนกลายเป็นการยกระดับคุณค่าชีวิต และสามารถใช้การันตีดัชนีคุณภาพของประชากรในประเทศได้อีกด้วย

ดังนั้น โทรศัพท์มือถือกับการสื่อสารประชากรในประเทศ มีอัตราการใช้งานตามเขตหัวเมืองใหญ่ เพราะโทรศัพท์มือถือเหมาะกับผู้มีความพร้อมในการใช้งานเท่านั้น เนื่องจากปัจจัยด้านโครงสร้างของประเทศ ปัจจัยด้านความพร้อมในการใช้งาน รวมไปถึงปัจจัยที่เกี่ยวกับความแตกต่างของลักษณะประชากร เป็นต้น

ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลไปสู่ความเหลื่อมล้ำทางเทคโนโลยีด้านสิทธิการค้นหาข้อมูลที่เกิดช่องว่างระหว่าง “ผู้ได้รับข่าวสาร” และ “ผู้ไม่ได้รับข่าวสาร” ระหว่างประชากรในกลุ่มต่าง ๆ ของสังคม ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำด้านโอกาส ในการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและสิทธิการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารนั่นเอง ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลไปยังประชากรกลุ่มหนึ่ง ที่ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ เนื่องจากติดความผิดปกติของร่างกาย คือ “ผู้พิการ”

จากพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2554 มาตราที่ 4 และ 20 ได้ให้ความหมายของคำว่า “คนพิการ” คือ เป็นบุคคลที่มีความผิดปกติทางร่างกาย ทางสติปัญญา หรือจิตใจ (พวงแก้ว กิจกรรม, 2552) โดยรัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุขกำหนดให้บุคคลผู้พิการมี 5 ประเภท ดังนี้

1) ผู้พิการทางการมองเห็น คือ บุคคลที่สูญเสียการเห็นตั้งแต่ระดับเล็กน้อย จนถึงตาบอดสนิท ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คนตาบอดและคนเห็นเลือนราง

ภาพที่ 1.1: ผู้พิการทางการมองเห็น

ที่มา: Baan Ajarn. (2559). *School for the blind*. สืบค้นจาก <http://baanajarn.com/photos/schools/school-for-the-blind-pattaya/>.

2) ผู้พิการทางการได้ยินหรือการสื่อความหมาย คือ บุคคลสูญเสียประสาทสัมผัสด้านการฟัง หรือหูไม่ได้ยินเสียงหรือประสาทหูพิการทั้ง 2 ข้าง

ภาพที่ 1.2: ผู้พิการทางการได้ยินหรือการสื่อความหมาย

ที่มา: ยีนโอกาส & เห็นคุณค่าคือความรับผิดชอบของสังคม. (2552). สืบค้นจาก <http://www.brandage.com/%E0%B8%A2%E0%B8%B7%E0>.

3) ผู้พิการทางกายหรือการเคลื่อนไหว คือ บุคคลที่มีข้อจำกัดการเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่อง หรือการสูญเสียความสามารถของอวัยวะในการเคลื่อนไหว ได้แก่ มือ เท้า แขน ขา

ภาพที่ 1.3: ผู้พิการทางกายหรือการเคลื่อนไหว

ที่มา: มัชฌิมาปรกร. (2555). หัวใจที่เต็มร้อยในร่างกายไม่ครบร้อย พาราลิมปิก ลอนดอน 2012. สืบค้นจาก <http://www.oknation.net/blog/kintaro/2012/08/26/entry-1>.

4) ผู้พิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม คือ บุคคลที่มีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องหรือความผิดปกติทางจิตใจหรือสมองในส่วนของการรับรู้ อารมณ์ หรือความคิด

ภาพที่ 1.4: ผู้พิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม

ที่มา: ปณณพัฒน์ จันทร์สว่าง. (2556). *เด็กบกพร่องทางพฤติกรรมและอารมณ์ (Children with Behavioral and Emotional Disorders)*. สืบค้นจาก <http://taamkru.com/th/%E0%B9>.

5) ผู้พิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้ คือ บุคคลที่มีข้อจำกัดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม โดยมีการพัฒนาการด้านประสาทที่ช้ากว่าปกติ หรือมีระดับเชาวน์ปัญญาต่ำกว่าบุคคลทั่วไป

ภาพที่ 1.5: ผู้พิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้

ที่มา: Pimchanok. (2557). *ใครบอกว่า “เด็กพิเศษ” พัฒนาไม่ได้*. สืบค้นจาก <http://www.thaiealth.or.th/Content/25507-%E0%B>.

การจำแนกประเภทผู้พิการต่าง ๆ ตามความพิการของร่างกาย จะเห็นได้ว่าประเทศที่มีการพัฒนา หรือประเทศกำลังพัฒนาจะมีความหลากหลายของประชากร โดยถูกชี้นำจากคุณภาพชีวิตของคนในสังคม หากแต่ผู้ที่บกพร่องทางร่างกายด้านการมองเห็น ที่รู้จักในนาม “ผู้พิการทางสายตา” บุคคลเหล่านี้ จัดเป็นกลุ่มผู้ด้วยโอกาสทางสังคมอย่างแท้จริง เนื่องจากทัศนคติของบุคคลทั่วไป เชื่อว่า ผู้พิการทางสายตา คือ “บุคคลชายขอบ” ที่ไม่สามารถสร้างประโยชน์ให้กับสังคมได้ บุคคลเหล่านี้ยังเป็นภาระแก่ประเทศอีกด้วย (นำโชค ชัยสิงหาญ, 2547)

อย่างไรก็ตาม “กลุ่มผู้พิการทางสายตา” ขาดโอกาสทางการสืบค้นและการเข้าถึงข้อมูลมาจากปัจจัยทางด้านสายตา ซึ่งนับเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลให้ผู้พิการทางสายตา ไม่สามารถรับข่าวสาร ซึ่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ฉบับที่สอง (2556) ได้ให้คำนิยามความหมายของ “ผู้พิการทางสายตา” ว่า ผู้ที่มีข้อจำกัดหรือบกพร่องทางการมองเห็น ซึ่งสามารถแบ่งกลุ่มผู้พิการทางสายตาได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) คนตาบอด (The Blind) หมายถึง คนที่สูญเสียการมองเห็น โดยผู้พิการทางสายตาไม่สามารถมองเห็นได้ในระยะ 20 ฟุต หรือ 6 เมตร จึงทำให้เกิดการสูญเสียการมองเห็นโดยรอบด้าน

ภาพที่ 1.6: คนตาบอด (The Blind)

ที่มา: *Read for the Blind* มอบแสงสว่างผ่านหนังสือเสียง. (2556). สืบค้นจาก http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1383625364.

2) คนสายตาเลือนราง (Low Vision) หมายถึง หรือคนตาบอดบางส่วน (Partially Blind) หรือผู้ที่สูญเสียการมองเห็น แต่ยังสามารถอ่านอักษรตัวพิมพ์ที่ขยายใหญ่ได้ หากตรวจวัดความชัดเจนของสายตาอยู่ในระดับระหว่าง 6/18 หรือ 20/70 หรือ มีเลนส์สายตาแคบกว่า 30 องศา

ภาพที่ 1.7: คนสายตาเรื้อนร่าง (Low Vision)

ที่มา: เณรฐน. (2553). เพื่อสายตาน้อง สภากาชาดไทยเพิ่มศักยภาพการมองเห็นของเด็กในชนบท.
 สืบค้นจาก <http://www.oknation.net/blog/singslatan/2010/07/07/entry-1>.

ดังนั้น “ผู้พิการทางสายตา” หมายถึง “บุคคล” หรือ “กลุ่มคน” ที่มีลักษณะที่บกพร่องทางการมองเห็น หรือผู้ที่สูญเสียการมองเห็นไปจากเดิม เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้พิการทางสายตาเหล่านี้ไม่สามารถสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร เพราะมีความผิดปกติทางการมองเห็น ที่นับเป็นปัจจัยหลักในการใช้ค้นหาข้อมูล และส่งผลให้ขาดโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลตลอดจนขาดโอกาสทางการศึกษา ซึ่งปัญหาดังกล่าวกลายเป็นปัญหาด้านการเลื่อมล้ำทางสังคม ในด้านการสืบค้นและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารนั่นเอง

จากสถิติการดำเนินงานจดทะเบียนผู้พิการทั่วประเทศไทย ณ วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2552 มีประชากรผู้พิการรวมทั้งสิ้น 855,973 ราย และยอดของผู้พิการทางสายตาทั่วโลกสูงถึง 37 ล้านคนทั่วโลก ดังนั้น สำนักงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ (2552) กล่าวถึง ปัญหาการเลื่อมล้ำด้านข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางสายตา จะสังเกตได้ว่าผู้พิการทางสายตาจะมีโอกาสในการศึกษาได้น้อยกว่าบุคคลปกติทั่วไป ซึ่งมาจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น ทางด้านร่างกาย จิตใจ และทุนทรัพย์ที่ส่งผลไปสู่การเรียน หากมองให้รอบด้าน การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญต่อผู้พิการทางสายตา แต่จากสถิติในแต่ละปี ผู้พิการทางสายตาได้มีโอกาสในการเข้าเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไม่เกิน 500 คน จากจำนวนเด็กวัยเรียน 30,000 คน โรงเรียนสำหรับผู้พิการทางสายตามีเพียง 12 แห่ง เป็นรัฐบาล 2 แห่ง และเอกชน 10 แห่ง ไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้พิการทางสายตา อีกทั้งการวิจัยยังพบว่า ผู้พิการทางสายตาทั่วโลก เข้าถึงการศึกษาน้อยกว่า 20 เปอร์เซ็นต์ และสิทธิการอ่านของผู้พิการทางสายตา พบว่าสัดส่วนใหญ่ 90 เปอร์เซ็นต์ เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่ผู้พิการทางสายตาไม่สามารถเข้าถึงได้ (“ปัญหาคนตาบอดที่ยังไม่ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง”, 2557)

ถึงแม้ระบบเทคโนโลยีจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น แต่ผู้พิการทางสายตาไม่สามารถเข้าถึงสื่อได้เช่นเดิม เพราะการเข้าถึงสื่อบางประเภทพบว่าติดปัญหาลิขสิทธิ์ รวมถึงอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิผู้

พิการ ซึ่งถือเป็นความหวังของผู้พิการทุกประเภทที่จะได้เข้าถึงสิทธิด้านการศึกษา ดังนั้นผู้พิการทางสายตา จึงถูกลิดรอนสิทธิด้านการศึกษาพบว่า ผู้พิการทางสายตาที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาเพียง 15 เปอร์เซ็นต์ (“ปัญหาคนตาบอดที่ยังไม่ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง”, 2557)

ด้วยเหตุนี้ บริษัทเอกชนจึงเกิดแนวคิดจัดทำแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” ซึ่งได้รับการร่วมมือจากภาคเอกชนหลายบริษัท อาทิ บริษัทไทยซัมซุงอิเล็กทรอนิกส์ จำกัด ธนาकारไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) บริษัทแอดวานซ์ อินโฟร์เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทกูเกิล ประเทศไทย จำกัด โดยนำระบบเทคโนโลยีการสื่อสารมาพัฒนาให้อยู่ในรูปแบบแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” ผสมผสานแนวคิดรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility - CSR) โดยมีวัตถุประสงค์ในการช่วยผลิตหนังสือเสียง (วิชัย พรพระตั้ง, 2556)

ภาพที่ 1.8: แอปพลิเคชัน “Read for the Blind”

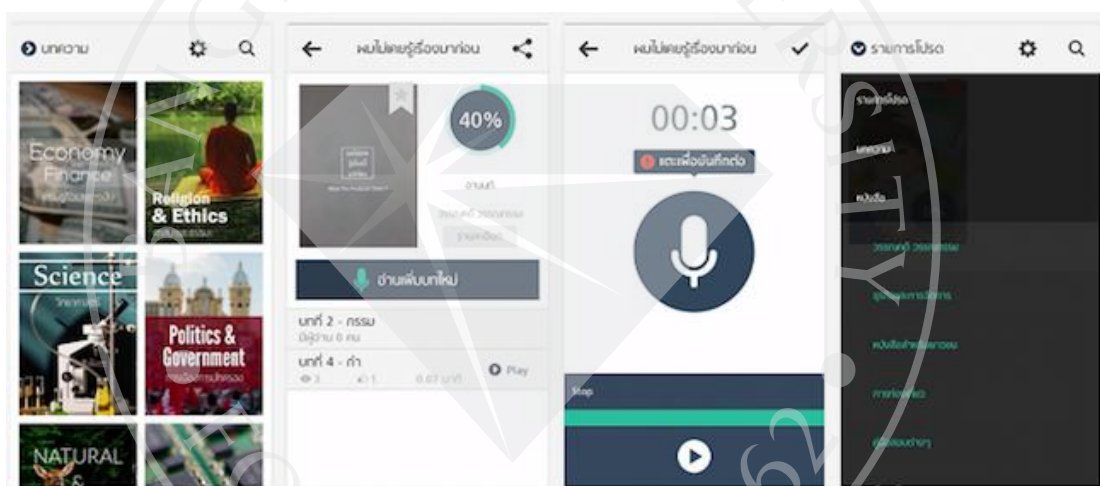
ที่มา: Lingo Thailand. (2556). มาช่วยกันอ่านหนังสือให้คนตาบอดฟัง ผ่านแอป Read For The Blind บนสมาร์ตโฟน. สืบค้นจาก <http://lingolanguage.blogspot.com/2013/11/read-for-blind.html>.

แอปพลิเคชัน “Read for the Blind” ถือกำเนิดจากแนวคิดที่ศึกษาพฤติกรรมผู้พิการทางสายตาที่นิยมอ่านหนังสืออักษรเบรลล์ นับเป็นช่องทางที่ได้รับความนิยมจากผู้พิการทางสายตาอย่างมาก ต่อพงศ์ เสนานนท์ (2556) กล่าวว่า การผลิตหนังสืออักษรเบรลล์ ใช้ระยะเวลาการผลิตที่ยาวนาน และใช้งบประมาณผลิตสูง จึงทำให้หนังสืออักษรเบรลล์มีอัตราการผลิตต่ำ ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้พิการทางสายตา ขั้นตอนการผลิตหนังสืออักษรเบรลล์หนึ่งหน้ากระดาษต้องใช้กระดาษ 3 แผ่น และใช้เครื่องที่ตีพิมพ์ชนิดพิเศษ ดังนั้นในการผลิตอักษรเบรลล์จึงมีต้นทุนในการการผลิตสูงและไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้พิการทางสายตา ด้วยเหตุนี้เองแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” ช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายและลดต้นทุนการผลิตหนังสืออักษรเบรลล์ อีกทั้งยังตอบสนองความต้องการในด้านการอ่านหนังสือของผู้พิการทางสายตาได้อีกด้วย แอปพลิเคชัน “Read for

the Blind” เปรียบเสมือน “เครื่องบันทึกเสียงเคลื่อนที่” เพื่อให้บุคคลทั่วไปมีส่วนร่วมในการบันทึกเสียงผ่านระบบแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” จากนั้นเสียงที่ถูกบันทึกจะนำไปเผยแพร่ให้แก่ผู้พิการทางสายตาผ่านห้องสมุดเสียงเพื่อคนตาบอด

ฝ่ายแนะแนวการศึกษาสำนักบริการการศึกษา (2552) กล่าวว่า กระบวนการผลิตหนังสือเสียงด้วยแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” ผู้อ่านสามารถเลือกหนังสือที่ท่านสนใจ และเริ่มบันทึกเสียงได้ทันที เมื่อกระบวนการบันทึกเสียงสิ้นสุดลง ไฟล์เสียงจะถูกบันทึกและส่งต่อไปยังส่งไปยังมูลนิธิคนตาบอด เพื่อแปลงไฟล์เสียงเป็นระบบเดซี 3 (Daisy 3) เพื่อให้ได้เสียงที่มีคุณภาพมาตรฐานสำหรับคนตาบอด

ภาพที่ 1.9: ขั้นตอนการทำงานของแอปพลิเคชัน “Read for the Blind”

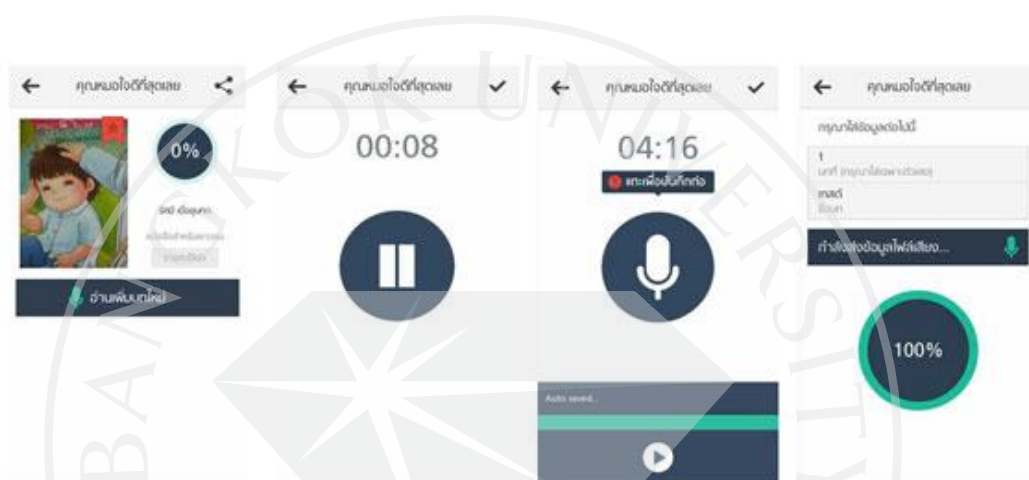

ที่มา: Lingo Thailand. (2556). มาช่วยกันอ่านหนังสือให้คนตาบอดฟัง ผ่านแอป Read For The Blind บนสมาร์ตโฟน. สืบค้นจาก <http://lingolanguage.blogspot.com/2013/11/read-for-blind.html>.

ด้านการใช้งานแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” สามารถดาวน์โหลดแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” บนสมาร์ตโฟนหรือแท็บเล็ตได้ที่กูเกิลเพลย์ (Google Play Store) หรือแอปสโตร์ (App Store) จากนั้นเปิดแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” และอ่านข้อมูลแนะนำการใช้งานเบื้องต้น เมื่อต้องการสร้างหนังสือเสียงให้ทำการเข้าระบบ (Login) โดยทำการเชื่อมต่อการสื่อออนไลน์ เฟสบุ๊ค (Facebook) เฉพาะครั้งแรกของการใช้งานแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” (Lingo Thailand, 2556)

ส่วนการสร้างหนังสือเสียงเล่มใหม่ เริ่มจากกดเครื่องหมายบวก เพื่อสร้างหนังสือเสียงเล่มใหม่ที่ยังไม่มีการสร้างไว้ หรือกดคำสั่งค้นหา (Search) เพื่อหาชื่อหนังสือที่ต้องการอ่าน ร่วมกับผู้ที่เคยสร้างไว้ในระบบแล้ว กรณีสร้างหนังสือเล่มใหม่ให้ใส่ข้อมูล ถ่ายรูปหน้าปกหนังสือ ประเภทหนังสือ ชื่อหนังสือ สำนักพิมพ์ ผู้แต่ง หรือ ผู้แปล และจำนวนบท และเริ่มบันทึกเสียงผ่านแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” ได้ทันที (Lingo Thailand, 2556)

ภาพที่ 1.10: ขั้นตอนสร้างหนังสือเสียงเล่มใหม่ผ่านแอปพลิเคชัน “Read for the Blind”

ที่มา: Lingo Thailand. (2556). มาช่วยกันอ่านหนังสือให้คนตาบอดฟัง ผ่านแอป Read For The Blind บนสมาร์ตโฟน. สืบค้นจาก <http://lingolanguage.blogspot.com/2013/11/read-for-blind.html>.

ด้วยเหตุนี้เอง โทรศัพท์สมาร์ตโฟน (Smart Phone) จึงกลายเป็นอีกหนึ่งช่องทางที่จะช่วยให้บุคคลทั่วไป ช่วยเหลือผู้พิการทางสายตาได้สะดวกขึ้น ซึ่งนับว่าแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” เป็นแอปพลิเคชันที่ต่อบัณฑิตผู้ประสงค์อย่างชัดเจน

เนื้อหาในแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” ประกอบไปด้วย บทความ วรรณคดี วรรณกรรม ธุรกิจและการจัดการ หนังสือสำหรับเยาวชน การท่องเที่ยว คู่มือสอบวิชาต่าง ๆ ปรัชญา จิตวิทยา ศาสนา โหราศาสตร์ สังคมศาสตร์ ภาษาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิทยาการและเทคโนโลยี ศิลปะกรรมและการบันเทิง ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ เบ็ดเตล็ด

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตระหนักถึง สิทธิและโอกาสการเข้าถึงข้อมูลของผู้พิการทางสายตา เพื่อผู้พิการทางสายตาจะสามารถนำประโยชน์ที่ศึกษามาพัฒนาศักยภาพตนเอง ให้มีความรู้ความสามารถเทียบเท่ากับบุคคลปกติทั่วไป อีกทั้งเพื่อยกระดับมาตรฐานชีวิตของผู้พิการทางสายตา

พร้อมทั้งต่อแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” ผู้วิจัยจึงศึกษาความต้องการด้านเนื้อหาของผู้พิการทางสายตา เพื่อผลิตหนังสือเสียงบนแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” รวมถึงศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการสร้างหนังสือเสียงผ่านระบบแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” ผ่านมุมมองของผู้พิการทางสายตา

1.2 ปัญหาการวิจัย

1.2.1 ผู้พิการทางสายตามีความต้องการเนื้อหา (Content) แบบใดที่ตรงต่อความต้องการของผู้พิการทางสายตาในการใช้แอปพลิเคชัน “Read for the Blind”

1.2.2 ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาของแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” ในมุมมองของผู้พิการทางสายตา

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาความต้องการด้านเนื้อหาของผู้พิการทางสายตา เพื่อผลิตหนังสือเสียงบนแอปพลิเคชัน “Read for the Blind”

1.3.2 เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการสร้างหนังสือเสียงผ่านระบบแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” ในมุมมองของผู้พิการทางสายตา

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความต้องการด้านเนื้อหาของผู้พิการทางสายตา เพื่อผลิตหนังสือเสียงบนแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) ซึ่งเน้นกลุ่มผู้พิการทางสายตาที่มีพฤติกรรมมารับสารผ่านหนังสือเสียง และมีทักษะความสามารถในการใช้โทรศัพท์สมาร์ทโฟนเป็นประจำ

โดยแหล่งข้อมูลที่สำคัญ คือ มุลนิคอลลีลด์เพื่อคนตาบอดในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องจากมุลนิคอลลีลด์ดังกล่าวเป็นแหล่งฝึกอาชีพของผู้พิการทางสายตา จึงเป็นแหล่งที่มีช่วงอายุที่หลากหลาย และง่ายต่อการเก็บข้อมูล จึงนับเป็นสถานที่สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ดีในการเก็บข้อมูลวิจัยในครั้งนี้

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทราบถึงความต้องการด้านเนื้อหา (Content) ของผู้พิการทางสายตา เพื่อที่จะนำความต้องการดังกล่าวไปผลิตเป็นหนังสือเสียง และปรับปรุงเนื้อหาให้ตรงกับความต้องการของผู้พิการทางสายตา

1.5.2 เพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของผู้พิการทางสายตา ให้มีความรู้ที่สูงขึ้นจากการฟังหนังสือเสียง โดยนำประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษามาพัฒนาศักยภาพตนเอง

1.5.3 เพื่อนำผลที่ได้จากงานวิจัยชิ้นนี้ ใช้เป็นแนวทางที่นำไปสู่การพัฒนาแอปพลิเคชันอื่น ๆ ให้สามารถรองรับการใช้งานของผู้พิการทางสายตา

1.6 นิยามศัพท์

1.6.1 รูปแบบเนื้อหา (Content) คือ ประเภทของเนื้อหา ที่มีการแบ่งหมวดหมู่อย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้ที่บันทึกเสียง สามารถเลือกหมวดหมู่ที่ตนเองสนใจ ในการบันทึกหนังสือเสียงผ่านโทรศัพท์มือถือ ซึ่งรูปแบบเนื้อหาที่มีการแบ่งหมวดหมู่ที่น่าสนใจ ดังต่อไปนี้ 1) วรรณกรรมและบทละคร 2) ธุรกิจการจัดการ 3) หนังสือสำหรับเยาวชน 4) การท่องเที่ยว 5) คู่มือสอบวิชาต่าง ๆ 6) ปรัชญาจิตวิทยา 7) ศาสนา 8) โหราศาสตร์ 9) สังคมศาสตร์ 10) ภาษาศาสตร์ 11) วิทยาศาสตร์ 12) วิทยาการเทคโนโลยี 13) ศิลปกรรมการบันเทิง 14) ประวัติศาสตร์ภูมิศาสตร์ และ 15) เบ็ดเตล็ด ในที่นี้หมายถึงรูปแบบเนื้อหาของแอปพลิเคชัน “Read for the Blind”

1.6.2 แอปพลิเคชัน “Read for the Blind” (Read for the Blind Application) คือ โครงการที่ช่วยเหลือผู้พิการทางสายตาให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร โดยมีคุณสมบัติเป็นแอปพลิเคชัน สร้างหนังสือเสียงผ่านโทรศัพท์มือถือที่สามารถใช้งานได้ทั้ง 2 ระบบ คือ ระบบปฏิบัติการไอโอเอส (IOS) และระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ (Android) ผ่านการดาวน์โหลดบนโทรศัพท์มือถือ

1.6.3 ผู้พิการทางสายตา (The Blind) คือ บุคคลที่มีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการมองเห็น ในที่นี้หมายถึงผู้พิการทางสายตาที่ใช้แอปพลิเคชัน “Read for the Blind”

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง “ความต้องการด้านเนื้อหาของผู้พิการทางสายตา เพื่อผลิตหนังสือเสียงบน แอปพลิเคชัน “Read for the Blind” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมี รายละเอียดดังนี้

- 2.1 ทฤษฎีการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication Theory)
- 2.2 ทฤษฎีการเลือกเปิดรับข่าวสาร (Selective Exposure Theory)
- 2.3 ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratifications Theory)
- 2.4 แนวคิดแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์สมาร์ตโฟนสำหรับผู้พิการทางสายตา
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎีการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication Theory)

สุทธิ ชัดติยะ (2555 อ้างใน พิชญพร ประครองใจ, 2558, หน้า 4) กล่าวว่า การติดต่อสื่อสาร (Communication) ในยุคปัจจุบัน จัดเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ เนื่องจากมนุษย์ใช้การสื่อสารเป็นเครื่องมือในการสื่อสารความหมาย สร้างความรู้ความเข้าใจผ่านวัจนภาษา หรืออวัจนภาษา เช่น การแสดงสีหน้า ท่าทาง ภาษา พูด หรือสื่อความหมายตามสัญชาตญาณ ซึ่งการสื่อสารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่มีการสร้างความเข้าใจอย่างเป็นระบบ เพราะ การสื่อสารไม่เพียงแต่มีความจำเป็นในด้านการดำรงชีวิตของมนุษย์ หากแต่หมายถึง การสร้างเครือข่ายสังคมและการพัฒนาคุณภาพชีวิตสู่ความมั่นคง ซึ่งการสื่อสารจะต้องใช้องค์ประกอบหลากหลายด้าน เพื่อให้เกิดเป็นการสื่อสารที่สมบูรณ์ องค์ประกอบเหล่านั้น คือ ผู้ส่งสาร สาร สื่อ และผู้รับสาร โดยองค์ประกอบการสื่อสารมีหน้าที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้

- 1) ผู้ส่งสาร (Sender) คือ บุคคลหรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่ส่งสาร หรือส่งข้อความเพื่อให้เกิดความเข้าใจ
- 2) ข่าวสาร (Message) คือ รูปแบบเนื้อหา สาร ที่ผู้ส่งสารต้องการที่จะกระจายให้ประชาชนได้รับทราบ
- 3) สื่อ (Media) หรือ ช่องทาง (Channel) คือ ช่องทางที่ใช้กระจายข่าวสารต่าง ๆ ไปสู่กลุ่มเป้าหมายให้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
- 4) ผู้รับสาร (Receiver) คือ กลุ่มเป้าหมายจะต้องสามารถรับสาร โดยความหมายของการสื่อสาร (Communication) มีนักวิชาการในศาสตร์ต่าง ๆ ให้คำนิยามคำว่า “การสื่อสาร” แตกต่างกันไป ดังนี้

Miller (1951 อ้างใน พิชญภาพร ประครองใจ, 2558, หน้า, 4) กล่าวว่า การสื่อสาร หมายถึง การถ่ายทอดข่าวสารจากที่หนึ่งไปสู่อีกที่หนึ่ง หรือการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดข่าวสาร โดยมีการไหลและเคลื่อนที่จากคนหนึ่งสู่อีกคนหนึ่ง

Hovland (1953 อ้างใน พิชญภาพร ประครองใจ, 2558, หน้า 4) กล่าวว่า การสื่อสาร คือ กระบวนการที่บุคคลหนึ่ง (ผู้ส่งสาร) ส่งสิ่งเร้า (Stimulus or Response) ภาษาพูด ภาษาเขียนซึ่งเป็นตัวกระตุ้นหรือตัวตอบสนอง เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลอื่น

Schramm (1963 อ้างใน พิชญภาพร ประครองใจ, 2558, หน้า 5) กล่าวว่า การสื่อสาร คือ การมีความเข้าใจร่วมกัน ต่อเครื่องหมายที่แสดงถึงข่าวสาร ได้แก่ อากัปกิริยา คำพูด ภาษาเขียน และการแสดงสัญลักษณ์ของคำ ซึ่งเป็นสิ่งที่คนได้ยิน ได้ฟัง ได้อ่าน หรือได้รับรู้ความหมายร่วมกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

Schramm (1974 อ้างใน พิชญภาพร ประครองใจ, 2558, หน้า 25) กล่าวว่า “การสื่อสาร” มีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ระหว่างผู้ส่งสาร (Sender) และ ผู้รับสาร (Receiver) สามารถเปรียบเทียบเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 2.1: เปรียบเทียบวัตถุประสงค์การสื่อสารของผู้ส่งสารและผู้รับสาร

วัตถุประสงค์ของผู้ส่งสาร	วัตถุประสงค์ของผู้รับสาร
1) เพื่อบอกหรือแจ้งให้ทราบ (To Inform)	1) เพื่อทราบหรือเข้าใจ (To Understand)
2) เพื่อสอนหรือให้การศึกษา (To Teach or To Educate)	2) เพื่อเรียนรู้หรือศึกษา (To Learn)
3) เพื่อสร้างความเข้าใจ หรือ ให้ความบันเทิง (To Please or To entertain)	3) เพื่อความพอใจหรือรับความบันเทิง (To Enjoy)
4) เพื่อเสนอหรือโน้มน้าวใจ (To Propose or To Persuade)	4) เพื่อกระทำหรือตัดสินใจ (To Dispose or To Decide)

ที่มา: พิชญภาพร ประครองใจ. (2558). *หลักนิเทศศาสตร์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จากความหมายของการสื่อสารข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การสื่อสาร จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบไปด้วย ผู้ส่งสาร (Sender) สาร (Message) ช่องทาง (Media or Channel) และผู้รับสาร (Receiver) โดยมีกระบวนการสื่อความหมายร่วมกัน ตามวัตถุประสงค์ที่มีความแตกต่างกันไปแต่ละบริบทของการ

สนทนา โดยใช้ช่องทาง (Media or Channel) เป็นตัวกลางในการเคลื่อนย้ายสารจากผู้ส่งสาร (Sender) ไปสู่ ผู้รับสาร (Receiver)

สำหรับองค์ประกอบการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication Theory) ประกอบไปด้วยผู้ส่งสาร (Sender) สาร (Message) ช่องทางการสื่อสาร (Channel) ผู้รับสาร (Receiver) ผล (Effect) ปฏิกริยาตอบกลับหรือการโต้ตอบ (Feedback) และ กรอบประสบการณ์ร่วมหรือกรอบแห่งการอ้างอิง (Frame of Experience) ซึ่งการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication Theory) จะช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ และการรับรู้ของบุคคลทั้ง 2 ฝ่าย จากความเข้าใจซึ่งกันและกัน

สุรัตน์ ตรีสกุล (2546) กล่าวว่า การสื่อสารระหว่างบุคคล หมายถึง กระบวนการสื่อสารที่บุคคลมีความใกล้ชิดสนิทสนมกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง สามารถแสดงและรับรู้ปฏิกริยาตอบกลับระหว่างกันได้อย่างชัดเจน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างอิทธิพลให้เกิดขึ้นระหว่างกันทั้งสองฝ่าย และเพื่อควบคุมความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างกัน

ดังนั้น การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication Theory) นับเป็นการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด เพราะเป็นการสื่อสารที่เน้นในเรื่องปฏิกริยาตอบกลับ และการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อกันของผู้ส่งสารและผู้รับสาร

McCroskey และ Richmond (1987 อ้างใน ประภาพรณ ป้อมหิน, 2550) กล่าวว่า การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication Theory) เป็นสิ่งสำคัญโดยเฉพาะบุคคลที่เป็นวัยรุ่น เนื่องจากเป็นวัยที่กำลังต้องการสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกลุ่มเพื่อน ซึ่งการสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นจะต้องมีความสามารถในการสื่อสาร จึงควรส่งเสริมให้วัยรุ่นมีความสามารถในการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication Theory) เนื่องจากการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication Theory) ให้มีประสิทธิภาพนั้นจะช่วยให้บุคคลมีการสื่อความหมายชัดเจนขึ้น และยังช่วยส่งเสริมบุคลิกภาพที่ดี อีกทั้งยังเป็นส่วนที่ทำให้บุคคลทั่วไปปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้

ด้วยเหตุผลนี้เอง การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication Theory) มีหน้าที่ “สร้างสัมพันธ์” ไม่ว่าจะเป็นการสร้างสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว ครู เพื่อน หรือ คนทั่วไป ซึ่งกระบวนการการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication Theory) จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน และเกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกันได้

Hovland (1953 อ้างใน ดวงพร บุญยะสาระนันท์, 2543) นิยามว่า การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication Theory) คือ เหตุการณ์ที่ผู้ส่งสารสื่อสารออกไป เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของอีกฝ่ายหนึ่งให้มีพฤติกรรมที่ดีขึ้น โดยมีในลักษณะซึ่งหน้ากัน (Face-to-Face)

Barnlund (1970 อ้างใน ตวงพร บุญยะสาระนันท์, 2543) กล่าวว่า การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication Theory) มีคุณลักษณะ 5 ประการ ดังนี้

ประการที่ 1 ผู้สื่อสารจะมีลักษณะความสนใจในด้านเดียวกัน ซึ่งมีความใกล้ชิดกันทางกายภาพ (Perceptual Engagement)

ประการที่ 2 การรับรู้ระหว่างกัน ทำให้เกิดปฏิกริยาฟุ้งพากัน ใส่ใจกัน โดยเน้นถึงปฏิสัมพันธ์ของการเอาใส่ใจซึ่งกันและกัน เช่น การสนทนา

ประการที่ 3 มีการแลกเปลี่ยนมุมมอง ทักษะคติ ความคิด ความรู้ และความชอบ ผ่านการสื่อสารระหว่างบุคคล โดยการแบ่งปันความรู้สึกร่วมกันคิด รวมทั้งแบ่งปันประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

ประการที่ 4 การปฏิสัมพันธ์อยู่บนพื้นฐานของการสื่อสารแบบซึ่งหน้า (Face-to-Face) ซึ่งต่างคนต่างเผชิญหน้าต่อกัน

ประการที่ 5 การสื่อสารระหว่างบุคคลจะไม่ปรากฏโครงสร้างที่แน่นอน

ดังนั้น การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication Theory) คือ การสื่อความหมายของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง (Sender) ที่ส่งข้อความ (Message) ไปยังบุคคลที่สาม (Receiver) ซึ่งการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication Theory) นั้นจะต้องมีการสื่อสารตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เช่น การพูดคุย อภิปราย ได้วาที การประชุม สัมมนา การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication Theory) มีรูปแบบดังนี้ คือ

1) การสื่อสารแบบสองต่อสองหรือเผชิญหน้า (Face to Face or Interpersonal Communication) คือ การสื่อสารที่ผู้ส่งสารและผู้รับสาร ทำการสื่อสารในลักษณะที่ใกล้ชิด ทำให้สามารถสังเกตเห็นปฏิกริยาต่าง ๆ ที่แสดงออกมาได้ ดังนั้น ปฏิกริยาตอบกลับหรือการโต้ตอบจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และมีลักษณะตอบกลับแบบทันทีทันใด (Immediate) (ขวัญชีวา ส่างหลวง, 2552)

2) การสื่อสารระหว่างกลุ่มบุคคล (Group Communication) คือ การสื่อสารของคนจำนวนหนึ่ง ที่สามารถสื่อสารเฉพาะหน้าระหว่างกัน และมีความสนใจและแสดงออกเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจเป็นการสื่อสารแบบหนึ่งต่อหนึ่ง หรือ หนึ่งคนต่อหลายคน โดยมีวัตถุประสงค์ในการส่งสารไปยังกลุ่มสมาชิก ซึ่งการสื่อสารระหว่างกลุ่มบุคคล (Group Communication) สามารถแบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ

2.1) การสื่อสารแบบกลุ่มเล็ก (Small - Group Communication) คือ การสื่อสารในรูปแบบกลุ่มที่มีสมาชิก 3 คนขึ้นไป โดยมีการสื่อสารในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ

2.2) การสื่อสารกลุ่มใหญ่ (Large - Group Communication) คือ การพูดในที่สาธารณะ เป็นกลุ่มที่มีสมาชิกมากจนไม่สามารถรู้จักกันและกันได้ โดยมีการสื่อสารเป็นทางการ เช่น การอภิปราย การบรรยาย การได้วาที เป็นต้น (“Group Communication การสื่อสารกลุ่ม”, 2554)

อย่างไรก็ตาม การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication Theory) นับว่ามีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนทุกคน และรวมไปถึงผู้พิการทางสายตา ซึ่งผู้พิการทางสายตาก็มีความผิดปกติในการมองเห็น จึงไม่สามารถสังเกตและเข้าถึงบุคคลปกติทั่วไปได้ แต่ผู้พิการทางสายตาก็ยังสามารถติดต่อสื่อสารเหมือนบุคคลปกติทั่วไปผ่านการพูดคุย แต่อาจมีความบกพร่องในการสื่อสารบ้างในบางครั้ง ซึ่งผู้พิการทางสายตาจะสื่อสารผ่านการพูดคุย การเขียนอักษรเบลล์ รวมไปถึงการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยเหลือ

2.2 ทฤษฎีการเลือกเปิดรับข่าวสาร (Selective Exposure Theory)

ในยุคปัจจุบันประชาชนได้รับการปลูกฝังให้มีพฤติกรรมติดตามข่าวสาร เพื่อทราบ เพื่อแลกเปลี่ยน เพื่อยกระดับความรู้ และเพื่อให้เกิดการพัฒนา ซึ่งในแต่ละสังคมการเปิดรับสารของประชากร มีการเปิดสารที่แตกต่างกันออกไป โดยสามารถจำแนกประเภทผู้รับสาร โดย คลอส (Clause, 1968 อ้างใน กาญจนา แก้วเทพ, 2541) สามารถแบ่งได้ 4 ประเภท ดังนี้

- 1) กลุ่มผู้รับสารที่ถูกคาดว่าจะสามารถครอบคลุมการส่งสารไปได้ (Potential Public) คือ ผู้ที่มีความสนใจในด้านเนื้อหาของผู้ผลิตอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเปิดเนื้อหาประเภทใด กลุ่มคนเหล่านั้นก็จะนิยมเปิดรับเนื้อหาที่ผู้ผลิตต้องการจะสื่อสาร
- 2) กลุ่มผู้รับสารที่เปิดรับสารนั้นจริง ๆ (Effective Public) คือ กลุ่มลูกค้าที่มีการเปิดรับเนื้อหาประเภทใดประเภทหนึ่ง ซ้ำไปซ้ำมา ไม่ว่าจะเปิดรับผ่านจากการอ่านหนังสือพิมพ์ เปิดรับจากวิทยุกระจายเสียง หรือเปิดรับชมรายการโทรทัศน์
- 3) กลุ่มผู้รับสารที่เปิดรับแต่เนื้อหาเฉพาะ (Particular Message Public) คือ ผู้เปิดฟังรายการเพลงของสถานีวิทยุ ผู้ชมรายการโทรทัศน์
- 4) กลุ่มผู้รับสารที่ได้รับผลกระทบอย่างแท้จริง (Actually Affected Public) คือ ผู้รับสารกลุ่มพิเศษที่มีลักษณะความสัมพันธ์ที่เป็นลักษณะเฉพาะกับสื่อ เช่น กลุ่มผู้พิการทางสายตา ที่ไม่สามารถเข้าถึงสื่อสิ่งพิมพ์ได้ เนื่องจากติดปัญหาในด้านการมองเห็น

พรทิพย์ วรกิจโกศาทร (2532) ได้นิยามความหมายของ “ผู้รับสาร” ว่า บุคคล คนเดียว (Individual) กลุ่มบุคคล (Group) หรือมวลชน (Mass) หรือกล่าวได้ว่า “ผู้รับสาร” หมายถึง บุคคลหรือสาธารณชน ที่มีความคาดหวังต่อการรับรู้ข่าวสาร ซึ่งทฤษฎี พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร (Selective Exposure Theory) กล่าวถึง กระบวนการเลือกรับข่าวสาร (Selective Process) ที่ผู้รับสารจะมีขั้นตอนในการเปิดรับสาร 4 ดังนี้

- 1) การเลือกเปิดรับ (Selective Exposure) คือ การเลือกเปิดรับสื่อของผู้คนในยุคปัจจุบัน ส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยทางด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม

การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่จะส่งผลต่อการเลือกรับข่าวสารให้ตรงต่อความสนใจของตนเอง เช่น เปิดรับชมละครโทรทัศน์

2) การเลือกให้ความสนใจ (Selective Perception) คือ กระบวนการที่เกิดขึ้นหลังจากบุคคลเลือกเปิดรับสื่อและข่าวสาร ซึ่งในกระบวนการนี้ คือ กระบวนการที่บุคคลเลือกให้ความสนใจต่อสื่อ และข่าวสารเฉพาะสื่อและข่าวสารที่สอดคล้องกับทัศนคติ ความคิด และความเชื่อดั้งเดิมของตน

3) การเลือกรับรู้หรือการเลือกตีความหมาย (Selective Perception or Selective Interpretation) คือ กระบวนการตีความสารจากประสบการณ์ที่มีอยู่ก่อนของแต่ละคน กล่าวคือ บุคคลใดบุคคลหนึ่งจะตีความเนื้อหาสารตามความเข้าใจของแต่ละบุคคล ตามทัศนคติ ความเชื่อ ความต้องการ สภาวะอารมณ์ และแรงจูงใจของแต่ละคน เช่น ผู้พิการทางสายตาเลือกรับรู้ประวัติศาสตร์ไทย เนื่องจากผู้พิการทางสายตาไม่สามารถเห็นเรื่องราวเหล่านั้นได้ สิ่งเดียวที่จะสามารถสัมผัสได้นั้นคือการฟัง

4) การเลือกจดจำ (Selective Retention) คือ กระบวนการหลังจากที่บุคคลเลือกให้ความสนใจ เลือกรับรู้ ตีความสื่อและเนื้อหาสารที่สอดคล้องกับทัศนคติของแต่ละคน บุคคลนั้นจะมีกระบวนการเลือกจดจำเนื้อหาสาระของสารเฉพาะในส่วนที่ตนเองสนใจ และให้ความสำคัญต่อการจดจำเข้ามาเก็บไว้เป็นประสบการณ์ (Klapper, 1960 อ้างใน ประภาพรรณ ป้อมหิน, 2550)

นอกจากนี้ Schramm (1973 อ้างใน ภัททริกา กลิ่นเลขา, 2557) ยังกล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกรับสาร โดยแบ่งออกเป็น 8 ด้าน คือ

- 1) ด้านประสบการณ์ผู้รับสาร ย่อมมีประสบการณ์ที่เกี่ยวกับข่าวสาร ที่มีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันออกไป
- 2) ด้านประสบการณ์เป็นตัวแปรที่ทำให้ผู้รับสาร เลือกรับสารที่แตกต่างตามความสนใจ ในแต่ละคน
- 3) ด้านการประเมินสารจากประโยชน์ของข่าวสาร ผู้รับสารจะมีการประเมินสารจากประโยชน์ของข่าวสาร ก่อนเพื่อเป็นการสนองจุดประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยผลจากการเปิดรับสารจะมีการพัฒนา และปรับปรุงศักยภาพของผู้รับสาร
- 4) ด้านภูมิหลังแตกต่างกัน ธรรมชาติของมนุษย์มีภูมิหลังที่แตกต่างกันออกไป รวมถึงความสนใจที่แตกต่างกันออกไป ทำให้มีการเลือกเปิดรับสารที่แตกต่างกันออกไป
- 5) ด้านการศึกษาและสภาพทางสังคม คือ องค์ประกอบทางสังคมที่นับเป็นตัวแปรที่สำคัญ ที่จะใช้ชี้วัดพฤติกรรมการสื่อสารของผู้บริโภค
- 6) ด้านบุคลิกภาพ เป็นตัวบ่งชี้ในการเปิดรับสาร ตามบุคลิกของแต่ละคน โดยมี เพศ อายุ เป็นตัวกำหนดทิศทาง
- 7) ด้านสภาพอารมณ์ของผู้รับสาร เป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้ผู้รับสารเข้าใจความหมายของสารได้ชัดเจนขึ้น

8) ด้านทัศนคติ เป็นตัวแปรที่อยู่ระหว่างการรับสาร และการตอบสนองต่อข่าวสาร หรือสิ่งเร้าต่างๆ ผ่านการแสดงออกตามพฤติกรรมของผู้รับสาร ที่มีทัศนคติต่อเนื้อหาสารนั้น ๆ

ดังนั้น การที่มนุษย์จะเปิดรับสื่อใดก็ตาม ต่างมีความคาดหวังว่าจะได้รับผลตอบแทนที่น่าพอใจ และเมื่อมั่นใจในสื่อใดแล้วนั้น ก็จะสามารถเปิดรับเนื้อหาในเรื่องนั้น ๆ ต่อไป การเปิดรับเนื้อหาและการสื่อสารของมนุษย์เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการอยู่ร่วมกัน และการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสังคม ด้วยเหตุที่ต้องแลกเปลี่ยนเนื้อหาความรู้ ความคิดเห็น ทัศนคติและความต้องการ ให้เข้าใจและมีทิศทางเดียวกัน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาซึ่งกันและกัน

ความต้องการการสื่อสารของมนุษย์นั้น เนื่องมาจากความไม่แน่ใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หากมีมากเท่าใดก็ต้องการเนื้อหาเพิ่มเติมเท่านั้น โดยการแสวงหาเนื้อหา เพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ คือ ต้องการรู้ในเหตุการณ์ ต้องการคำแนะนำในการปฏิบัติให้ถูกต้อง และต้องการเนื้อหานั้น เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจให้ตนเอง (Clarke, 1978 อ้างใน ขวัญเรือน กิตติวัฒน์, 2540) สิ่งที่มนุษย์เปิดรับข่าวสารเกิดจากปัจจัยเหล่านี้คือ

1) ปัจจัยบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคล เนื่องจากแต่ละคนมีบุคลิกภาพที่ต่างกันตามโครงสร้างจิตวิทยาของแต่ละคน เป็นผลสืบเนื่องมาจากลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน การดำเนินชีวิตในสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ไม่เหมือนกัน จึงส่งผลกระทบต่อระดับสติปัญญา ความคิด ทัศนคติ ตลอดจนกระบวนการรับรู้ การเรียนรู้ การสนใจ

2) ปัจจัยด้านสภาพความสัมพันธ์ทางสังคม เนื่องจากคนเรามักยึดติดกับกลุ่มที่ตนเองอ้างอิง (Reference Group) ในการตัดสินใจที่จะแสดงออกจากพฤติกรรมใด ๆ ก็ตาม มักจะคล้อยตามกลุ่ม ในแง่ของความคิด ทัศนคติ และพฤติกรรม เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของคนในกลุ่ม

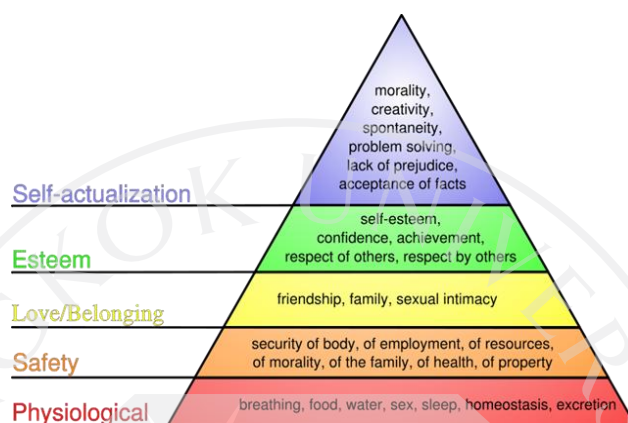
3) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมนอกระบบการสื่อสาร เชื่อว่าลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา รายได้ ทำให้เกิดความคล้อยคลึงในการเปิดรับสาร

พิชญพร ประครองใจ (2558) กล่าวว่า การศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ในเชิงจิตวิทยา หรือความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ทั่ว ๆ ไป ถือเป็นปัจจัยเริ่มต้นของการสื่อสารและเปิดรับสารด้วยเช่นกัน คือ การลำดับขั้นความต้องการขั้นพื้นฐานของมาสโลว์ (Maslow) ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) ความต้องการพื้นฐานทางกายภาพและชีวภาพ (Physiological Needs)
- 2) ความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง (Safety and Security Needs)
- 3) ความต้องการทางสังคม ความรักใคร่ และเป็นเจ้าของ (Love and Belonging Needs)
- 4) ความต้องการที่ได้รับการยกย่องและเป็นที่ยอมรับ (Esteem Needs)
- 5) ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตและรู้จักตนเอง (Self - Actualization Need)

ที่กล่าวมา 5 ข้อ คือ ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ที่อาศัยกระบวนการสื่อสาร เป็นกลไก ผลักดันให้เกิดการเปิดรับข่าวสาร แสวงหาข่าวสาร และแลกเปลี่ยนข่าวสาร

ภาพที่ 2.1: ลำดับความต้องการพื้นฐานของ Maslow

ที่มา: Adison Aei. (2555). *Abraham maslow*. สืบค้นจาก <http://adisony.blogspot.com/2012/10/abraham-maslow.html>.

ดังนั้นจาก ทฤษฎีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร (Selective Exposure Theory) จะเห็นได้ว่า เมื่อผู้พิการทางสายตามีความต้องการเลือกเปิดรับเนื้อหาข่าวสาร จะมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเหมือนบุคคลทั่วไป โดยให้ความสนใจกับเนื้อหาข่าวสารที่ตรงต่อความต้องการของตนเอง ทั้งนี้ ผู้พิการทางสายตาส่วนใหญ่ จะมีหลากหลายช่วงอายุ หลากหลายเพศ ความต้องการทางด้านเนื้อหาของผู้พิการทางสายตา จึงมีความหลากหลายเช่นกัน

สิ่งนี้เองจึง เป็นปัญหาหลักในการผลิตหนังสือเสียงให้ตรงต่อความต้องการของผู้พิการทางสายตาในยุคในปัจจุบัน เพราะจำนวนของผู้พิการทางสายตาในประเทศไทย มีจำนวนสูง และผู้พิการทางสายตาเหล่านี้มีความต้องการที่แตกต่างกันออกไป ทำให้ผู้วิจัยหรือบุคคลทั่วไป ต้องค้นหาความต้องการด้านเนื้อหาดังกล่าวเพื่อนำมาผลิตเป็นหนังสือเสียง ที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้พิการทางสายตาได้

2.3 ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratifications Theory)

กาญจนา แก้วเทพ และนิคม ชัยขุนพล (2556) กล่าวว่า ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratifications Theory) เป็นทฤษฎีที่เกิดในช่วงทศวรรษ 1970 ซึ่งมีที่มาจากทฤษฎี

ด้านจิตวิทยาที่ใช้แนวคิดเรื่อง “ความต้องการและแรงจูงใจ” (Need and Motivation) คือ จุดเริ่มต้นในการอธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ แต่สิ่งที่ทำให้ 2 ทฤษฎี มีความแตกต่างกันนั้น คือ ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratifications Theory) ให้ความสนใจหน่วยการศึกษาที่เป็น “ปัจเจกบุคคล” (Individual)

เนื่องจากทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratifications Theory) ได้รับการนิยามมากในปัจจุบัน สำหรับใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับสื่อใหม่ (New Media) โดยมีแนวความคิดหลัก (Key Concept) มาจากความสอดคล้องจากธรรมชาติ และคุณลักษณะของสื่อใหม่อยู่หลายประการ เช่น ทศนคติของผู้ใช้สื่อ (Users) ที่ว่า ผู้ใช้สื่อมีการนำประโยชน์ คุณค่า และแนวคิด ที่ได้รับการเปิดรับสื่อ ไปใช้ในรูปแบบใด และมีปฏิกริยาอย่างไรตามมา (Gratifications)

โดยที่มาของทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratifications Theory) เกิดขึ้นในช่วงที่เวลาที่ทฤษฎีผลกระทบจากสื่อ กำลังได้รับความนิยมอย่างสูงในแวดวงการศึกษาวิชาการด้านตะวันตก ที่อยู่ในยุคของสงครามโลกครั้งที่สอง โดยระหว่างนั้นมีผู้นำเสนอผ่านการเขียนผาดหัวข่าว โดยใช้ชื่อว่า “ผู้รับสารที่หัวรั้น” (The Obstinate Audience) ซึ่งมีใจความว่า ผู้รับสารมีลักษณะปฏิกริยา (Active) ต่อด้านการโน้มน้าวจากสื่อมวลชน ต่อมาจึงได้รับความสนใจจากนักวิชาการรุ่นแรกมากขึ้น

Katz, Blumer และ Gurevitch (1974 อ้างใน ประภาพรรณ ป้อมหิน, 2550) กล่าวว่า นักวิชาการที่ให้ความสนใจและศึกษาทฤษฎีนี้เพิ่ม โดยให้คำนิยามสำหรับทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratifications Theory) คือ ทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับผู้รับสาร (Audience) มากกว่าตัวสาร ดังนั้น ทฤษฎีนี้จึงมีแนวความคิดว่า ผู้รับสาร (Audience) มีบทบาทอย่างมาก ที่จะช่วยกระตุ้นให้ผู้รับสาร (Receiver) ได้หยิบนำประโยชน์ต่าง ๆ จากเนื้อหาสารมาพัฒนาศักยภาพของตนเองมากกว่าจะเป็นผู้ที่ถูกเนื้อหาสารทำร้าย หรือถูกกระทำไปในทิศทางที่ไม่ดี (Passive)

โดยทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratifications Theory) เชื่อว่า ผู้รับสารมีการเลือกรับสารผ่านเนื้อหาแต่ละชนิด เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง เช่น (McQuail, Blumler & Brown, 1972 อ้างใน กาญจนา แก้วเทพ และนิคม ชัยขุนพล, 2556) ที่ทำให้ผู้เปิดรับสื่อ นั้น ประกอบไปด้วย 4 ปัจจัย คือ

- 1) เพื่อหลีกเลี่ยง (Diversions) หมายถึง ความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงปัญหา ที่เกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อม สังคม และการเมือง หรือแสวงหาความผ่อนคลาย
- 2) เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับคนอื่น (Personal Relationship) หมายถึง การนำข้อมูลที่เป็นประโยชน์ที่ได้รับการสื่อ ไปพูดคุยและสนทนา
- 3) เพื่อสร้างอัตลักษณ์ของตนเอง (Personal Identity) หมายถึง การตอกย้ำค่านิยมที่ยึดถือ เพื่อความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น

4) เพื่อสำรวจหาข้อมูล (Surveillance) หมายถึง การแสวงหาข่าวสาร ข้อมูล ที่มีผลกระทบต่อตนเอง เพื่อนำประโยชน์ที่ได้รับมาใช้ประโยชน์ในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง

Katz, Gurevitch และ Haas (1973 อ้างใน กาญจนา แก้วเทพ และนิคม ชัยขุนพล, 2556) กล่าวว่า ต่อมาได้มีการสำรวจหาเหตุผลและความต้องการในการใช้สื่อ พบว่าความต้องการของผู้เปิดรับสื่อ สามารถแบ่งหมวดหมู่ได้ถึง 5 หมวด ดังนี้

- 1) ความต้องการเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Needs)
- 2) ความต้องการเกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึก (Affective Needs)
- 3) ความต้องการเกี่ยวกับตนเอง (Personal Needs) เช่น การเสริมความมั่นใจ สร้างความเชื่อมั่นใจตนเอง ยกสถานภาพของตนเอง

- 4) ความต้องการทางสังคม (Social Needs) เช่น การสานความสัมพันธ์กับครอบครัว และเพื่อนพ้อง

- 5) ความต้องการด้านการผ่อนคลาย และลดความตึงเครียด (Tension - Releaseing Need) โดยผู้ใช้จะนำประโยชน์ที่ได้จากสื่อมาตอบสนองความต้องการพื้นฐานของตนเอง จากงานวิจัยของ Perse และ Courtright (1993 อ้างใน กาญจนา แก้วเทพ และนิคม ชัยขุนพล, 2556) ที่ศึกษาพฤติกรรมการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจกับสื่อใหม่ พบว่า ผู้ใช้สื่อมีความต้องการขั้นพื้นฐาน 11 ด้าน โดยยกตัวอย่างจากการใช้คอมพิวเตอร์ในการเปิดรับสื่อ ดังนี้

- 1) เพื่อผ่อนคลาย (Relaxing)
- 2) เพื่อความบันเทิง (Entertaining)
- 3) เพื่อลืมนงานและปัญหาอื่น ๆ
- 4) เพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
- 5) เพื่อเรียนรู้ตนเองและผู้อื่น
- 6) เพื่อฆ่าเวลา (แก้เบื่อ)
- 7) เพื่อลดความเหงา
- 8) เพื่อเพิ่มความตื่นเต้น (Feeling Excited)
- 9) ทำจนเป็นนิสัย กิจวัตร ความเคยชิน
- 10) เพื่อให้ผู้อื่นรับรู้ เราสนใจและใส่ใจความรู้สึกของเขา
- 11) เพื่อให้ผู้อื่นตอบสนองความต้องการของเรา

จากนั้นผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจจากการใช้สื่อ พบว่า ในระยะแรกนั้นทฤษฎีดังกล่าวขาดความต่อเนื่องในทางทฤษฎี (Theoretical Coherence) เนื่องจากถูกกำหนดโดยเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ หรือเจ้าของวิทยุกระจายเสียงที่ต้องการทราบถึงแรงจูงใจของผู้รับสาร เพื่อจะสามารถตอบสนองความต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อมาได้ศึกษาถึงการคาดหวังประโยชน์และเพื่อสนอง

ความพึงพอใจในการรับชมรายการโทรทัศน์ของนักเรียนในกรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ พบว่าเหตุผลที่เด็ก ๆ เลือกชมโทรทัศน์มีดังต่อไปนี้

- 1) เพื่อฆ่าเวลาหรือใช้เวลาว่าง (To Pass Time)
- 2) เพื่อให้ลืมปัญหาและเบี่ยงเบนความสนใจ (To Forget, as a Means of Diversion)
- 3) เพื่อการเรียนรู้สิ่งต่างๆ (To Learn about Things)
- 4) เพื่อการเรียนรู้ตนเอง (To Learn about Myself)
- 5) เพื่อการกระตุ้นหรือเสริมการเรียนรู้ตนเอง (To Arouse)
- 6) เพื่อการผ่อนคลาย (To Relax)
- 7) เพื่อการสมาคมหรือการสร้างความสัมพันธ์ต่อผู้อื่น (To be Companion)
- 8) เพื่อเป็นงานอดิเรก (As a Habit)

ในด้านของ Katz, Blumer และ Gurevitch (1974 อ้างใน ประภาพรณ ป้อมหิน, 2550) ได้อธิบายเรื่องการใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจ โดยสร้างมาตรฐานการวัดจากความต้องการด้านจิตใจ และสังคมมนุษย์ โดยศึกษาจากผู้รับสารจากสภาวะทางสังคมและจิตใจที่เกิดจากความต้องการ สามารถสรุปได้ดังนี้

- 1) สถานการณ์ทางสังคมที่ตึงเครียด บุคคลจึงต้องการผ่อนคลายโดยการใช้สื่อเป็นเครื่องผ่อนคลาย
- 2) สถานการณ์ทางสังคมที่ทำให้บุคคลตระหนักถึงปัญหาจากการเปิดรับสื่อ
- 3) สถานการณ์ทางสังคมทำให้โอกาสในชีวิตจริงของบุคคลที่จะสนองความต้องการต่าง ๆ ลดลง บุคคลจึงหันมาใช้สื่อเพื่อทดแทนความต้องการเหล่านั้น
- 4) สถานการณ์ทางสังคมทำให้เกิดค่านิยมบางประการ
- 5) สถานการณ์ทางสังคมทำให้เกิดความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทของสื่อ

โดยบุคคลทั่วไปมีความต้องการที่มาจากตัวแปรหลัก 2 ตัวแปร คือ สภาวะจิตใจและสังคม เช่น ความต้องการด้านเนื้อหา ความต้องการรับรู้ข้อมูล ความต้องการรับรู้สิทธิของตนเอง เพื่อให้เกิดการยอมรับจากบุคคลอื่น และมีความคาดหวังจากสื่อ เนื่องจากบุคคลทั่วไปรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อแล้ว จะสามารถนำประโยชน์ที่เสพจากสื่อมวลชนสามารถนำมาพัฒนาศักยภาพตนเองได้

ดังนั้น การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ ในมุมมองของผู้พิการทางสายตา จึงมีความคาดหวังที่จะใช้สื่อต่าง ๆ เข้ามามีบทบาทในด้านการทดแทนสิ่งที่ผู้พิการทางสายตาขาดหายไป เช่น สิทธิการสืบค้นและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ในด้านเนื้อหาที่สามารถนำไปพัฒนาในการเรียนรู้ และนำประโยชน์ที่ได้รับมีพัฒนาศักยภาพของผู้พิการทางสายตา โดยการนำระบบเทคโนโลยีในยุคปัจจุบันเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาในครั้งนี้ เพื่อที่ดึงความสามารถของเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์และการลดปัญหา

ให้ด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาในด้านการขาดแคลนด้านเนื้อหา ปัญหาทางการศึกษา และอีกมากมาย

Wenner (1977 อ้างใน ประภาพรณ ป้อมหิน, 2550) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจในการบริโภคข่าวสารโดยแบ่งความพึงพอใจออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

1) Orientation Gratifications หมายถึง การใช้ข่าวสารเพื่อประโยชน์ทางด้านข้อมูล เพื่อการเสริมย้ำความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลกับสังคม ได้แก่ การติดตามข้อมูลข่าวสาร เพื่อนำข้อมูลมาช่วยในการตัดสินใจ

2) Social Gratifications หมายถึง การเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากเครือข่ายส่วนบุคคล เช่น การนำข้อมูลไปใช้กับการสนทนากับผู้อื่น โดยมีวัตถุประสงค์ในการชักจูงใจ

3) Para - Social Gratifications หมายถึง กระบวนการใช้ประโยชน์จากข่าวสาร เพื่อนำประโยชน์ไปวัดคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น การยึดถือและเชื่อมั่นต่อผู้นำเสนอข่าว

4) Para - Orientation Gratifications หมายถึง การกระบวนการใช้ข้อมูลลดความตึงเครียดหรือผ่อนคลายทางด้านอารมณ์ เช่น การเสพสื่อบันเทิงเพื่อความผ่อนคลาย โดยเน้นสื่อที่มีความเพลิดเพลิน สนุกสนาน และไม่มีพิษภัยต่อผู้เสพ

สุรพงษ์ โสรณะเสถียร (2533) กล่าวถึง เหตุผลที่ทำให้ประชาชนบริโภคสื่อ โดยให้เหตุผล 4 ประการดังนี้

1) ด้านการรับรู้ (Cognition) หมายถึง การที่ประชาชนผู้รับสารมีความต้องการสื่อ เพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานมนุษย์ ในด้านความอยากรู้อยากเห็น และเพื่อสร้างความเข้าใจในองค์ประกอบของสื่อและเนื้อหา ในรูปแบบของข้อมูล ความรู้ และ ความบันเทิง

2) ด้านความหลากหลาย (Division) หมายถึง การตอบสนองความต้องการของมนุษย์ที่มีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละด้าน ทั้งหมด 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

2.1) การกระตุ้นอารมณ์ (Stimulation) หมายถึง การเปิดรับสื่อแสวงหาความเข้าใจ ความตื่นเต้น

2.2) การพักผ่อน (Relaxation) หมายถึง การเปิดรับสื่อเพื่อความผ่อนคลาย

2.3) การหย่อนอารมณ์ (Emotion Release) หมายถึง การเปิดรับสื่อเพื่อแสวงหาความบันเทิง

4) ด้านรรถประโยชน์ทางสังคม (Social Utility) หมายถึง ความจำเป็นของบุคคลที่สร้างความคุ้นเคย

5) ด้านการผละสังคัม (Withdraw) หมายถึง การเปิดรับสื่อ เพื่อหลีกเลี่ยงงานประจำ ความจำเจ ในชีวิตประจำวัน

ด้วยเหตุนี้เอง ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratifications Theory) จึงเป็นทฤษฎีที่ศึกษาผลที่ผู้รับสารตั้งประโยชน์ในการเปิดรับสื่อมาใช้พัฒนาตนเอง เพื่อให้เกิดการยอมรับทางสังคมจากความสามารถ ที่สะท้อนออกมาจากตัวผู้รับสาร เช่น ความรู้ความคิด ความสามารถ ประสบการณ์ ผ่านกระบวนการใช้ประโยชน์จากการเปิดรับสื่อในด้านต่าง ๆ ซึ่งมีวัตถุประสงค์มากมาย ไม่ว่าจะเป็น การเรียนรู้จากสื่อ การใช้สื่อเป็นเครื่องมือในการคลายเครียด รวมไปถึง การใช้สื่อเพื่อให้เกิดประโยชน์กับตนเองและผู้อื่น

2.4 แนวคิดแอปพลิเคชันโทรศัพท์มือถือเพื่อผู้พิการทางสายตา

เทคโนโลยีการสื่อสารก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความเร็ว ระยะเวลา และรูปแบบการทำงาน เพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสาร ด้วยระบบซอฟต์แวร์ ฮาร์ดแวร์ เช่น การขนส่งข่าวสารด้วยจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ผ่านการเชื่อมต่อจากโทรศัพท์มือถือ ที่มีซอฟต์แวร์ช่วยเพิ่มความเร็ว และลดค่าใช้จ่าย ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการทำงานด้านการสื่อสารมากขึ้น โทรศัพท์มือถือช่วยอำนวยความสะดวกในด้านการบริการสืบค้นข้อมูล จากเว็บไซต์ต่าง ๆ ผ่านการประมวลผลบนจอภาพบนโทรศัพท์มือถือ

กล่าวได้ว่า “โทรศัพท์มือถือ” คือ “นวัตกรรม” (Innovation) ที่สร้างสรรค์หรือคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ที่ไม่เคยมีผู้ใดคิดค้นมาก่อน หรือมีการพัฒนาและดัดแปลงจากของเดิมให้มีคุณสมบัติที่ดีและทันสมัยเพิ่มขึ้น ผลที่ได้รับมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่สูงกว่าเดิม ทั้งยังช่วยเหลือในด้านของการประหยัดเวลาและแรงงานด้วย ด้วยเหตุนี้เองนวัตกรรมจึงเป็นพื้นฐานที่มีความจำเป็นต่อการทำงานในอนาคต ซึ่งประกอบไปด้วยแนวคิดดังนี้

1) ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม คือ การคิดนอกกรอบ มีการใช้จินตนาการสร้างสรรค์ นวัตกรรม เช่น สตีฟ จ๊อบส์ (Steve Jobs) ผู้ที่สร้างตำนานของการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนา นวัตกรรมของบริษัทแอปเปิล (Apple Company)

2) การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ไขปัญหา คือ ความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์ และสามารถคิดแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งภายในอนาคตจำเป็นจะต้องมีทักษะในการคิด ดังนี้

2.1) ทักษะในการเข้าถึง (Accessing Skill) คือ ทักษะที่ช่วยให้บุคคลสามารถรวบรวมข้อมูลที่เหมาะสม และมีประโยชน์ ที่สามารถทำความเข้าใจความหมายของเนื้อหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2) ทักษะการวิเคราะห์ (Analyzing Skill) คือ ทักษะที่ช่วยให้บุคคลสามารถตรวจสอบการ ออกแบบทั้งรูปแบบและเนื้อหาสาระ โครงสร้างของเนื้อหา และลำดับเหตุการณ์ของเนื้อหา รวมถึงสามารถใช้แนวคิดต่าง ๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ให้การทำความเข้าใจในบริบทต่าง ๆ ของเนื้อหาที่น่าสนใจ

2.3) ทักษะการประเมินเนื้อหาสาระ (Evaluating Skill) คือ ทักษะที่ช่วยให้บุคคลสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาสาระไปยังประสบการณ์ส่วนบุคคล และทำการตัดสินใจเกี่ยวกับความถูกต้อง คุณภาพ และความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระ

2.4) ทักษะการสร้างสรรค์ (Creating Skill) คือ ทักษะที่จะช่วยให้บุคคลสามารถเขียนความคิดของตนเองโดยใช้ข้อความเสียง หรือ ภาพ อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถใช้เทคโนโลยีการสื่อสารเพื่อสร้างสรรค์เนื้อหาสาระของตนเอง

2.5) ทักษะการมีส่วนร่วม (Participating Skill) คือ ทักษะที่ช่วยให้บุคคลสามารถเข้ามามีส่วนร่วมหรือการปฏิสัมพันธ์

2.6) ทักษะการสื่อสารและการทำงานแบบมีส่วนร่วม คือ ทักษะในการสื่อสารประกอบไปด้วย การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การทำงานร่วมกับผู้อื่น

ดังนั้น สมาร์ทโฟน (Smartphone) คือ โทรศัพท์มือถือที่สามารถเชื่อมต่อกับระบบอินเทอร์เน็ตได้ ซึ่งประกอบไปด้วยระบบปฏิบัติการระดับสูงในตัว และมีความยืดหยุ่นในการใช้งานสูง สามารถติดตั้งโปรแกรมได้หลากหลาย ผ่านระบบปฏิบัติการของตัวเครื่อง โดยในปัจจุบันระบบปฏิบัติการที่ได้รับความนิยมสูงสุดมี 2 ระบบ ดังนี้

ระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ (Android)

แอนดรอยด์ (Android) คือ ระบบซอฟต์แวร์ที่มีโครงสร้างแบบเรียงทับซ้อน หรือแบบสแต็ก (Stack) ซึ่งรวมเอาระบบปฏิบัติการมิตเดิลแวร์ และแอปพลิเคชันที่สำคัญเข้าไว้ด้วยกัน เพื่อใช้สำหรับทำงานบนอุปกรณ์พกพาเคลื่อนที่โดยเฉพาะ เช่น โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น

ภาพที่ 2.2: สัญลักษณ์ระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ (Android)

ที่มา: WebUB.COM. (2559). *All rights reserved. รับเขียน Android apps (แอนดรอยด์ แอปพลิเคชัน)*. สืบค้นจาก <http://www.webub.com/%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B9%>.

การทำงานของระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ (Android) มีพื้นฐานอยู่บนระบบลินุกซ์เคอร์เนล (Linux Kernel) ซึ่งใช้ระบบแอนดรอยด์เอสดีเค (Android SDK - Software Development Kit) เป็นเครื่องมือสำหรับการพัฒนาแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ (Android) โดยใช้ภาษาจาวา (Java) ในการพัฒนา

ประเภทของระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ Android

เนื่องจากระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ (Android) คือ ระบบซอฟต์แวร์ที่มีลักษณะเปิด จึงอนุญาตให้นักพัฒนา หรือผู้ที่สนใจสามารถดาวน์โหลดซอร์สโค้ด (Source Code) ทำให้มีผู้พัฒนาจากหลาย ๆ ฝ่ายนำซอร์สโค้ด (Source Code) มาปรับแต่ง และพัฒนาสร้างแอปพลิเคชันบนระบบแอนดรอยด์ (Android) ในแบบฉบับของตนเองมากขึ้น โดยสามารถแบ่งประเภทของระบบแอนดรอยด์ (Android) ออกเป็นกลุ่ม ๆ ได้ทั้งหมด 3 ประเภท ดังต่อไปนี้

1) Android Open Source Project (AOSP) คือ ระบบแอนดรอยด์ (Android) ประเภทแรกที่ทางบริษัทกูเกิล (Google) เปิดให้สามารถนำซอร์สโค้ด (Source Code) ไปติดตั้ง และใช้งานในอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

2) Open Handset Mobile (OHM) คือ ระบบแอนดรอยด์ (Android) ที่ได้รับการพัฒนาร่วมกับกลุ่ม (Open Handset Alliance - OHA) ซึ่งบริษัทเหล่านี้ จะพัฒนาระบบแอนดรอยด์ (Android) ในแบบฉบับของตนเอง โดยมีรูปร่างหน้าตาการแสดงผลและฟังก์ชันการใช้งานที่แตกต่างกัน อาจจะมีความเป็นเอกลักษณ์ และรูปแบบการใช้งานเป็นของตัวเอง และโปรแกรมแอนดรอยด์ (Android) ประเภทนี้ จะได้รับสิทธิบริการเสริมต่าง ๆ จากบริษัทกูเกิล (Google) ที่เรียกว่า “GMS” (Google Mobile Service) ซึ่งเป็นบริการเสริมที่ทำให้ระบบแอนดรอยด์ (Android) มีประสิทธิภาพมากขึ้นนั่นเอง

3) Cooking หรือ Customize คือ ระบบแอนดรอยด์ (Android) ที่นักพัฒนานำเอาซอร์สโค้ด (Source Code) จากแหล่งต่าง ๆ มาปรับแต่งให้อยู่ในแบบฉบับของตนเอง ซึ่งการพัฒนาจะต้องปลดล๊อคสิทธิ์ ในการใช้อุปกรณ์ปลดล๊อค (Unlock) เสียก่อน จึงจะติดตั้งได้ ทั้งนี้ระบบแอนดรอยด์ (Android) ประเภทนี้ ถือได้ว่าเป็นประเภทที่มีความสามารถสูงที่สุด เนื่องจากจะได้รับการปรับแต่งขีดความสามารถต่าง ๆ ให้มีความเข้ากันได้กับอุปกรณ์นั้น ๆ จากผู้ใช้งานจริง

ระบบปฏิบัติการไอโอเอส IOS

ระบบปฏิบัติการไอโอเอส (IOS) หรือชื่อเดิมว่า ไอโฟนไอเอส (I-Phone OS) เริ่มต้นด้วยการเปิดตัวของไอโฟน (I-Phone) เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2550 โดยระบบปฏิบัติการไอโอเอส (IOS) เป็นระบบปฏิบัติการสำหรับสมาร์ทโฟน (Smartphone) ของแอปเปิล (Apple) เริ่มต้นจากการพัฒนา

มาจากโทรศัพท์ไอโฟน (I-Phone) และได้พัฒนาต่อใช้สำหรับไอพอดทัช (I-Pod Touch) และไอแพด (I-Pad) โดยระบบปฏิบัติการนี้สามารถเชื่อมต่อกับแอปพลิเคชัน (Application) มากกว่า 300,000 ตัว ซึ่งมีการดาวน์โหลดไปสูงถึง “ห้าพันล้านครั้ง” (Help for Apple products, 2557)

บริษัทแอปเปิล (Apple) ได้มีการพัฒนาปรับปรุงสำหรับไอโฟน (I-Phone) ไอแพด (I-Pad) และไอพอดทัช (I-Pod Touch) ผ่านทางระบบไอจูน (I-Tunes) คือ โปรแกรมฟรีสำหรับโน้ตบุ๊ก (Mac) และคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ (PC) โดยให้บริการดูหนังฟังเพลงบนคอมพิวเตอร์ รวมทั้งจัดระเบียบ และบริการเชื่อมต่อข้อมูล (Sync) รวมทั้งเป็นร้านขายความบันเทิงบนคอมพิวเตอร์ บนไอพอดทัช (I-Pod touch) ไอโฟน (I-Phone) และไอแพด (I-Pad) ที่มีทุก ๆ อย่างสำหรับให้บริการได้ทุกที่ และทุกเวลา และอีกทั้งยังมีการพัฒนาระบบรักษาความปลอดภัยให้มีความเป็นเลิศ ซึ่งนี่คือข้อได้เปรียบเมื่อเทียบกับคู่แข่ง (Help for Apple products, 2557)

ภาพที่ 2.3: สัญลักษณ์ระบบปฏิบัติการไอโอเอส iOS

ที่มา: Wikimedia Commons. (2558). *File:IOS7 Logo.png*. สืบค้นจาก https://commons.wikimedia.org/wiki/File:IOS7_Logo.png.

แอปพลิเคชันบนสมาร์ตโฟน (Mobile Application) คือ แอปพลิเคชันสำหรับอุปกรณ์โทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งคำว่า “โมบายแอปพลิเคชัน” (Mobile Application) ประกอบขึ้นด้วย 2 คำ คือ “โมบาย” (Mobile) และ “แอปพลิเคชัน” (Application)

1) “โมบาย” (Mobile) หมายถึง อุปกรณ์สื่อสารที่ใช้ในการพกพา นอกจากการใช้งานได้ตามพื้นฐานของโทรศัพท์แล้วนั้น โทรศัพท์ยังสามารถทำงานร่วมกับคอมพิวเตอร์ ผ่านการเชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ตได้อีกด้วย เนื่องจากเป็นอุปกรณ์ที่สามารถพกพาและบวกกับคุณสมบัติเด่น คือ มีขนาดเล็ก น้ำหนักเบา ใช้พลังงานน้อย จึงได้รับความนิยมในการใช้งานอย่างต่อเนื่องและมียอดใช้งานสูงขึ้นทุกปี

2) “แอปพลิเคชัน” (Application) หมายถึง ระบบปฏิบัติการซอฟต์แวร์ที่ใช้ เพื่อช่วยในการทำงานของผู้ใช้ (User) สะดวกสบายและมีความหลากหลายมากขึ้น โดยแอปพลิเคชันนั้นจะต้องมีส่วนติดต่อกับผู้ใช้ User Interface (UI) เพื่อเป็นตัวกลางในการใช้งานต่าง ๆ (อภิศักดิ์ อัจฉรินทร์, 2557)

บริษัทวิจัยด้านธุรกิจและเทคโนโลยี กล่าวว่า ในอนาคตตลาดของแอปพลิเคชันจะเข้าสู่ความเป็นตลาดที่เจาะกลุ่มลูกค้าเฉพาะทางมากขึ้น โดยแอปพลิเคชันที่มีการใช้งานในปัจจุบัน จะเป็นตัวบ่งบอกถึงฐานลูกค้าที่มีเอกลักษณ์ ค่านิยม ผ่านการใช้งานของแอปพลิเคชันในแต่ละประเภท ซึ่งแนวโน้มของแอปพลิเคชันที่ได้รับความนิยมสูงขึ้น มีดังต่อไปนี้

- 1) แอปพลิเคชันโอนเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Money Transfer) คือ ช่องทางที่สะดวก ประหยัดและรวดเร็ว
- 2) แอปพลิเคชันสืบค้นผ่านอุปกรณ์สื่อสาร (Mobile Search) คือ แอปพลิเคชันที่ใช้ค้นหาโดยมีจุดประสงค์หลัก เพื่อส่งเสริมการขายบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ และมีการวิเคราะห์ว่าลูกค้าคุ้นเคยกับบริการค้นหาสินค้า หรือบริการของผู้ให้บริการ
- 3) แอปพลิเคชันบริการเว็บไซต์ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Browsing) คือ แอปพลิเคชันเบาเซอร์ ที่เชื่อมต่อการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตซึ่งถือเป็นฟังก์ชันพื้นฐานของโทรศัพท์ยุคใหม่
- 4) แอปพลิเคชันตรวจสุขภาพทางไกล (Mobile Health Monitoring) คือ บริการเพื่อคอยเฝ้าดูผู้ป่วย โดยเฉพาะผู้ป่วยที่เป็นโรคเรื้อรัง ที่ไม่จำเป็นต้องนอนโรงพยาบาล ผู้ป่วยจะได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่องช่วยให้หน่วยงานทางด้านสุขภาพ ประหยัดค่าใช้จ่าย เพราะสามารถติดตามอาการผู้ป่วยได้ตลอดเวลาผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่
- 5) แอปพลิเคชันการชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Payment) คือ แอปพลิเคชันชำระการโอนเงิน โดยมีวัตถุประสงค์คล้ายเคียงกับ แอปพลิเคชันโอนเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Money Transfer) แต่บริการมีลักษณะเด่น 3 ประการ คือ 1) เป็นทางเลือกในการชำระเงิน เมื่อช่องทางชำระเงินอื่น ๆ ไม่สะดวก 2) เพิ่มความสะดวก และรวดเร็วให้แก่ผู้ใช้บริการ และ 3) ช่วยเพิ่มปัจจัยในการยืนยันตัวตนของลูกค้า เพื่อเพิ่มระดับความปลอดภัยของข้อมูลได้อีกทางหนึ่ง
- 6) แอปพลิเคชันเชื่อมต่อสัญญาณและการโอนย้ายข้อมูลระยะสั้นด้วยเทคโนโลยี (Near Field Communication - NFC) คือ แอปพลิเคชันที่ใช้การสื่อสารไร้สายระยะสั้น ที่จะมีการนำมาใช้กับการชำระเงิน ในจุดที่ต้องการความรวดเร็ว และมียอดการชำระไม่มากนัก หรือชำระโดยสาร ต่าง ๆ หรือใช้ในการยืนยันหมายเลข ID ของลูกค้าก่อนเข้าระบบต่าง ๆ เป็นต้น
- 7) แอปพลิเคชันโฆษณาผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Advertising) คือ การโฆษณาบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ จะเติบโตขึ้นไปอย่างต่อเนื่อง เพราะสามารถเข้าถึงลูกค้าจำนวนมากได้
- 8) แอปพลิเคชันรับ-ส่งข้อความ ตัวอักษร หรือภาพ (Mobile Instant Messaging) คือ การให้บริการสนทนาผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งเป็นที่นิยมกันมากในปัจจุบัน ที่เป็นการส่งต่อความรู้สึกผ่านภาพแทนการใช้ตัวอักษร

9) แอปพลิเคชันดาวน์โหลดเพลงประเภทต่าง ๆ (Mobile Music) คือ แอปพลิเคชันที่ให้บริการฟังเพลง หรือโหลดเพลงมาไว้บนโทรศัพท์

10) แอปพลิเคชันธุรกรรมทางการเงิน (Banking Service) คือ แอปพลิเคชันที่ให้บริการด้านธุรกรรมการเงิน ที่ได้รับความนิยมในกลุ่มธุรกิจ โดยบริการที่ผู้ใช้เพิ่มมากขึ้น ได้แก่การโอนเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายต่ำ มีความสะดวก และรวดเร็วนอกจากนั้น แอปพลิเคชันธุรกรรมทางการเงิน (Mobile Banking) ยังเป็นกลุ่มแอปพลิเคชันที่มีโอกาสเติบโตค่อนข้างสูง เพื่อรองรับการให้บริการทางการเงินรูปแบบใหม่เช่น Online Banking เป็นต้น

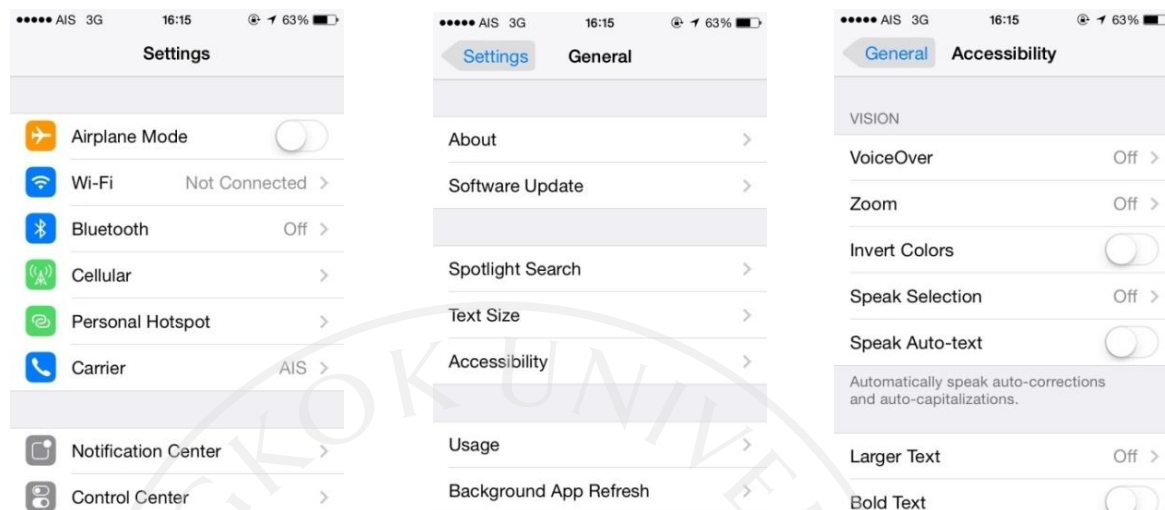
11) แอปพลิเคชันบอกตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ (Location Based Service - LBS) คือ แอปพลิเคชันที่ได้รับความนิยมเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากสามารถตอบสนองความต้องการได้หลากหลาย นับตั้งแต่เพิ่มประสิทธิภาพในเชิงธุรกิจสนับสนุน (Social Networking) รวมถึงตอบสนองความต้องการและความสนใจในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี โดยแนวโน้มภายในประเทศไทยนั้นการให้บริการแอปพลิเคชันบอกตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ (Location Based Services - LBS) ที่ตอบสนองความต้องการทางด้านสังคมออนไลน์ (Social Networking)

12) Cloud Based Service (CBS) คือ แอปพลิเคชันที่ได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง โดยผู้ใช้ไม่จำเป็นต้องเก็บข้อมูลไว้ในอุปกรณ์เคลื่อนที่ของตน ที่มีพื้นที่หน่วยความจำอย่างจำกัด แต่สามารถเรียกใช้งาน หรือดาวน์โหลดข้อมูลต่าง ๆ ได้ จากผู้ให้บริการผ่านอินเทอร์เน็ตได้อย่างสะดวก นอกจากนี้ยังได้รับการตอบรับในแง่ของการแบ่งปันข้อมูลระหว่างผู้ใช้ของแต่ละคนได้อย่างรวดเร็ว

แอปพลิเคชันต่าง ๆ เหล่านี้ จำเป็นจะต้องมีช่องทางการดาวน์โหลด โดยใช้โทรศัพท์สมาร์ทโฟน เป็นสื่อกลางในการเชื่อมต่อ ผ่านระบบปฏิบัติการต่าง ๆ เป็นแหล่งข้อมูลในการดาวน์โหลดแอปพลิเคชันผ่านระบบปฏิบัติการ แต่ทั้งนี้ผู้พิการทางสายตา สามารถใช้โทรศัพท์สมาร์ทโฟนได้เช่นกัน

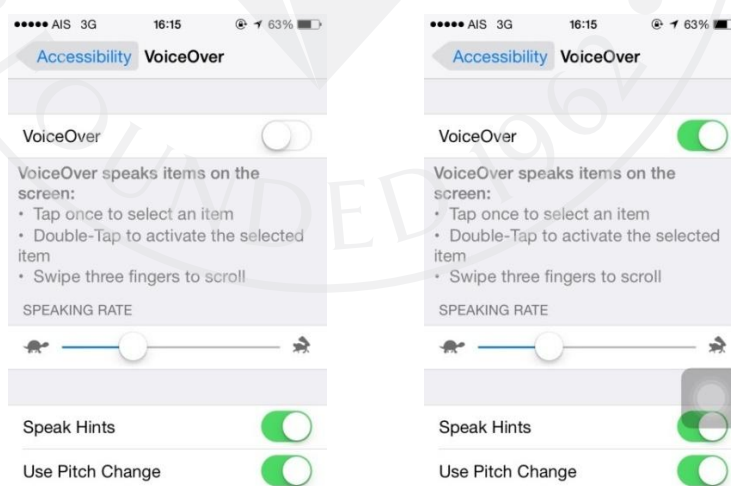
โดยการใช้สมาร์ทโฟนของผู้พิการทางสายตา ในระบบปฏิบัติการไอโอเอส (IOS) จะสามารถใช้งานได้ผ่านการตั้งค่าระบบปฏิบัติการไอโอเอส (IOS) โดยผู้พิการทางสายตาจะต้องเข้าไปที่คำสั่ง “ตั้งค่า” (Settings) จากนั้นเลือกคำสั่ง “ทั่วไป” (General) และเลือก คำสั่ง “การเข้าถึง” (Accessibility) และสุดท้ายเลือกคำสั่ง “วอยซ์โอเวอร์” (Voiceover) พร้อมกับกับเลือกคำสั่ง “ตกลง” (Yes) จากนั้นสมาร์ทโฟนของท่านจะถูกเปลี่ยนเป็นสมาร์ทโฟนของผู้พิการทางสายตาอย่างรวดเร็ว (Help for Apple products, 2557)

ภาพที่ 2.4: ขั้นตอนการตั้งค่าโทรศัพท์สมาร์ทโฟนเพื่อผู้พิการทางสายตา (ส่วนที่ 1)

ที่มา: Help for Apple products. (2557). การเรียนรู้ท่าทาง Voice over. สืบค้นจาก <http://iphone.Skydocu.com/th>.

ภาพที่ 2.5: ขั้นตอนการตั้งค่าโทรศัพท์สมาร์ทโฟนเพื่อผู้พิการทางสายตา (ส่วนที่ 2)

ที่มา: Help for Apple products. (2557). การเรียนรู้ท่าทาง Voice over. สืบค้นจาก <http://iphone.Skydocu.com/th>.

Help for Apple products (2557) เมื่อสมาร์โฟนของท่านเปลี่ยนเป็นสมาร์โฟนของผู้พิการทางสายตา การสั่งงานจึงต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ซึ่งการสั่งงานจะถูกสั่งงานผ่านการสัมผัสที่แตกต่างกัน ดังนี้

- 1) การสัมผัส 1 ครั้งบนหน้าจอสมาร์โฟน หมายถึง ออกคำสั่งให้อ่านหรือจดจอกับสิ่งที่สนใจ
- 2) การสัมผัส 2 ครั้งบนหน้าจอโทรศัพท์สมาร์โฟน หมายถึง การเลือกหรือต้องการเข้าถึงระบบในส่วนต่อไปของโทรศัพท์
- 3) การสัมผัส 3 ครั้ง บนหน้าจอโทรศัพท์สมาร์โฟนพร้อมกันทั้ง 3 นิ้ว หมายถึง การลือคหรือปลดลือคหน้าจอ

สำหรับแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” คือ แอปพลิเคชันที่มุ่งเน้นให้บุคคลที่มีหัวใจจิตอาสา เข้ามีส่วนร่วมในการสร้างหนังสือเสียง ผ่านการบันทึกเสียงบนโทรศัพท์สมาร์โฟนส่วนตัวของท่านที่สามารถดาวน์โหลดได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ผ่านทางกูเกิลเพลสโตล “Google Play Store” และแอปสโตล “App Store” เพื่อเพิ่มความสะดวกให้กับจิตอาสา สร้างหนังสือเสียงด้วยตัวเองได้ทุกที่ทุกเวลา เพียงแค่มีสมาร์โฟนหรือแท็บเล็ต และแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตคนตาบอดในประเทศไทย ซึ่งในขณะนี้กำลังประสบกับภาวะหนังสือเสียงขาดแคลน (Krapalm, 2556)

เมื่อเหล่าจิตอาสาได้บันทึกเสียงเสร็จสิ้น ไฟล์เสียงจะถูกนำไปพัฒนาเป็นระบบเดซี ที่เป็นระบบเสียงที่เหมาะสมแก่ผู้พิการทางสายตา ดังนั้นจะเห็นได้ว่า เมื่อการพัฒนาาระบบแอปพลิเคชันบนสมาร์โฟนมากขึ้น ผู้พิการทางสายตาจะสามารถเข้าถึงระบบเทคโนโลยีได้เหมือนบุคคลทั่วไป และในที่สุดผู้พิการทางสายตาก็สามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเหล่านี้ในการพัฒนาศักยภาพตนเองได้

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นฤมล แสงดวงแข และเจริญเนตร แสงดวงแข (2557) ศึกษาเรื่อง “การประเมินและพัฒนาคุณภาพของหนังสือเสียงที่ได้รับบริจาคในห้องสมุด” โดยใช้ทฤษฎีการวัด (Measurement Theory) ของ Likert Scale และทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจเครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถามและการทำ Focus Group Interview กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ได้แก่ ผู้ อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน นักเรียนผู้พิการทางสายตาระดับชั้นอนุบาลระดับช่วงชั้นที่ 1 ประถมศึกษาตอนต้น (ป.1-ป.3) และระดับช่วงชั้นที่ 2 ประถมศึกษาตอนปลาย (ป.4-ป.6) ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพของหนังสือเสียงส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ทั้งนี้ กลุ่มเป้าหมายได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของหนังสือเสียงที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้พิการทางสายตา ในแต่ละด้าน ดังนี้ 1) ด้านประโยชน์ของหนังสือเสียง เหมาะสำหรับรายวิชาที่เป็นลักษณะบรรยาย และไม่เหมาะสมสำหรับวิชาคณิตศาสตร์ 2) ด้านคุณภาพเสียงของหนังสือเสียงควรเพิ่มการบรรยายรายละเอียดในหนังสือ และควรมีเสียงประกอบ

เสริมเพื่อสร้างความน่าสนใจรวมทั้งปรับปรุงน้ำหนักเสียงหนัก-เบาที่ไม่สม่ำเสมอ 3) ด้านเนื้อหา ควรมีความหลากหลาย และควรมีการจัดคำถามท้ายเล่ม 4) ด้านรูปแบบ ควรมีการอ่านเลขหน้า เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกหน้าที่ตนเองต้องการฟังหรือฟังต่อจากเรื่องเดิมได้ รวมทั้งควรบรรยายรูปภาพประกอบ และควรอ่านเลขภาพประกอบทุกภาพ

นวิษฐา สุทรเวช (2554) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาเว็บไซต์ที่เข้าถึงได้สำหรับคนตาบอดในประเทศไทย” เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีการประเมินด้วยวิธีต่าง ๆ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ คือ เว็บไซต์จำนวน 385 เว็บ จากเว็บไซต์ 5 หมวด ซึ่งแยกหมวดและจัดอันดับความนิยมจาก Truehits.net ผลการศึกษาพบว่า มีเว็บไซต์ที่ผู้พิการทางสายตาสามารถเข้าถึงได้ 7 เว็บ จากจำนวน 385 เว็บ คิดเป็น 1.81 % ปัญหาที่เข้าถึงเว็บไซต์ที่พบมากที่สุดจากการประเมินด้วยโปรแกรม A-prompt คือ การใช้รูปภาพที่ไม่มีคำอธิบาย (73.69 %) รองลงมา คือ การใช้จุดเชื่อมโยงที่ไม่มีคำอธิบาย (20.66%) และการใช้แบบฟอร์มกรอกข้อมูลที่ไม่วางหัวข้อ (4.08%) ตามลำดับ หลังจากนั้น ผลจากการตรวจสอบตามเกณฑ์ WCAG ด้วยคน พบว่าเว็บไซต์หมวดรัฐบาลและหมวดธุรกิจมีจำนวนปัญหาการใช้ภาพที่ไม่มีคำอธิบายน้อยกว่า ในขณะที่พบปัญหาการสะกดคำผิดเพิ่มเติมในเว็บไซต์หมวดธุรกิจ และหมวดบันเทิง ในการประเมินการเข้าถึงเว็บไซต์โดยผู้เข้าร่วมวิจัย ผลปรากฏพบว่าปัญหาการใช้ภาพที่ไม่มีคำอธิบายในเว็บส่วนใหญ่ แม้จะไม่สามารถระบุปัญหาที่แน่นอนได้ เนื่องจากพฤติกรรมการทำงานของเว็บที่แตกต่างกัน ข้อได้เปรียบของการประเมินวิธีนี้คือ การตรวจพบปัญหาที่ไม่สามารถตรวจพบได้ด้วยวิธีประเมินอื่น ๆ เช่น การสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่ไม่เหมาะสม โดยผลการสรุปจากการใช้วิธีการประเมินการเข้าถึงเว็บไซต์ต่าง ๆ กัน พบว่า ผู้ออกแบบเว็บไซต์ควรอาศัยข้อมูลที่ได้จากแต่ละวิธีมารวมกันออกแบบเว็บไซต์ให้เข้าถึงได้ เช่น เลือกใช้โปรแกรมประเมินก่อนในเบื้องต้น จากนั้นจึงอาศัยผู้เชี่ยวชาญและผู้พิการทางสายตาทดสอบต่อไป

ปริญานุช ทองประกอบ และญาใจ ลิมปิยะภรณ์ (2557) ศึกษาเรื่อง “การเพิ่มประสิทธิภาพความสามารถการเข้าถึงข้อมูลบนเว็บสำหรับผู้พิการทางสายตา” ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ ผลวิจัยพบว่าข้อจำกัดและความบกพร่องทางสายตาส่งผลให้เกิดปัญหาการเข้าถึงสารสนเทศบางประเภทที่ไม่ได้ออกแบบมาเพื่อรองรับการเข้าใช้เว็บไซต์ของผู้พิการทางสายตา โปรแกรมอ่านหน้าจอถูกพัฒนาขึ้นสำหรับอ่านออกเสียงข้อมูลภายในหน้าเว็บต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้พิการทางสายตาให้เข้าถึงข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ได้ โดยเว็บไซต์ที่เป็นโปรแกรมอ่านหน้าจอสามารถทำการอ่านเนื้อหาข้อมูลได้สมบูรณ์ นั้น จำเป็นต้องถูกพัฒนาตามแนวคิดที่เรียกว่า “WCAG 2.0” งานวิจัยชิ้นนี้ได้พัฒนาเครื่องมือ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพความสามารถการเข้าถึงข้อมูลบนเว็บไซต์สำหรับผู้พิการทางสายตา แนวทางวิธีการ คือ สนับสนุนการจัดการเนื้อหาภายในเว็บที่มีอยู่ในปัจจุบันให้ได้มาตรฐานการเป็นเว็บไซต์ที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ ผลลัพธ์การพัฒนาเว็บไซต์ตามแนวทางที่นำเสนอจะได้หน้าเว็บที่สามารถรองรับการใช้งานขั้นต่ำของผู้พิการทางสายตา ซึ่งจัดอยู่ในเกณฑ์ความสำเร็จระดับ A ตามมาตรฐาน WCAG 2.0

ภัททิรา กลิ่นเลขา (2557) ศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ และความต้องการรูปแบบโทรทัศน์ของคนพิการทางสายตา” การวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ ประชากร คือ นักเรียนโรงเรียนการศึกษาคนตาบอดธรรมศาสตร์ขนาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวน 79 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือให้การเก็บรวบรวมข้อมูล และดำเนินการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลและกลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา เพื่ออธิบายแต่ละหัวข้อคำถาม รวมทั้งวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ย และร้อยละ ผลวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนพิการทางสายตามีการเปิดรับสื่อโทรทัศน์อย่างสม่ำเสมอทุกวันโดยใช้อุปกรณ์คือเครื่องรับโทรทัศน์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการรับทราบข้อมูลข่าวสารเป็นส่วนใหญ่ซึ่งคนพิการทางสายตาส่วนใหญ่เปิดรับรายการทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ทุกวันจันทร์ถึงวันศุกร์เวลา 06.00 - 09.00 น. โดยให้ความสนใจรายการประเภทรายการข่าว (สังคมการเมืองและเศรษฐกิจ) รายการสารคดีและการ์ตูนตามลำดับ

สุชาติ พลาชัยภิมรย์ศิลป์ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง “แนวโน้มการใช้โมบายแอปพลิเคชัน” ผลวิจัยพบว่า โดยแนวโน้มการใช้งาน Mobile Device อย่าง Smartphone เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนา Mobile Applications และเทคโนโลยีของตัวเครื่องโทรศัพท์จากค่ายผู้ผลิตโทรศัพท์มือถือ โดยเฉพาะการพัฒนาต่อยอดแอปพลิเคชันบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ของบริษัทต่าง ๆ ที่แข่งขันกันเพื่อชิงความเป็นหนึ่งในตลาดด้าน Mobile Application ซึ่งการพัฒนาแอปพลิเคชันแบ่งเป็นการ พัฒนาแอปพลิเคชันระบบ (Operation System) และแอปพลิเคชันซอฟต์แวร์ที่ตอบสนองการใช้งานบนอุปกรณ์ และด้วยแอปพลิเคชันที่ เพิ่มขึ้นและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้ผู้ใช้อุปกรณ์เคลื่อนที่มีแนวโน้มใช้โปรแกรมต่าง ๆ เพื่อตอบสนองกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ได้แก่ ทำธุรกรรมทางการเงิน เชื่อมต่อและสืบค้นข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ชมภาพยนตร์ ฟังเพลง หรือแม้แต่การเล่นเกม ซึ่งมีทั้งออนไลน์ และออฟไลน์ ด้วยอัตราการขยายตัวด้านการใช้งานอุปกรณ์เคลื่อนที่ทำให้บริษัทชั้นนำด้านโทรศัพท์มือถือหลายแห่งหันมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาโปรแกรมบนโทรศัพท์มือถือ โดยเชื่อว่าจะมีอัตราการดาวน์โหลดเพื่อใช้งานที่เติบโตอย่างเห็นได้ชัด

สุภาส บุญสม, ณรงค์ สมพงษ์ และณัฐพล รำไพ (2558) ศึกษาเรื่อง “การพัฒนาหนังสือเสียงระบบเดซี เรื่อง อาเซียนศึกษา สำหรับนักเรียนผู้มีความบกพร่องทางสายตา โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ” ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนผู้มีความบกพร่องทางสายตา โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจงมาจำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หนังสือเสียงระบบเดซี เรื่อง อาเซียนศึกษา แบบประเมินคุณภาพส าหรับผู้เชี่ยวชาญ แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจส าหรับนักเรียนผู้มีความบกพร่องทางสายตา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีประสิทธิผล และ Z-Test ผลการวิจัยพบว่า 1) หนังสือเสียงระบบเดซี เรื่อง อาเซียนศึกษา ส าหรับนักเรียนผู้มีความบกพร่องทาง

สายตามีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเนื้อหา อยู่ในระดับดี ด้านเทคนิคอยู่ในระดับดีมาก พร้อมทั้งมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนด้วยหนังสือเสียงระบบเดซี สูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) ค่าดัชนีประสิทธิผลของหนังสือเสียงระบบเดซี เรื่อง อาเซียนศึกษา ซึ่งหมายความว่า นักเรียนผู้มีความบกพร่องทางสายตามีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.58 และ 4) ความพึงพอใจของนักเรียนผู้มีความบกพร่องทางสายตา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อหนังสือเสียงระบบเดซีอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.74

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 วิธีการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “ความต้องการด้านเนื้อหาของผู้พิการทางสายตา เพื่อผลิตหนังสือเสียงบนแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” ซึ่งการศึกษางานวิจัยในครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพราะ การศึกษาเรื่อง “ความต้องการด้านเนื้อหาของผู้พิการทางสายตา เพื่อผลิตหนังสือเสียงบนแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1) เพื่อศึกษาเพื่อศึกษาความต้องการด้านเนื้อหาของผู้พิการทางสายตา เพื่อผลิตหนังสือเสียงบนแอปพลิเคชัน “Read for the Blind”

2) เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการสร้างหนังสือเสียงผ่านระบบแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” ในมุมมองของผู้พิการทางสายตา

ข้อมูลที่ได้จะเป็นข้อมูลที่กว้างขวางครอบคลุมประเด็นที่สำคัญของงานวิจัยชิ้นนี้ โดยผลที่ได้ จะเป็นผลที่มาจากความต้องการโดยตรงของกลุ่มผู้พิการทางสายตาที่นักวิจัยเป็นผู้กำหนด

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผลการศึกษาวิจัยดังกล่าว นอกจากจะนำมาวิเคราะห์ด้านความต้องการรูปแบบเนื้อหาของผู้พิการทางสายตาแล้วนั้น ยังศึกษาถึงปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาของผู้พิการทางสายตาที่มีต่อแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” เพื่อนำผลที่ได้นั้น มาปรับปรุงระบบแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” ให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้พิการทางสายตาได้โดยตรง ซึ่งผลที่ได้นั้นอาจจะก่อให้เกิดแนวทางการแก้ปัญหาแบบใหม่ขึ้น

ปัญหาการวิจัย จะเป็นตัวกำหนดระเบียบการวิจัย ซึ่งแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) นั้นเหมาะกับปัญหางานวิจัยดังนี้

1) เหมาะกับการสร้างความรู้ สร้างสมมติฐาน หรือสร้างทฤษฎีใหม่
2) เหมาะกับการศึกษากระบวนการเปลี่ยนแปลงในสังคม โดยมุ่งศึกษาปัจจัยหรือเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

3) เมื่อต้องการศึกษาความต้องการเบื้องต้น หรือต้องการค้นหาความหมายในสิ่งนั้นๆ

นอกจากนี้ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จะมีความยืดหยุ่น ในด้านกรอบแนวคิดของการวิจัย มากกว่าการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการศึกษาตามปรากฏการณ์ ที่มีเป้าหมายสร้างความเข้าใจ จากมุมมองของผู้วิจัย โดยเปิดโอกาสให้ผู้สัมภาษณ์สามารถแสดงความคิดเห็น และให้ข้อมูลกับผู้สัมภาษณ์ได้อย่าง

เต็มที่ โดยการวิจัยคุณภาพ (Qualitative Research) จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำความเข้าใจของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา

3.2 การกำหนดประชากร

งานวิจัยเรื่อง “ความต้องการด้านเนื้อหาของผู้พิการทางสายตา เพื่อผลิตหนังสือเสียงบนแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” มีการกำหนดประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้พิการทางสายตาที่มีอายุตั้งแต่กว่า 18 - 70 ปี จำนวน 14 คน โดยศึกษาความต้องการด้านเนื้อหาที่มีความหลากหลายในช่วงอายุของผู้พิการทางสายตา

โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างการวิจัยจะใช้วิธี “สุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่ม” (Purposive Sampling) ของผู้วิจัย โดยการเลือกใช้เครื่องมือแบบ “แบบลูกโซ่” (Snowball Sampling) โดยผู้วิจัยได้นำจดหมายขออนุญาตสัมภาษณ์ จากมหาวิทยาลัยกรุงเทพส่งไปยังมูลนิธิคอลฟิลด์ เพื่อคนตาบอด ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พิจารณารูปแบบคำถามและตรวจสอบ พร้อมทั้งพิจารณาบทความวิจัยก่อนที่จะได้รับอนุญาตให้เข้าไปสัมภาษณ์ผู้พิการทางสายตาได้

โดยลักษณะการสัมภาษณ์ จะมีลักษณะคำถามกึ่งโครงสร้าง (Interview Guideline) ให้แก่ผู้พิการทางสายตาในขณะทำการสัมภาษณ์

3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย

3.3.1 ผู้วิจัยได้มีการเตรียมด้านความรู้เกี่ยวกับแนวความคิด และทฤษฎีการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ก่อนการสร้างรูปแบบการสัมภาษณ์สำหรับผู้พิการทางสายตา เพื่อให้ได้ผลตรงตามกรอบวัตถุประสงค์งานวิจัย

3.3.2 ผู้วิจัยมีการเตรียมข้อมูลระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลจากตำรา และขอคำแนะนำ จากอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อให้เข้าใจถึงระเบียบวิธีการวิจัย อันจะนำไปสู่การศึกษาที่ถูกต้อง และครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษาให้มากที่สุด

3.3.3 ผู้วิจัยเตรียมความพร้อม ในเรื่องของจรรยาบรรณของนักวิจัย ก่อนที่จะมีการสัมภาษณ์ผู้พิการทางสายตากับทีมงานวิจัยล่วงหน้าอย่างน้อย 2 วัน

3.3.4 คำถามงานวิจัยในการสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือที่อยู่ในงานวิจัยที่สร้างขึ้นเอง โดยศึกษาประเด็นคำถามการวิจัย จากการทบทวนวรรณกรรม และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยสร้างแนวคำถามให้ครอบคลุมตามขอบเขตของงานวิจัยอันเป็นสิ่งที่จะต้องศึกษา เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์งานวิจัย โดยคำถามการสัมภาษณ์มีการเรียงลำดับคำถามปลายเปิด (Open-Ended Questions) ซึ่งสามารถแบ่งโครงสร้างออกเป็น 3 โครงสร้างดังนี้

โครงสร้างที่ 1 คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย ชื่อ อายุ เพศ ตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน

โครงสร้างที่ 2 คือ ศึกษาเนื้อหาที่ผู้พิการทางสายตาต้องการ เพื่อนำไปสร้างเนื้อหาใน แอปพลิเคชัน “Read for the Blind”

โครงสร้างที่ 3 คือ ศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการสร้างหนังสือเสียงผ่าน ระบบแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” ผ่านมุมมองของผู้พิการทางสายตา

3.3.5 อุปกรณ์ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ คือ สมุดบันทึก ปากกา และโทรศัพท์

3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการรวบรวมข้อมูล และการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ส่วน คือ 1) เก็บรวบรวม ข้อมูลข้อมูลด้วยเอกสาร (Review Data) 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Data) ซึ่งมี รายละเอียดดังต่อไปนี้

3.4.1 เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเอกสาร (Review Data) ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า และเก็บรวบรวม ข้อมูลด้านวิชาการ จากแหล่งข้อมูลงานวิจัยต่าง ๆ เช่น เอกสารทางวิชาการ นิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ บทความ ข้อมูลระบบจากอินเทอร์เน็ต และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Data) การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม สามารถแบ่งระบบการทำงานได้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

3.4.2.1 ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) แบบตัวต่อตัว ระหว่างผู้พิการทางสายตาและนักวิจัย โดยผู้วิจัยได้เตรียมคำถามกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) โดยเน้นลักษณะการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ โดยกำหนดการ สัมภาษณ์เป็น 3 ประเด็น เพื่อให้มีความครอบคลุม และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย และมีการส่ง จดหมายขออนุญาตจากมหาวิทยาลัยกรุงเทพ เพื่อแสดงถึงเจตนารมณ์ในการขอการสัมภาษณ์ไปยังที่ มูลนิธิคอลฟิลด์ เพื่อคนตาบอด ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

นอกจากเมื่อเริ่มการสัมภาษณ์งานวิจัย ผู้สัมภาษณ์จะแนะนำตัวกับผู้พิการทางสายตา และชวน ผู้พิการทางสายตาร่วมพูดคุยถึงข้อมูลส่วนตัว เพื่อให้ผู้พิการทางสายตาเกิดความคุ้นเคย และเปิดใจใน การให้สัมภาษณ์แก่นักวิจัย ก่อนที่จะเริ่มการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ โดยระยะเวลาในการสัมภาษณ์ ใช้เวลา 20 – 30 นาที

การสัมภาษณ์นักวิจัยจะทำการสัมภาษณ์ผู้พิการทางสายตา จนกว่าจะพบข้อสงสัยหรือไม่มี ข้อมูลเกิดขึ้นใหม่ที่เรียกว่า “ข้อมูลอิ่มตัว” (Data Saturation) จึงหยุดการสัมภาษณ์ เพราะการอิ่มตัว ของข้อมูล (Data Saturation) คือ เกิดจากข้อมูลที่รวบรวมได้ มีลักษณะเดียวกันหรือเป็นแบบแผน เดียวกัน และไม่เกิดข้อมูลใหม่ ๆ (Emergence of Regularities)

3.4.2.2 ระหว่างการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะมีการบันทึกในแต่ละประเด็นที่ร่วมพูดคุย เฉพาะประเด็นที่สำคัญ

3.4.2.3 ข้อมูลดังกล่าวจะถูกการบันทึกและถอดเทปไปวัน เพื่อตรวจสอบข้อมูล เพื่อนำมาศึกษาถึงข้อผิดพลาดในการสัมภาษณ์ เพื่อนำไปปรับปรุงในการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในครั้งต่อไป

3.5 ความเชื่อถือของเครื่องมือในการวิจัย

หลังจากที่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะนำผลที่ได้มาตรวจสอบความน่าเชื่อถือทางข้อมูล (Trustworthiness) ดังนี้

3.5.1 ผู้วิจัยมีการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อให้ผู้พิจารณาทางสายเกิดความไว้วางใจในการให้สัมภาษณ์

3.5.2 การยืนยันความถูกต้องทางข้อมูล (Member Checking) โดยทำการนำข้อมูลที่ได้จาก การสัมภาษณ์นำกลับไปให้ผู้สัมภาษณ์ยืนยันความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับ ว่าเป็นความจริงถูกประการหรือไม่

3.5.3 ตรวจสอบความไว้วางใจของข้อมูล (Dependability) โดยมีการนำผลสัมภาษณ์ไป ตรวจสอบความถูกต้องกับอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการวิจัย เพื่อยืนยันความถูกต้องให้ตรงกับวัตถุประสงค์ การวิจัย

3.5.4 ความสามารถนำผลวิจัยไปประยุกต์ใช้ (Transferability) ซึ่งทางผู้วิจัยมีการเขียนระเบียบ การวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล และบริบทที่ต้องการศึกษาอย่างชัดเจน เพื่อเป็นการเพิ่มความน่าเชื่อถือ ของการวิจัย

3.5.5 การยืนยันผลการวิจัย (Conformability) ทางผู้วิจัยมีการเก็บรวบรวมเอกสารผลการวิจัย ไว้เป็นอย่างดี พร้อมสำหรับการตรวจสอบ (Audit Trial) เพื่อยืนยันว่าผลการวิจัยดังกล่าวไม่มีการแสดง ความคิดเห็นจากผู้วิจัยเพียงฝ่ายเดียว

3.6 การจัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ผล

3.6.1 นำผลการสัมภาษณ์จากการบันทึก และการถอดเทป มาทบทวนความเข้าใจในแต่ละ ประเด็นต่าง ๆ

3.6.2 นำผลการสัมภาษณ์มาตีความหมาย พร้อมทำการตั้งข้อความบางประโยคที่สำคัญ ที่ เกี่ยวข้องกับงานวิจัยมาวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.3 นำผลการสัมภาษณ์ ที่มีความหมายเดียวกัน มาแบ่งหมวดหมู่ในการตอบคำถามตาม ประเด็นต่าง ๆ เพื่อเตรียมพร้อมกับการวิเคราะห์ผล

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากกรณีการศึกษาเรื่อง “ความต้องการด้านเนื้อหาของผู้พิการทางสายตา เพื่อผลิตหนังสือเสียงบนแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” ซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผ่านการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) สำหรับกลุ่มผู้พิการทางสายตาที่มีอายุตั้งแต่ 18-70 ปี บริบูรณ์ จำนวน 14 คน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจะแบ่งเป็น 2 ประเด็นดังนี้

ส่วนที่ 1 เนื้อหาที่ผู้พิการทางสายตาต้องการ เพื่อนำไปสร้างเนื้อหาในแอปพลิเคชัน “Read for the Blind”

ส่วนที่ 2 ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการสร้างหนังสือเสียงผ่านระบบแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” ในมุมมองของผู้พิการทางสายตา

เนื่องจากผู้วิจัยต้องการศึกษา ความต้องการด้านเนื้อหาที่หลากหลายด้าน ของผู้พิการทางสายตา ที่นิยมเปิดรับฟังหนังสือเสียง ซึ่งผลการวิจัยพบว่า เนื้อหาที่ผู้พิการทางสายตาต้องการมีทั้งหมด 6 ด้าน โดยผู้พิการทางสายตา กล่าวถึง เทคนิคการสร้างเนื้อหาที่เหมาะสมกับผู้พิการทางสายตา ประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือ

1) เนื้อเรื่องควรมีการเรียบเรียงความคิดและการวางเค้าโครงเรื่องที่ชัดเจน คือ การที่ผู้เขียนมีการจัดระเบียบความคิดให้เป็นหมวดหมู่ โดยมีการลำดับเนื้อเรื่องให้มีความต่อเนื่อง จากต้นเรื่องนำไปสู่ประเด็นสำคัญ หรือ “แก่นเรื่อง” และไปสื่อนำไปปลายเรื่อง เพราะหากมีการเรียบเรียงความคิดและมีการวางเค้าโครงเรื่องที่ชัดเจน จะสามารถถ่ายทอดความคิดและแก่นของเนื้อเรื่อง มาให้ผู้พิการทางสายตา สามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น

2) รูปแบบ (Form) คือ นักประพันธ์จะต้องมีการวางรูปแบบในการประพันธ์เนื้อหาอย่างชัดเจน เพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจของผู้พิการทางสายตา เช่น การประพันธ์เนื้อหาเชิง “สารคดีท่องเที่ยว” ซึ่งเนื้อหาประเภทนี้มีลักษณะที่มุ่งเน้นในการให้ความรู้ในเชิงท่องเที่ยว และสอดแทรกความบันเทิง

4.1 เนื้อหาที่ผู้พิการทางสายตาต้องการ เพื่อนำไปสร้างเนื้อหาในแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” ประกอบไปด้วย 6 ด้าน โดยรายละเอียดที่น่าสนใจ ดังนี้

4.1.1 เนื้อหาด้านวรรณกรรมและบทละคร

เนื้อหาประเภทวรรณกรรมและบทละคร คือ เนื้อหาที่มีการประพันธ์ขึ้น หรืองานศิลปะ ที่เป็นผลงานอันเกิดจากการคิด และจินตนาการ แล้วเรียบเรียง นำมาบอกเล่า บันทึก ขับร้อง หรือสื่อออกมา ด้วยกลวิธีต่างๆ โดยทั่วไปแล้ว จะแบ่งวรรณกรรมเป็น 2 ประเภท คือ

- 1) วรรณกรรมลายลักษณ์ คือ วรรณกรรมที่บันทึกเป็นตัวหนังสือ
- 2) วรรณกรรมมุขปาฐะ คือ วรรณกรรมที่เล่าด้วยปาก ไม่ได้จดบันทึก

ดังนั้น วรรณกรรมและบทละคร จึงมีความหมายครอบคลุมกว้างถึงประวัติ นิทาน ตำนาน เรื่องเล่า ขบขัน เรื่องสั้น นวนิยาย บทเพลง คำคม ซึ่งประเภทของวรรณกรรม สามารถแบ่งออกเป็น 2 คือ

- 1) สารคดี หมายถึง รูปแบบเนื้อหาที่แท้จริง เพื่อให้ความรู้ ความคิด ประสบการณ์แก่ผู้อ่าน ซึ่งผู้ประพันธ์สามารถใช้รูปแบบการประพันธ์แบบร้อยแก้วและร้อยกรอง
- 2) บันเทิงคดี หมายถึง วรรณกรรมที่แต่งขึ้นเพื่อความบันเทิง สนุกสนานแก่ผู้อ่าน จึงมีการดำเนินเรื่องที่สนุกและไม่น่าเบื่อ

สำหรับวรรณกรรมและบทละครไทย คือ ผลงานศิลปะที่แสดงออกด้วยการใช้ภาษา เพื่อการสื่อสารเรื่องราวให้เข้าใจระหว่างมนุษย์ ภาษาเป็นสิ่งที่มนุษย์คิดค้น และสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อใช้สื่อความหมาย เรื่องราวต่าง ๆ ภาษาที่มนุษย์ใช้ในการสื่อสาร ได้แก่ ภาษาพูด ภาษาเขียน โดยการใช้ตัวอักษร ตัวเลข สัญลักษณ์ ภาพ และภาษาท่าทาง โดยการใช้กิริยาท่าทาง หรือประกอบวัสดุอย่างอื่น ซึ่งสามารถแบ่งได้ 2 ชนิดคือ

- 1) ร้อยแก้ว คือ การประพันธ์ที่แสดงถึงเนื้อหาและเรื่องราวต่าง ๆ
- 2) ร้อยกรอง คือ การประพันธ์ที่แสดงถึงการใช้คำสัมผัส คำคล้องจอง ทำให้เกิดอรรถรสในการ

รับชม

เอกลักษณ์ของเนื้อหา “ด้านวรรณกรรมและบทละคร” คือ เนื้อหาที่น่าสนใจ ชวนติดตาม และสนุกสนาน ทำให้ผู้พิการทางสายตาเพลิดเพลินไปกับการบทบาทของเนื้อเรื่อง โดยเนื้อเรื่องที่ผู้พิการทางสายตาสนใจคือประเภท “แนวผจญภัย” และ “วรรณกรรมของประเทศจีน” โดยให้เหตุผลว่า วรรณกรรมทั้ง 2 ประเภท มีเนื้อเรื่องที่ยาว สามารถติดตามได้เป็นเวลานาน และมีการบรรยายและพรรณนาได้ถึงบทบาทของตัวละครได้ลึกซึ้งและเห็นภาพได้ง่าย

ตัวอย่างเช่น วรรณกรรมเรื่อง “มหากาพย์การตะ” จะได้เรียนรู้ถึงวัฒนธรรมของประเทศอินเดียในมุมมองต่าง ๆ ที่ผู้พิการทางสายตาไม่สามารถไปสัมผัสได้ด้วยตนเอง ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้พิการทางสายตาเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว มีผู้พิการทางสายตาแสดงความคิดเห็นด้านเนื้อหา ด้านวรรณกรรมและบทละคร ดังต่อไปนี้

“ติดตามนิยายด้านวรรณกรรม เพราะมีเนื้อเรื่องที่ยาว ผู้แต่งมีการบรรยายทำให้ผู้พิการสามารถเห็นภาพที่เกิดขึ้นของบทบาทได้” (นาย ก, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 ตุลาคม 2558)

“ชอบนวนิยายพวกผจญภัย เพราะ ตื่นเต้น เพลิดเพลิน สนุกสนาน ลุ้นกับบทบาทของผู้เล่า” (นาย ง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 ตุลาคม 2558)

“นวนิยาย เพราะตื่นเต้น แนวผจญภัย ชอบฟังนิยายเรื่องผี แนวรายการเดอะช็อค เพราะชอบเรื่องลึกลับ” (นาย ฉ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 ตุลาคม 2558)

“ชอบนวนิยายจีน เพราะ ได้เรียนรู้วัฒนธรรมเก่า ๆ ของจีนที่ไม่เคยรู้มาก่อน” (นาย ป, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 ตุลาคม 2558)

“ชอบนวนิยายเกี่ยวกับผี เพราะ มีความน่ากลัว สนุกสนาน ตื่นเต้น” (นาย ต, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 ตุลาคม 2558)

“ชอบฟังหนังสือเสียงประเภทนวนิยายและวรรณกรรม พกมหากาพย์ภารตะ มักริมล เพราะมี ตื่นเต้น เร้าใจ สนุกสนาน มีครบทุกรสชาติ ซึ่งเนื้อเรื่องจะทำให้ผู้ฟังเกิดจินตนาการ และลึ้นอยู่ตลอดเวลา” (นาย ฉ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 ตุลาคม 2558)

4.1.2 เนื้อหาด้านพุทธประวัติและธรรมะ

เนื้อหาด้านพุทธประวัติ คือ เนื้อหาที่เป็นแหล่งรวบรวมประวัติของพระพุทธเจ้า เรื่องราว ของพระพุทธเจ้า ตลอดถึงเรื่องราวต่าง ๆ ของบุคคลสำคัญ และสถานที่ที่มีความเกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้า

โดยเนื้อหาพุทธประวัติ คือ หนังสือหรือตำรา ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับประวัติของพระพุทธเจ้า และมีเนื้อหาที่เป็นประวัติของพระสาวกของพระพุทธเจ้า ประวัติด้านสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้า รวมถึงเหตุการณ์และประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาหลังจากพระพุทธเจ้าตั้งแต่ ประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพานโดยพุทธประวัติของพระพุทธเจ้า ได้ถูกรวบรวมมาจากพระไตรปิฎก มาจัดลำดับให้เป็นเรื่องราวติดต่อกันไปตามเหตุการณ์จริง นำเนื้อหาจากคัมภีร์อรรถกถาเข้ามาเสริมเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ขึ้น

เนื้อหาด้านธรรมะ คือ เนื้อหารวบรวมแหล่งความรู้ทางด้านพุทธศาสนา ที่ใช้เป็นแหล่งศึกษาธรรมะ บทความธรรมะ พระธรรมเทศนา และการปลุกฝังคุณธรรมความดีงาม โดยมีเนื้อหาที่แฝงแง่คิด การดำเนินชีวิต การรู้จักบาปบุญคุณโทษ การละอายต่อบาป และผลของการกระทำ ซึ่งเนื้อหาประเภทดังกล่าว สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ทำให้มีความคิดและทัศนคติเชิงบวก มีมุมมองต่อการดำรงชีวิตที่ดีและมีจิตใจสงบ ไม่เป็นทุกข์ต่อสิ่งเร้าที่เข้ามากระทบทางร่างกายและจิตใจ

เอกลักษณ์ของเนื้อหาด้านพุทธประวัติและธรรมะ คือ เป็นเนื้อหาที่แฝงแง่คิด คติประจำใจ ในการดำเนินชีวิต ซึ่งผู้พิจารณาทางสายตากล่าวว่า เนื้อหาประเภทนี้จะสามารถสร้างประโยชน์ให้แก่ผู้พิจารณาทางสายตาในด้านของ การใช้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ให้มีวิธีการดำเนินชีวิตที่สงบนิ่งยิ่งขึ้น ไม่ติดพ้อกับสิ่งที่เกิดขึ้นหรือสิ่งที่ขาดหาย แต่มองเป็นเรื่องของเวรและกรรมที่เกิดขึ้น ผ่านคำสอนจากคำภีร์ต่าง ๆ หรือ คำสอนของเกจิอาจารย์ต่าง ๆ โดยผู้พิจารณาทางสายตาได้แสดงความคิดเห็นผ่านมุมมองของผู้พิจารณาทางสายตาตาด้านพุทธประวัติและธรรมะ ดังนี้

“ชอบฟังเนื้อหาด้าน ธรรมะ เพราะสนุกได้ข้อคิด เกี่ยวกับการใช้ชีวิตประจำวัน” (นาย ค, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 ตุลาคม 2558)

“สนใจเรื่องพุทธประวัติของพระพุทธเจ้า ประวัติของสมเด็จพระพุทธอาจารย์โต พรหมรังสี ด้านคำสอนต่าง ๆ เพื่อนำคำสอนมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน” (นาย จ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 ตุลาคม 2558)

“สนใจเนื้อหาทั่ว ๆ ไป/ ธรรมะ/ สารคดีท่องเที่ยว/ ความรู้ทางการแพทย์ เพราะเป็นเนื้อหาที่ผู้พิการทางสายตายังขาดอยู่” (นาย ญ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 ตุลาคม 2558)

4.1.3 เนื้อหาด้านกฎหมายการเข้าถึงข้อมูลของผู้พิการทางสายตา

เนื้อหาด้านกฎหมายการเข้าถึงข้อมูลของผู้พิการทางสายตา หมายถึง กฎระเบียบ และบรรทัดฐาน ที่มนุษย์จะต้องมีการเคารพ เพราะมนุษย์ถือได้ว่าเป็นสัตว์สังคม จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน แต่เนื่องจากความคิด อุนิสัย สภาพแวดล้อม เพศ ที่แตกต่างกันไป จึงจำเป็นจะต้องมีกฎหมายเพื่อควบคุมให้สังคมมีความสงบเรียบร้อย เพื่อสร้างให้เป็นบรรทัดฐานของคนในสังคมได้ยึดถือและปฏิบัติตาม ที่มีทิศทางในการดำเนินชีวิตไปในแนวทางเดียวกัน

ดังนั้น กฎหมาย คือ กฎเกณฑ์ คำสั่ง หรือข้อบังคับที่ถูกตั้งขึ้นโดยรัฐหรือผู้มีอำนาจสูงสุด เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างหนึ่งอย่างใดของสังคม และมีสภาพบังคับเป็นเครื่องมือในการทำให้บุคคลในสังคมต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ คำสั่ง หรือข้อบังคับ

กฎหมายของประเทศไทยมีวิวัฒนาการมาจาก จารีตประเพณี ศาสนา รวมไปถึงพระราชโองการของพระมหากษัตริย์ ในสมัยกรุงศรีอยุธยา มีกฎหมายที่เรียกว่า “พระราชสาส์น” ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงตราขึ้นโดยอาศัยหลักใน “คัมภีร์พระธรรมศาสตร์” หลังจากประเทศไทยได้เสียเมืองครั้งที่ 2 ให้แก่ประเทศพม่า เอกสารสำคัญทางกฎหมายได้มีการถูกทำลายและสูญหายไปเป็นจำนวนมาก ต่อมาในสมัยของรัชการที่ 1 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ แม้จะมีการรวบรวมกฎหมายขึ้นใหม่แต่ก็เหลือเพียงหนึ่งในสิบของกฎหมายที่มีอยู่เดิมในสมัยกรุงศรีอยุธยา อีกทั้งยังมีเนื้อหาที่ผิดเพี้ยนไปจากเดิม ทำให้กฎหมายที่มีอยู่ไม่สามารถตัดสินคดีได้อย่างยุติธรรม รัชกาลที่ 1 จึงทรงชำระสะสางกฎหมายเสียใหม่กลายเป็น “กฎหมายตราสามดวง” ถือเป็นกฎหมายที่มีความสำคัญของไทยเรา

สำหรับกฎหมายเพื่อการเข้าถึงข้อมูลและสิทธิของผู้พิการทางสายตา ต้องการทราบเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิและประโยชน์ของผู้พิการทางสายตา เช่น กฎหมายการคุ้มครองสิทธิของผู้พิการ ซึ่งผู้พิการทางสายตาต้องการเนื้อหาด้านกฎหมาย เพื่อรับรู้ถึงสิทธิของผู้พิการทางสายตาที่กฎหมายระบุ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้พิการทางสายตาต้องการศึกษา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิในด้านต่าง ๆ ของผู้พิการทางสายตา โดยผู้พิการทางสายตาได้แสดงความคิดเห็นผ่านมุมมองเกี่ยวกับเนื้อหากฎหมายเพื่อการเข้าถึงข้อมูล และสิทธิของผู้พิการทางสายตา ดังนี้

“สนใจเนื้อหาด้านกฎหมาย เพราะ เป็นเนื้อหาที่ผู้พิการทางสายตาขาดความรู้ เมื่อผู้พิการมีการศึกษาเนื้อหาประเภทนี้ จะรู้ถึงสิทธิของผู้พิการ ไม่ตกเป็นเหยื่อของบุคคลอื่น ๆ ได้ง่าย” (นาย ณ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 ตุลาคม 2558)

“สนใจด้านกฎหมายในด้านสิทธิของผู้พิการทางสายตา เพราะ จะได้นำความรู้มาใช้ปกป้องสิทธิของตนเอง” (นาย ด, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 ตุลาคม 2558)

4.1.4 เนื้อหาด้านสารสนเทศและไอที

เนื้อหาด้านสารสนเทศและไอที หมายถึง เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารที่อยู่ในยุคไร้พรมแดน โดยถูกคิดค้นและพัฒนาให้เข้ามาทดแทน หรืออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ ไม่ว่าจะ เป็นอุปกรณ์เทคโนโลยี เครื่องมือที่ทันสมัย เครือข่ายคอมพิวเตอร์ หรือเครื่องมือที่ใช้ติดต่อสื่อสารชนิดพิเศษ ที่มีระบบรองรับการใช้งานของผู้พิการแต่ละประเภท เช่น แต่เดิมผู้พิการทางสายตามีการติดต่อสื่อสารกันด้วยเสียงพูดหรืออ่านหนังสือ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้วยหนังสือเสียง ที่บันทึกเทปไว้เป็นเรื่อง ๆ หรืออ่านหนังสือที่พิมพ์ด้วยอักษรเบรลล์แต่ในปัจจุบันได้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มาพัฒนา ให้ระบบเทคโนโลยีสามารถรองรับการใช้งานของผู้พิการทางสายตา ไม่ว่าจะ เป็นการผลิต แป้นคีย์คอมพิวเตอร์สำหรับผู้พิการทางสายตา การสังเคราะห์เสียงพูด เพื่อช่วยอ่านหนังสือและการจดจำตัวอักษร ซึ่งเนื้อหาด้านสารสนเทศและไอทีเหล่านี้ ส่งผลให้ผู้พิการทางสายตาสามารถศึกษาและเรียนรู้ และนำมาพัฒนาศักยภาพของตนเองโดยพึ่งพาเทคโนโลยีเหล่านี้

ซึ่งเนื้อหาด้านสารสนเทศและไอที ในความต้องการของผู้พิการทางสายตา คือ เนื้อหาเกี่ยวกับ “ระบบเทคโนโลยี” ที่เป็นนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ถูกคิดค้นระบบให้สามารถรองรับการใช้งานของผู้พิการทางสายตา พร้อมทั้งบอกถึงวิธีการใช้งานของผู้พิการทางสายตา เช่น แอปพลิเคชันบนสมาร์ตโฟน Windows Phone 8 ที่มุ่งเน้นการช่วยเหลือผู้พิการทางสายตาให้สามารถดำรงชีวิตได้ด้วยตนเอง

ซึ่งแอปพลิเคชันถูกออกแบบมาเพื่อช่วยนำทางผู้พิการทางสายตาไปยังสถานที่ต่างๆทั้งภายในและภายนอกอาคาร โดยระบบจะประมวลผลเส้นทาง และบอกเส้นทางในการเดินทางจากตำแหน่งที่ผู้พิการทางสายตายืนอยู่ไปยังจุดหมายปลายทางที่ต้องการ สำหรับระบบนำทางภายนอกอาคาร จะทำงานควบคู่กับระบบ Global Positioning System (GPS) และ Bing Maps ส่วนระบบนำทางภายในอาคารจะอาศัยเครื่องนับก้าวเดิน (Pedometer) ซึ่งการเดินทางภายในอาคารจำเป็นต้องมีแผนที่ภายในอาคารเก็บไว้ในระบบ การพัฒนาระบบมุ่งเน้นที่ความสะดวกสบายของผู้พิการทางสายตา

ดังนั้น การแสดงผลจะไม่เน้นทางหน้าจอแต่จะเน้นการแสดงผลทางเสียงเป็นหลัก รวมถึงการรับคำสั่งโดยใช้ท่าทางนิ้วมือและเสียง ซึ่งผู้พิการทางสายตาในยุคปัจจุบันจะต้องเดินทางไปทำหน้าที่ต่าง ๆ ด้วยตนเอง จึงจำเป็นต้องใช้ระบบเทคโนโลยีมาอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้พิการทางสายตาสามารถใช้

ชีวิตได้ดีขึ้น โดยผู้พิการทางสายตาได้แสดงความคิดเห็นผ่านมุมมองเกี่ยวกับเนื้อหาด้านสารสนเทศและไอทีดังนี้

“ชอบสนใจด้านนวัตกรรมและข้อมูลด้าน IT ที่เกี่ยวกับผู้พิการทางสายตา เพราะ นวัตกรรมในด้านนี้จะช่วยเหลือผู้พิการให้มีประสิทธิภาพเทียบเท่ากับบุคคลปกติได้” (นาย ถ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 ตุลาคม 2558)

4.1.5 เนื้อหาข้อมูลแพทย์

เนื้อหาข้อมูลแพทย์ หมายถึง เนื้อหาในด้านการรักษาความผิดปกติทั้งทางร่างกาย และจิตใจของมนุษย์ แพทยศาสตร์ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า “Medicine” ซึ่งมาจากคำว่า “Medicine” เป็นภาษาละตินแปลว่า ‘ศิลปะการบำบัดรักษา’ โดยการศึกษาด้านเนื้อหาข้อมูลแพทย์ศาสตร์ ที่มีบทบาทสำคัญมาตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ ที่มนุษย์เริ่มรู้จักการนำส่วนผสมต่าง ๆ ของพืชและสัตว์ มาใช้รักษาโรคร้ายไข้เจ็บที่เกิดขึ้น รวมไปถึงความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้การรักษาโรคและการฟื้นฟูรักษามีประสิทธิภาพมากขึ้น สำหรับเนื้อหาข้อมูลแพทย์ ผู้พิการทางสายตาต้องการทราบถึงเกร็ดความรู้สุขภาพ ข้อมูลพื้นฐานของยาสามัญประจำ เช่น

1) สรรพคุณยารักษาโรค หมายถึง ข้อมูลและสรรพคุณของยาในแต่ละประเภท ที่ใช้รักษาผู้ป่วยตามอาการ ซึ่งสรรพคุณของยารักษาโรคจะมีสรรพคุณที่แตกต่างกันออกไป ผ่านการศึกษาจาก “เอกสารกำกับยา” (Patient Information Leaflet) ที่เป็นเอกสารระบุรายละเอียดต่าง ๆ ของยา โดยจะมีข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาโรค โดยใช้ยาเป็นตัวรักษาตามอาการของผู้ป่วย โดยทั่วไปเอกสารกำกับยาจะประกอบด้วยรายละเอียดต่าง ๆ มากมาย ดังนี้

1.1) ชื่อยาและคุณสมบัติในการรักษาโรค โดยระบุรายละเอียดและกลไกของยาที่ออกฤทธิ์ในการรักษาโรค มักใช้คำศัพท์วิชาการมาบรรยายเนื้อหา จึงเป็นการยากที่จะทำความเข้าใจ

1.2) ขนาดวิธีใช้และวิธีรับประทาน ตามน้ำหนัก อายุ ลักษณะความเจ็บป่วย โดยจะมีระยะเวลาของการใช้ยากำกับมาด้วย

1.3) ข้อห้ามใช้ เป็นการระบุการห้ามใช้ยากับผู้ที่แพ้ยาหรือผู้ป่วยด้วยโรคเรื้อรังบางอย่าง ซึ่งเมื่อใช้นั้น ๆ อาจทำให้เกิดอันตรายได้

1.4) คำเตือนและข้อควรระวัง เป็นการระบุและเฝ้าระวังก่อนใช้ยา โดยมักระบุถึงความน่าจะเป็น หรืออาจเกิดโทษต่อระบบต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น ต่อระบบทางเดินอาหาร ระบบหัวใจและหลอดเลือด ต่อทารกในครรภ์ ต่อเด็กที่ต้องดื่มนมแม่ เป็นต้น หากผู้บริโภคทำความเข้าใจ ก็จะเป็นช่องทางหนึ่งที่จะช่วยให้การใช้ยามีความปลอดภัยมากขึ้น

1.5) ผลข้างเคียงของการใช้ยา ซึ่งอาจเกิดขึ้นหลังการใช้ยานั้น ๆ โดยแสดงอาการที่ไม่พึงประสงค์ต่าง ๆ ต่อร่างกาย ผลข้างเคียงของยาอาจเกิดหรือไม่เกิดกับใครคนใดคนหนึ่ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การตอบสนองของร่างกายของแต่ละคนไป อีกทั้งยังขึ้นกับระดับ หรือปริมาณยาที่ได้รับเข้าไปด้วย

2) การรักษาและดูแลผู้ป่วยเบื้องต้นสำหรับผู้พิการทางสายตา เพราะผู้พิการทางสายตาส่วนใหญ่ที่อยู่อาศัยในมูลนิธิต่าง ๆ จำเป็นจะต้องช่วยกันดูแลซึ่งกันและกัน ดังนั้นเมื่อมีผู้ป่วยผู้พิการทางสายตาจะต้องมีความรู้ในด้านข้อมูลปฐมพยาบาลเบื้องต้น เพื่อเป็นการช่วยเหลือตนเองและผู้พิการทางสายตาด้วยกัน โดยผู้พิการทางสายตาได้แสดงความคิดเห็นผ่านมุมมองเกี่ยวกับเนื้อหาข้อมูลแพทย์ ดังนี้

“สนใจเนื้อหาทั่ว ๆ ไป/ ธรรมชาติท่องเที่ยว/ ความรู้ทางการแพทย์ เพราะเป็นเนื้อหาที่ผู้พิการทางสายต่ายังขาดอยู่” (นาย ญ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 ตุลาคม 2558)

4.1.6 เนื้อหาด้านสารคดีท่องเที่ยว

เนื้อหาด้้านสารคดีท่องเที่ยว หมายถึง เนื้อหาที่มุ่งเน้นให้สาระความรู้ด้านการท่องเที่ยวแก่ผู้อ่านเป็นหลัก โดยสอดแทรกความเพลิดเพลิน ที่มุ่งแสดงความรู้ ความคิด ความจริง ความกระฉับกระฉ่าง และ เหตุผลเป็นสำคัญโดยเนื้อเรื่องมีลักษณะดังนี้

1) การเสนอข้อมูลหรือเนื้อหาสาระเป็นข้อเท็จจริง โดยเน้นเนื้อหาสาระ เรื่องราว เหตุการณ์ ตัวบุคคล หรือสถานที่ต้องเป็นข้อเท็จจริง

2) มีจุดประสงค์ให้ผู้อ่านได้รับความรู้และความเพลิดเพลินในการอ่าน

3) การเขียนสารคดีมีการใช้จินตนาการประกอบ หมายถึง การสร้างภาพตามความนึกคิดที่เกิดจากอารมณ์ความรู้สึกของผู้เขียน เป็นการสร้างภาพที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์ สังเกต พิจารณา จากข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง

4) สารคดีต้องเป็นงานเขียนที่สร้างสรรค์ เป็นการนำเสนอความคิดเห็น และทัศนคติที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านโดยทั่ว ๆ ไป มิใช่สร้างสรรค์ให้แก่บุคคลใดโดยเฉพาะ

ซึ่งประเภทของสารคดีมีมากมายไม่ว่าจะเป็น สารคดีด้านบทความ สารคดีท่องเที่ยว สารคดีชีวประวัติ สำหรับเนื้อหาประเภท สารคดีด้านการท่องเที่ยว ผู้พิการทางสายตาต้องการทราบถึงเรื่องราวหรือประสบการณ์ในการท่องเที่ยว โดยให้ความรู้ทางด้าน สภาพท้องถิ่น สภาพของคน ความเป็นอยู่ของคน ความรู้ทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ประเพณี วัฒนธรรม การทำมาหากิน หรือที่พักผ่อนหย่อนใจ

เนื่องจากผู้พิการทางสายตาส่วนใหญ่ ไม่สามารถเดินทางไปสัมผัสได้ทุกที่ เนื่องจากติดปัญหา ความพิการของร่างกาย ดังนั้นเนื้อหาด้้านสารคดีเชิงท่องเที่ยว จึงเป็นส่วนหนึ่งที่เข้ามาทดแทนในสิ่งที่ผู้พิการทางสายตาต้องการสัมผัสผ่านการสื่อสาร โดยการใช้คำบรรยายความรู้อีก ผ่านเทคนิคการเล่า

เรื่องแบบบรรยาย และการเล่าเรื่องแบบเปรียบเทียบ เช่น การท่องเที่ยวของแต่ละจังหวัด ในด้านของดีของเด็ดของขึ้นชื่อประจำจังหวัดพร้อมทั้งสถานที่เที่ยวใหม่ ๆ ของแต่ละจังหวัดที่ควรไป โดยผู้พิการทางสายตาได้แสดงความคิดเห็นผ่านมุมมองเกี่ยวกับเนื้อหาด้านสารคดีท่องเที่ยว ดังนี้

“สนใจเนื้อหาทั่ว ๆ ไป/ ธรรมชาติ/ สารคดีท่องเที่ยว/ ความรู้ทางการแพทย์ เพราะเป็นเนื้อหาที่ผู้พิการทางสายตายังขาดอยู่” (นาย ญ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 ตุลาคม 2558)

จากการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูล จะเห็นได้ว่าเนื้อหาที่ผู้พิการทางสายตาต้องการ เพื่อนำไปสร้างเนื้อหาในแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” มีทั้งหมด 6 ด้าน ดังนี้

- 1) วรรณกรรมและบทละคร
- 2) พุทธประวัติและธรรมะ
- 3) กฎหมายการเข้าถึงข้อมูลของผู้พิการทางสายตา
- 4) สารสนเทศและไอที
- 5) ข้อมูลการแพทย์
- 6) สารคดีการท่องเที่ยว

โดยผู้พิการทางสายตาส่วนใหญ่มีความต้องการเนื้อหาด้าน “วรรณกรรมและบทละคร” โดยให้เหตุผลว่า เนื้อหาประเภทดังกล่าวมีเนื้อหาที่น่าสนใจ ชวนติดตาม และสนุกสนาน ทำให้ผู้พิการทางสายตาเพลิดเพลินไปกับการรับทาบของเนื้อเรื่อง

ซึ่งประเภทของ “วรรณกรรมและบทละคร” ที่ผู้พิการทางสายตาสนใจ คือ วรรณกรรมแนวผจญภัย และวรรณกรรมของประเทศจีน โดยให้เหตุผลว่า วรรณกรรมทั้ง 2 ประเภท มีเนื้อเรื่องที่ยาวสามารถติดตามได้เป็นเวลานาน มีการบรรยายและพรรณนาได้ถึงบทบาทของตัวละครได้ลึกซึ้ง และเห็นภาพได้ง่าย ในอีกมุมมองหนึ่งที่ผู้พิการทางสายตากล่าวถึงรูปแบบเนื้อหาประเภท “วรรณกรรมและบทละคร” ที่ฟังผ่านจากห้องสมุดคนตาบอด โดยผู้พิการทางสายตาจะได้รับความรู้และเข้าถึงวัฒนธรรมของในแต่ละเรื่อง เช่น วรรณกรรมเรื่อง “มหากาพย์การตะ” จะได้เรียนรู้ถึงวัฒนธรรมของประเทศอินเดียในมุมมองต่าง ๆ ที่ผู้พิการทางสายตา ไม่สามารถไปสัมผัสได้ด้วยตนเอง

สำหรับเนื้อหาที่ผู้พิการทางสายตาให้ความสนใจมาเป็นอันดับสอง คือ “พุทธประวัติและธรรมะ” ผู้พิการทางสายตาให้เหตุผลว่า การฟังหนังสือเสียงประเภทดังกล่าว ได้รับมุมมองแง่คิดและประโยชน์จากการฟัง ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้พิการทางสายตา ให้มีทักษะคติเชิงบวก และมีมุมมองต่อการดำรงชีวิตที่ดีขึ้นทำให้จิตใจสงบขึ้น ไม่เป็นทุกข์ต่อสิ่งเร้าต่างๆที่เข้ามากระทบในจิตใจของผู้พิการทางสายตา

นอกจากความสนใจด้านเนื้อหาของผู้พิการทางสายตา ที่มีความสนใจในรูปแบบเนื้อหาด้านวรรณกรรมและบทละคร รวมถึงเนื้อหาด้านพุทธประวัติและธรรมะผู้พิการทางสายตา ยังมีความสนใจ

เนื้อหาอื่น ๆ อีกมากมาย ไม่ว่าจะเป็นเนื้อหาด้านกฎหมาย ด้านสารสนเทศและไอที ด้านเนื้อหา การแพทย์ และด้านสารคดี ซึ่งเนื้อหาต่าง ๆ เหล่านี้นับเป็นประโยชน์ต่อผู้พิการทางสายตารายอย่างมาก

4.2 ปัญหาการสร้างหนังสือเสียงผ่านระบบแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” ผ่านมุมมองของ ผู้พิการทางสายตา

4.2.1 คุณภาพเสียงไม่ชัดเจน

มีปัญหาในด้านของเสียงติดขัด ไม่ชัดเจน ทำให้การฟังของผู้พิการทางสายตาฟังไม่รู้เรื่อง และมีไฟล์เสียงที่ไม่สมบูรณ์ เช่น เสียงที่กระตุกเป็นช่วง ๆ ไม่ปะติดปะต่อ ตามเนื้อเรื่องในหนังสือ จนส่งผลให้ การฟังหนังสือเสียงของผู้พิการทางสายตาขาดรรถรสในการฟัง

โดยผู้พิการทางสายตาได้แสดงความคิดเห็น ผ่านมุมมองเกี่ยวกับปัญหาการสร้างหนังสือเสียง ผ่านระบบแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” “ด้านคุณภาพเสียงไม่ชัดเจน” ดังนี้

“เสียงไม่ชัดเจน เนื้อหาไม่ครบถ้วน เช่น อ่านให้ชัดกว่าเดิม เพิ่มเติมด้านเนื้อหาที่เกี่ยวกับเรื่อง ที่ผู้พิการทางสายตอยากฟัง ในบางทีการอ่านไม่ปะติดปะต่อ และมีการบันทึกเสียงไม่จบเรื่อง”(นาย ค, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 ตุลาคม 2558)

“การบันทึกเสียงไม่ชัดเจน เสียงกระตุก ฟังไม่รู้เรื่อง เสียงไม่น่าฟัง” (นาย ง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 ตุลาคม 2558)

“เสียงฟังไม่อ่าน การบันทึกเสียงไม่ชัดเจน ฟังไม่รู้เรื่อง” (นาย ป, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 ตุลาคม 2558)

“การบันทึกเสียงไม่ชัดเจน เนื้อหาขาดหาย ไม่จบเรื่อง” (นาย ฉ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 ตุลาคม 2558)

4.2.2 เนื้อหาไม่ครบถ้วน

ปัญหาดังกล่าวมักเกิดขึ้นกับเนื้อหา “ด้านวรรณกรรมและละคร” ที่เป็นเนื้อหาที่มีใจความที่ ยาวนาน ต้องใช้เวลาในการบันทึกเสียง จึงทำให้เนื้อหาประเภทนี้มีเนื้อหาที่ไม่ครบถ้วน และส่งผล โดยตรงต่อผู้พิการทางสายตาที่ติดตามเนื้อเรื่องนี้เกิดความรู้สึกไม่ประทับใจในการฟัง

โดยผู้พิการทางสายตาได้แสดงความคิดเห็น ผ่านมุมมองเกี่ยวกับปัญหาการสร้างหนังสือเสียง ผ่านระบบแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” ด้านเนื้อหาไม่ครบถ้วนดังนี้

“เสียงไม่ชัดเจน เนื้อหาไม่ครบถ้วน เช่น อ่านให้ชัดกว่าเดิม เพิ่มเติมด้านเนื้อหาที่เกี่ยวกับเรื่อง ที่ผู้พิการทางสายตอยากฟัง ในบางทีการอ่านไม่ปะติดปะต่อ และมีการบันทึกเสียงไม่จบเรื่อง” (นาย ค, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 ตุลาคม 2558)

4.2.3 แอปพลิเคชัน “Read for the Blind” ระบบไม่รองรับการใช้ของผู้พิการทางสายตา

ระบบแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” มีการใช้งานซับซ้อนและไม่รองรับกับผู้พิการทางสายตา เนื่องจากระบบการสั่งงาน เป็นระบบที่มีการสั่งงานผ่านการสัมผัสที่ซับซ้อน หลายขั้นตอน ไม่เหมาะต่อการใช้งานของผู้พิการทางสายตา โดยผู้พิการทางสายตาได้แสดงความคิดเห็นผ่านมุมมองเกี่ยวกับปัญหาการสร้างหนังสือเสียงผ่านระบบแอปพลิเคชัน “Read for the Blind “ด้านการสั่งงานซับซ้อน ระบบไม่รองรับการใช้ของผู้พิการทางสายตา” ดังนี้

“ผู้พิการทางสายตาไม่สามารถเข้าไปใช้งานตัวแอปพลิเคชัน Read for the Blind ได้ เพราะระบบไม่ได้ถูกสร้างมาเพื่อให้ผู้พิการทางสายตา” นาย ฉ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 ตุลาคม 2558

“แอปพลิเคชันมีการใช้งานที่ซับซ้อน ในการสั่งงานผ่านการสัมผัสไปสัมผัสระบบการใช้งานไม่เอื้ออำนวยต่อผู้พิการทางสายตา เพราะเราอยากเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยผลิตหนังสือเสียงเหมือนกัน” (นาย ป, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 ตุลาคม 2558)

4.3 แนวทางการแก้ไขปัญหาการสร้างหนังสือเสียงผ่านระบบแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” ผ่านมุมมองของผู้พิการทางสายตา

4.3.1 เพิ่มช่องทางการดาวน์โหลดที่หลากหลาย

ผู้พิการทางสายตาแนะนำว่า แอปพลิเคชัน “Read for the Blind” ควรเพิ่มช่องทางการดาวน์โหลดในมีความหลากหลาย โดยไม่จำกัดเฉพาะระบบปฏิบัติการไอโอเอส (IOS) และระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ (Android) ซึ่งผู้พิการทางสายตาต้องการให้สมาร์ตโฟนในเครือข่ายอื่นๆ สามารถดาวน์โหลดแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” ไปใช้งานได้ด้วย เช่น ระบบปฏิบัติการวินโดวส์ 8 (Windows Phone 8)

โดยผู้พิการทางสายตาได้แสดงความคิดเห็นผ่านมุมมองเกี่ยวกับ แนวทางการแก้ไขปัญหาการสร้างหนังสือเสียงผ่านระบบแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” “ด้านเพิ่มช่องทางการดาวน์โหลดที่หลากหลาย” ดังนี้

“อยากให้เพิ่มระบบการดาวน์โหลดได้เพิ่มขึ้น ขยายช่องทางการดาวน์โหลดเพิ่มขึ้น” (นาย ก, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 ตุลาคม 2558)

“อยากให้โทรศัพท์รุ่นอื่นสามารถใช้งานและดาวน์โหลดแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” มีเพิ่มขึ้น เพราะจะได้ผลิตหนังสือเสียงได้เพิ่มขึ้น” (นาย ป, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 ตุลาคม 2558)

4.3.2 การพัฒนาคุณภาพเสียง

ผู้พิการทางสายตาแนะนำว่า ผู้บันทึกเสียงต้องใส่ใจกับอักขระ และคำควบกล้ำให้ตรงกับมาตรฐานของไทยที่ถูกต้อง และการเลือกน้ำเสียงและโทนเสียงของผู้อ่านควรมีเอกลักษณ์ตามบทบาทของตัวละครอย่างชัดเจน

โดยผู้พิการทางสายตาได้แสดงความคิดเห็นผ่านมุมมองเกี่ยวกับ แนวทางการแก้ไขปัญหาการสร้างหนังสือเสียงผ่านระบบแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” ผ่านมุมมองของผู้พิการทางสายตา “ด้านการพัฒนาคุณภาพเสียง” ดังนี้

“การออกเสียง ต้องใส่ใจในการออกเสียง ระวังการออกขระคำควบกล้ำ” (นาย ค, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 ตุลาคม 2558)

“พัฒนาด้านเสียง ให้มีคุณภาพของเสียงที่สมบูรณ์ ออกขละคำควบกล้ำให้ชัดเจน มีการทดลองอ่านก่อนที่จะมาบันทึกเสียง” (นาย ง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 ตุลาคม 2558)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ความต้องการเนื้อหา (Content) แบบใดที่ตรงต่อความต้องการของผู้พิการทางสายตาในการใช้แอปพลิเคชัน “Read for the Blind”

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยชิ้นนี้ต้องการศึกษา “ความต้องการด้านเนื้อหาของผู้พิการทางสายตา เพื่อผลิตหนังสือเสียงบนแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” อีกทั้งศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา การสร้างหนังสือเสียงผ่านระบบแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” ในมุมมองของผู้พิการทางสายตา เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงระบบแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” ให้มีประสิทธิภาพที่ดีต่อไป งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผ่านการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) จากผู้พิการทางสายตา ที่มีอายุตั้งแต่ 18 – 70 ปีบริบูรณ์ ณ มูลนิธิคอลฟิลด์เพื่อคนตาบอดในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องจากมูลนิธิดังกล่าวเป็นแหล่งฝึกอาชีพของผู้พิการทางสายตา จึงเป็นแหล่งที่มีช่วงอายุที่หลากหลายและง่ายต่อการเก็บข้อมูล ซึ่งแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปของผู้พิการทางสายตา
- 2) แบบสัมภาษณ์ความต้องการด้านเนื้อหาของผู้พิการทางสายตา เพื่อผลิตหนังสือเสียงบนแอปพลิเคชัน “Read for the Blind”
- 3) แบบสัมภาษณ์ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการสร้างหนังสือเสียงผ่านระบบแอปพลิเคชัน “Read for the Blind”

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำผลการสัมภาษณ์ที่ได้จากการบันทึกและการถอดเทป มาทบทวนความเข้าใจในแต่ละประเด็นต่าง ๆ และตีความหมาย พร้อมทำการดึงข้อความบางประโยคที่สำคัญ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยมาวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 ความต้องการด้านเนื้อหาของผู้พิการทางสายตา เพื่อผลิตหนังสือเสียงบนแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” พบว่าเนื้อหาที่ผู้พิการทางสายตาต้องการมี 6 ลำดับ คือ

- 1) วรรณกรรมและบทละคร เพราะเนื้อหามีความน่าสนใจ ชวนติดตาม และสนุกสนาน
- 2) พุทธประวัติและธรรมะ เพราะเป็นเนื้อหาที่ให้ข้อคิดเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต
- 3) กฎหมายเพื่อการเข้าถึงสิทธิของผู้พิการทางสายตา

- 4) สารสนเทศและไอที ในมุมมองนวัตกรรมที่มีประโยชน์ในการรองรับการใช้งานกับผู้พิการทางสายตา
- 5) ข้อมูลการแพทย์ ด้านการปฐมพยาบาลผู้ป่วยเบื้องต้น
- 6) สารคดีท่องเที่ยว ประสบการณ์ในการท่องเที่ยว โดยให้ความรู้ทางด้าน สภาพท้องถิ่น สภาพของคน ความเป็นอยู่ของคน ความรู้ทางภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์

ส่วนที่ 2.1 ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการสร้างหนังสือเสียงผ่านระบบแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” พบว่า ปัญหาการสร้างหนังสือเสียงผ่านระบบแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” 3 ประการ คือ

- 1) การผลิตหนังสือเสียงผ่านแอปพลิเคชันมีคุณภาพเสียงไม่ชัดเจนและฟังไม่รู้เรื่อง
- 2) เนื้อหาไม่ครบถ้วน เพราะบทประพันธ์มีเนื้อหาที่ยาวและใช้เวลาในการผลิต
- 3) ระบบไม่รองรับต่อการใช้งานของผู้พิการทางสายตา ที่มีการสั่งงานซับซ้อนผ่านการสัมผัส

ส่วนที่ 2.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาการสร้างหนังสือเสียงผ่านระบบแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” คือ

- 1) เพิ่มช่องทางการดาวน์โหลดที่หลากหลาย เพื่อขยายการผลิตหนังสือเสียงผ่านระบบแอปพลิเคชัน
- 2) พัฒนาคุณภาพเสียงซึ่งใส่ใจกับอักขระวรรณยุกต์และคำควบกล้ำ และเลือกใช้น้ำเสียงที่เหมาะสมกับเอกลักษณ์ของตัวละคร

5.2 อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง “ความต้องการด้านเนื้อหาของผู้พิการทางสายตา เพื่อผลิตหนังสือเสียงบนแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” มีประเด็นที่สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

5.2.1 ด้านการสื่อสารระหว่างบุคคล

การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) กับผู้พิการทางสายตา ผลการวิจัยพบว่า ผู้พิการทางสายตามีการติดต่อสื่อสารเหมือนบุคคลปกติทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสารที่มีลักษณะทางการ กึ่งทางการ และไม่เป็นทางการ ซึ่งการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication Theory) ของผู้พิการทางสายตาสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้ การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) ของผู้พิการทางสายตาและผู้พิการทางสายตา มี 2 รูปแบบ ดังนี้

1) การสื่อสารแบบสองต่อสอง หรือ เผชิญหน้า (Face to Face or Interpersonal Communication) กล่าวคือ แม้ผู้พิการทางสายตาจะไม่สามารถมองเห็นหน้าอีกฝ่ายหนึ่งได้ แต่นั่นไม่ใช่ปัญหาในการสื่อสาร ซึ่งผู้พิการทางสายตามีการแก้ไขปัญหา โดยวิธีการสัมผัสแทนการมองเห็น และสังเกตท่าทีของผู้สนทนา ผ่านการใช้โทนเสียงในการสื่อสาร เช่น การที่ผู้สนทนามีการสื่อสารที่รวดเร็ว จังหวะไม่คงที่ ไม่สม่ำเสมอ หมายถึง ผู้สนทนาต้องการรีบ หรือต้องการรีบจบบทสนทนา เพราะเหตุผลบางประการ หรือ ผู้สนทนาใช้น้ำเสียงในการสนทนาที่กระแทกกระทั้น หมายถึง ผู้สนทนาไม่พอใจที่จะสนทนาในเรื่องนั้น ๆ ต่อไป และต้องการเปลี่ยนเรื่องในการสนทนา ซึ่งผู้พิการทางสายตาจะสัมผัสการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์และความรู้สึก ทางทัศนคติ ได้อย่างรวดเร็ว ผ่านการสังเกตจากการใช้น้ำเสียงและโทนเสียง จังหวะในการสื่อสาร

2) การสื่อสารระหว่างกลุ่มบุคคล (Group Communication) กล่าวคือ ผู้พิการทางสายตามีการพูดคุยและสนทนาในลักษณะแบบกลุ่ม (Group Communication) โดยเรื่องที่นิยมพูดคุยกันเรื่องทั่วไป เช่น การพูดคุยถึงเหตุการณ์บ้านเมือง ละครที่ชื่นชอบ และเทคโนโลยีหรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้พิการทางสายตา เช่น การจัดกิจกรรมวันไม่เท่าชาวโลก ซึ่งเป็นวันสำคัญของผู้พิการทางสายตา จะมีการจัดงานในวันที่ 15 ตุลาคมของทุกปี โดยไม่เท่าชาวถือเป็นสัญลักษณ์สากลของคนตาบอดทั่วโลก โดยมีวัตถุประสงค์ให้บุคคลทั่วไปเล็งเห็นถึงความสำคัญของผู้พิการทางสายตา ซึ่งภายในงานจะมีกิจกรรมมากมาจากผู้พิการทางสายตา ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมร้องเพลงของผู้พิการทางสายตา การเต้นประกอบของผู้พิการทางสายตา รวมไปถึงการจำหน่ายสินค้าทำมือจากผู้พิการทางสายตา

จะเห็นได้ว่า รูปแบบการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication Theory) ของผู้พิการทางสายตา จะมีการสื่อสารแบบบุคคลปกติทั่วไป แต่แตกต่างกันตรงที่ผู้พิการทางสายตาใช้การสัมผัสทางร่างกาย เป็นการถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึก

การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) ของผู้พิการทางสายตาและบุคคลปกติทั่วไป พบว่าเป็นการ “สร้างความสัมพันธ์ที่ดี” เนื่องจากส่วนใหญ่บุคคลทั่วไป เมื่อมีการสนทนากับผู้พิการทางสายตา จะเป็นลักษณะในการยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือผู้พิการทางสายตา โดยใช้การสื่อสารเป็นช่องทางในเปิดโอกาสในการช่วยเหลือ ไม่ว่าจะเป็นการช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การช่วยเหลือในการเดินทางของผู้พิการทางสายตา ที่เราสามารถพบเห็นได้บ่อยครั้งตามป้ายรถเมล์ หรือ บริเวณบีทีเอส โดยการสื่อสารจะเป็นลักษณะในการบอกทาง หรือการแนะนำเส้นทางของผู้พิการทางสายตา

การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) นับเป็นสิ่งจำเป็นต่อผู้พิการทางสายตาอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้บุคคลทั่วไป ทราบถึงความต้องการของผู้พิการทางสายตาในด้านต่าง ๆ เพื่อที่จะนำความต้องการของผู้พิการทางสายตามาพัฒนาวัตกรรมใหม่ ๆ หรือคิดค้น

สิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ ออกมาช่วยเหลือผู้พิการทางสายตา ซึ่งการค้นพบนวัตกรรมและสิ่งต่าง ๆ เหล่าเอง จะเป็นการสร้างมาตรฐานคุณภาพชีวิตให้มีระดับมาตรฐานที่ดีขึ้น และทำให้การอาศัยอยู่ร่วมกันในสังคม ของบุคคลทั่วไปและผู้พิการทางสายตาที่มีชีวิตการเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ผลวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับ ทฤษฎีการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication Theory) ของ McCroskey และ Richmond (1987) ที่กล่าวว่า การสื่อสาร ระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) เป็นการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนฝูงได้อย่าง มีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง สมาชิกในครอบครัว ครู เพื่อน หรือ คนทั่วไป ซึ่งกระบวนการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ซึ่ง กันและกัน เกิดความเข้าใจตรงกัน และเกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพื่อนำสิ่งที่ได้รับการจากสนทนา มาปรับปรุงมาตรฐานการดำเนินชีวิตให้มีทิศทางที่ดีขึ้น

และอีกมุมมองหนึ่ง การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) เป็นการ แลกเปลี่ยนมุมมอง ทักษะคิด ความคิด ความรู้ และความรู้ ในลักษณะแบ่งปันประสบการณ์ระหว่างผู้ พิการทางสายตา และบุคคลทั่วไป ให้มีการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ผ่านการสื่อสารระหว่างบุคคล (Inter personal Communication) ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ทฤษฎีการสื่อสารระหว่างบุคคล (Inter personal Communication Theory) ของ Burnlund (1970 อ้างใน ดวงพร บุญยะสารนันท์, 2543) ที่กล่าวว่า การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) คือ การแลกเปลี่ยนมุมมอง ทักษะคิด ความคิด ความรู้ และความชอบผ่านการสื่อสารระหว่างบุคคล (Inter personal Communication) โดยมีการแบ่งปันความรู้สึกนึกคิดซึ่งกันและกัน และมีการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ที่ดีและไม่ดีต่อการ

สามารถสรุปได้ว่า ทฤษฎีการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication Theory) จะช่วยให้บุคคลทั่วไป และผู้พิการทางสายตา มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิด ความรู้สึก ผ่านการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) และยังทำให้เกิดนวัตกรรม ใหม่ ๆ จากการพูดคุย สนทนา และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้พิการทางสายตาและบุคคล ทั่วไป เพื่อนำนวัตกรรมต่าง ๆ มาทดแทนสิ่งที่ผู้พิการทางสายตาขาดหาย โดยมีวัตถุประสงค์ในการ ยกกระดับมาตรฐานคุณภาพชีวิตของผู้พิการทางสายตา

5.2.1 ด้านพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารของผู้พิการทางสายตา

จากสัมภาษณ์ถึงรูปแบบสารที่ผู้พิการทางสายตาสนใจมีหลายประเภท เช่น ประเภทวรรณกรรม และบทละคร ประเภทพุทธประวัติและธรรมะ ประเภทกฎหมายเพื่อการเข้าถึงข้อมูลของผู้พิการทาง สายตา ประเภทสารสนเทศและไอที ประเภทข้อมูลการแพทย์ และสารคดีการท่องเที่ยว โดยมี วัตถุประสงค์ คือ

- 1) เพื่อแจ้งให้ทราบ
- 2) เพื่อการแลกเปลี่ยนประสบการณ์
- 3) เพื่อยกระดับความรู้
- 4) เพื่อให้เกิดการพัฒนา

ซึ่งพฤติกรรมกรรมการเปิดรับสารของผู้พิการทางสายตา มีพฤติกรรมกรรมการเปิดรับสาร 4 ขั้นตอน ดังนี้ ผู้พิการทางสายตาก็จะมีการ “เลือกเปิดรับ” (Selective Exposure) ผ่านการฟังอย่างตั้งใจ เมื่อเนื้อหาดังกล่าวตรงกับความต้องการของผู้พิการทางสายตา ผู้พิการทางสายตาก็จะไปสู่กระบวนการ “เลือกให้ความสนใจ” (Selective Perception) คือกระบวนการที่ผู้พิการทางสายตาเลือกให้ความสนใจต่อเนื้อหาสารที่ตนเองติดตาม หรือมีความสนใจในการเปิดรับ จากนั้นจะนำไปสู่กระบวนการ “รับรู้และตีความหมาย” (Selective Perception or Interpretation) โดยที่ผู้พิการทางสายตาก็จะเลือกตีความหมายสารจากประสบการณ์เก่า ตามความเชื่อ ความต้องการ สภาวะอารมณ์ และแรงจูงใจ ของผู้พิการทางสายตา และสุดท้ายผู้พิการทางสายตาก็จะ “เลือกจดจำ” (Selective Retention) เฉพาะเนื้อหาสารที่เป็นประโยชน์และมีคุณค่าต่อผู้พิการทางสายตา ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ทฤษฎีพฤติกรรมกรรมการเปิดรับสาร (Selective Exposure Theory) ของ Klapper (1960 อ้างใน พรทิพย์ วรกิจโกศา, 2532) ที่กล่าวว่า ทฤษฎีพฤติกรรมกรรมการเปิดรับสาร (Selective Exposure Theory) กล่าวถึง กระบวนการเลือกรับข่าวสาร (Selective Process) ที่ผู้รับสารจะมีขั้นตอนการเปิดรับสาร 4 ด้าน คือ 1) การเลือกเปิดรับ (Selective Exposure) 2) การเลือกให้ความสนใจ (Selective Reception) 3) การเลือกรับรู้หรือการเลือกตีความหมาย (Selective Perception or Selective Interpretation) 4) การเลือกจดจำ (Selective Retention)

ผู้พิการทางสายตาก็จะนิยมเปิดรับสารตามบริบท และบทบาทของผู้พิการทางสายตา กล่าวคือ ผู้พิการทางสายตาก็มีอาชีพหมอนวด จะให้ความสนใจเนื้อหาเกี่ยวกับการนวด เช่น เทคนิคการนวดแผนโบราณ เทคนิคการนวดประยุกต์ หรือศาสตร์และภูมิหลังวิชาการนวด เพื่อนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษามาใช้ในการทำมาหากินของตนเอง ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ทฤษฎีพฤติกรรมกรรมการเปิดรับสาร (Selective Exposure Theory) ของ Schramm (1973 อ้างใน ภัททิรา กลิ่นเขลา, 2557) กล่าวคือ ผู้พิการทางสายตาก็มีการเปิดรับสารจากประโยชน์ของข่าวสาร เพื่อเป็นการสนองจุดประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งกับตนเอง โดยผลที่ได้จากการเปิดรับสารจะนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงศักยภาพของผู้พิการทางสายตา

5.2.3 ด้านการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้พิการทางสายตา

ผู้พิการทางสายตาก็ใช้ประโยชน์จากการเปิดรับสารในหลาย ๆ ด้าน เช่น 1) เปิดรับสารเพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ 2) เพื่อเรียนรู้ในสิ่งที่อยากรู้ 3) เพื่อกระตุ้นและเสริมทักษะการเรียนรู้ของ

ตนเอง 4) เพื่อการผ่อนคลาย 5) เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยการใช้ประโยชน์จากการเปิดสารนี้ จะทำให้ผู้พิการทางสายตาดำเนินการพัฒนาความรู้ คักยภาพ และรวมถึงการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น

ประโยชน์จากการเปิดรับสารของผู้พิการทางสายตา จะขึ้นอยู่กับผลประโยชน์ในเนื้อหาของสารของผู้พิการทางสายตา ที่มีบริบทตรงต่อสภาพแวดล้อมของผู้พิการทางสายตา ไม่ว่าจะเป็นในด้านการเรียน ด้านการทำงาน หรือความสนใจในด้านอื่น ๆ เช่น การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ จากการศึกษา เนื้อหา นำมาสู่การลดปมด้อยของผู้พิการทางสายตา และนำประโยชน์ที่ได้จากการศึกษามาพัฒนาศักยภาพตนเองให้เป็นที่ยอมรับทางสังคม

โดยในปัจจุบันทัศนคติของบุคคลทั่วไปที่มีต่อผู้พิการทางสายตา พบว่า ผู้พิการทางสายตาเป็นบุคคล “ชายขอบ” หรือ “บุคคลไร้ความสามารถ” ที่ไม่สามารถสร้างคุณประโยชน์แก่สังคมได้ ถ้าหากมองให้ดีศักยภาพของผู้พิการทางสายตา สามารถเป็นได้มากกว่า “หมอนวดแผนไทย” หรือ “คนขายล็อตเตอรี่” หากมีสื่อการศึกษาที่เหมาะสมกับผู้พิการทางสายตา ที่จะเป็นตัวช่วยให้ผู้พิการทางสายตาได้ศึกษาหาความรู้ และนำประโยชน์ที่ได้รับมาพัฒนาศักยภาพตนเองและผู้อื่น เพราะสื่อการศึกษาที่ดี จะส่งผลไปสู่ในด้านประโยชน์ที่ผู้พิการทางสายตา สามารถดึงมาใช้พัฒนาตนในรูปแบบของความรู้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratifications Theory) Blumer และ Gurevitch (1974 อ้างใน ประภาพรณ ป้อมหิน, 2550) กล่าวคือ ผู้รับสารจะนำประโยชน์ที่ได้จากการศึกษา มาพัฒนาศักยภาพของตนเอง เพื่อนำไปสู่การยอมรับทางสังคมในภายภาคหน้า

ส่วนในด้านของความพึงพอใจ ผู้พิการทางสายตาก็มีความพึงพอใจต่อสารที่สนใจ จากผลประโยชน์ของสารในด้านต่าง ๆ ตามบริบทของผู้พิการทางสายตา เช่น ด้านข้อมูลที่มีความสอดคล้องต่อความต้องการของผู้พิการทางสายตา กล่าวคือ ข้อมูลบางชนิด สามารถลดความตึงเครียด หรือแก้ไขปัญหาที่ผู้พิการทางสายตาสงสัย ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratifications Theory) ของ Wenner (1977 อ้างใน ประภาพรณ ป้อมหิน, 2550) กล่าวคือ ผู้รับสารมีความพึงพอใจในการบริโภคข่าวสาร ต่อเมื่อ ข่าวสารที่เปิดรับ สามารถสร้างประโยชน์ทางด้านข้อมูลแก่ผู้เปิดรับสารในด้านต่าง ๆ เช่น การติดตามข้อมูลข่าวสาร เพื่อนำประโยชน์ที่ได้รับมาช่วยในการตัดสินใจบางอย่าง ให้ผู้รับสารสามารถตัดสินใจได้สะดวกขึ้น อีกทั้งข้อมูลที่ศึกษายังเป็นส่วนหนึ่งในการลดความตึงเครียดแก่ผู้รับสาร หรือช่วยผ่อนคลายทางด้านอารมณ์ เช่น การเสพสื่อบันเทิงจะช่วยลดความตึงเครียด และทำให้ผู้รับสารหลีกเลี่ยงเหตุการณ์ตึงเครียดได้บางเวลา ซึ่งสื่อที่เลือกในการเปิดรับจำเป็นต้องสอดคล้อง กับบริบทในของความต้องการด้านเนื้อหานั้น ๆ กล่าวคือ ผู้บริโภคที่ต้องการรู้เรื่องราวของค่า จำเป็นจะต้องศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับราคาทองคำ เพื่อลดความคลายเครียด หรือข้อสงสัย หากแต่ถ้าผู้รับสารเปิดรับสารผิดประเภท ข้อสงสัยดังกล่าวจะไม่สามารถถูกแก้ไขปัญหาลงได้ ด้วยเหตุนี้เองอาจส่งผลไปสู่สถานการณ์ความตึงเครียดของข้อมูล

5.2.4 ด้านแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์สมาร์ทโฟนเพื่อผู้พิการทางสายตา

ในปัจจุบันสังคมไทยได้ให้ความสำคัญในการผลิตระบบเทคโนโลยีต่าง ๆ ให้มีการรองรับต่อความต้องการของผู้พิการทางสายตามากขึ้น ซึ่งสังเกตได้จากงานวิจัยต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยใช้ในการรองรับผลงานชิ้นนี้ ซึ่งกล่าวได้ว่า ผู้พิการทางสายตานั้นเป็นบุคคลกลุ่มหนึ่งที่เกี่ยวข้องว่าเป็นประชากรของประเทศที่คนทั่วไปควรเอาใจใส่และดูแลซึ่งกันและกัน เนื่องจากสังคมไทย ถูกยกย่องเป็นสังคมที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นสังคมที่หลายประเทศกล่าวขานว่า เป็นสังคมที่มีน้ำใจ มีความโอบอ้อมอารีย์ ดังนั้นการแสวงหานวัตกรรมสำหรับผู้พิการทางสายตาจึงเป็นควรกระทำในปัจจุบันนี้

สำหรับ ในระดับภาครัฐและเอกชน จึงมีแนวความคิด ในการจัดอบรมความรู้ในการระบบเทคโนโลยีให้ผู้พิการทางสายตาสามารถใช้เทคโนโลยีตั้งแต่วัยเด็ก มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จัดให้มีการศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล ขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่คนทุกเพศ ทุกวัย ทุกพื้นที่ รวมทั้งผู้ที่บกพร่องทางร่างกายให้สามารถได้รับความรู้ และได้รับการบริการทางการศึกษา ถึงถิ่นที่อยู่ผ่านสื่อสารการศึกษา ที่นำระบบเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เหมาะสมสำหรับการใช้งานของผู้พิการทางสายตาเข้ามาอำนวยความสะดวกในการอบรมและการสอบ อีกทั้งยังมีการอำนวยความสะดวกโดยการจัดให้มีทางลาด และห้องน้ำสำหรับผู้พิการภายในอาคารที่ใช้ฝึกอบรม จัดให้มีห้องสอบพิเศษในชั้นล่างของอาคารในสนามสอบทุกจังหวัดทั่วประเทศสำหรับนักศึกษาพิการ ที่มีความพิการทางกายหรือการเคลื่อนไหว รวมทั้งการจัดทำเทปข้อสอบเสียง และการขยายข้อสอบสำหรับนักศึกษาที่มีความพิการทางการมองเห็น เป็นต้น

ในด้านของผู้ประกอบและผู้ผลิตของบริษัทแอปเปิล (Apple Company) เกิดแนวคิดค้นระบบโทรศัพท์สมาร์ทโฟน ที่สามารถรองรับการใช้งานของผู้พิการทางสายตา ซึ่งมีความสอดคล้องกับ แนวคิดแอปพลิเคชันโทรศัพท์สมาร์ทโฟนเพื่อผู้พิการทางสายตา ของ Help for Apple Product (2557) ที่มีระบบรองรับการใช้งานของผู้พิการทางสายตา ผ่านการตั้งค่าบนโทรศัพท์สมาร์ทโฟนทั่วไป โดยมีวิธีการดังนี้ เลือกคำสั่ง “ตั้งค่า” (Settings) จากนั้นเลือกคำสั่ง “ทั่วไป” (General) เลือกคำสั่ง “การเข้าถึง” (Accessibility) เลือกคำสั่ง “วอยซ์โอเวอร์” (Voiceover) สุดท้ายเลือกคำสั่ง “ตกลง” (Yes) จากนั้นโทรศัพท์สมาร์ทโฟน จะถูกเปลี่ยนให้มีระบบสั่งงานที่สามารถรองรับการใช้งานของผู้พิการทางสายตาในทันที

ในด้านของแอปพลิเคชัน มีการคิดค้นระบบแอปพลิเคชันช่วยเหลือให้ผู้พิการทางสายตา เพื่อใช้เป็นสื่อในการทดแทนและช่วยเหลือ ให้ผู้พิการทางสายตาสามารถเข้าถึงชั้นต่าง ๆ ได้สะดวกขึ้น เช่น แอปพลิเคชัน “Read for the Blind” เป็นแอปพลิเคชันที่ถูกค้นหามาเพื่อใช้สร้างหนังสือเสียงแก่ผู้พิการทางสายตา โดยเป็นแอปพลิเคชันที่มีลักษณะ (CSR Application) ที่ใช้การร่วมมือของอาสาสมัครในการผลิตหนังสือเสียงให้ผู้พิการทางสายตา เพื่อลดต้นทุนการผลิตอักษรเบลล์ และมีความสะดวกต่อการทำความดีของผู้คนในสังคม

สำหรับประชาชนทั่วไป สามารถเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยเหลือผู้พิการทางสายตา ได้โดยหลากหลายวิธี เช่น การเป็นหูเป็นตาแทนผู้พิการทางสายตา หรือ การใช้ความร่วมมือในการช่วยเหลือผู้พิการทางสายตาในด้านต่าง ๆ เช่น การเป็นส่วนหนึ่งในการผลิตหนังสือเสียงผ่านระบบแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” เพื่อเพิ่มจำนวนหนังสือเสียงให้ทันต่อความต้องการของผู้พิการทางสายตา

5.3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

5.3.1 ด้านการพัฒนาเนื้อหา

หมายถึง ผู้วิจัยควรพัฒนาเนื้อหาให้มีความหลากหลาย ซึ่งเนื้อหาที่ผู้พิการทางสายตาต้องการให้เพิ่มเติม ประกอบไปด้วย 5 ประเภท คือ

- 1) เนื้อหาด้านการสอนอักษรเบรลล์ หมายถึง เนื้อหาการเรียนการสอนอักษรเบรลล์เพื่อผู้พิการทางสายตา ที่ขาดปัจจัยในการศึกษา
- 2) เนื้อหาด้านคอมพิวเตอร์ หมายถึง เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานระบบคอมพิวเตอร์สำหรับผู้พิการทางสายตา เช่น การแนะนำการใช้งานระบบคอมพิวเตอร์ ความสามารถของคอมพิวเตอร์ และการเข้าถึงเว็บไซต์ของผู้พิการทางสายตา
- 3) เนื้อหาด้านการเดินทาง หมายถึง การแนะนำเส้นทางสำหรับผู้พิการทางสายตา
- 4) เนื้อหาด้านภาษาประเทศอาเซียน (ASIAN) หมายถึง เนื้อหาด้านภาษาในประเทศอาเซียน (ASIAN) เพื่อต้อนรับเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASIAN) ดังนั้นผู้พิการทางสายตา จึงจำเป็นต้องมีสื่อการเรียนการสอนด้านภาษา เพื่อการรับมือการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASIAN)
- 5) เนื้อหาด้านกีฬาสำหรับผู้พิการทางสายตา หมายถึง เนื้อหาด้านกีฬาที่เหมาะสมกับผู้พิการทางสายตา ในด้านของการแนะนำประเภทกีฬาที่ผู้พิการทางสายตา สามารถประกอบกิจกรรมระหว่างผู้พิการทางสายตากับบุคคลทั่วไป หรือกีฬาที่ผู้พิการทางสายตาสามารถเล่นกับผู้พิการทางสายตาคนอื่น ๆ ได้

5.3.2 ด้านการพัฒนาการค้นหาด้วยระบบเสียง

หมายถึง ผู้พิการทางสายตาต้องการให้ผู้ผลิต เพิ่มฟังก์ชันการ “ค้นหา” ที่ใช้เสียงในการสืบค้นข้อมูล เพื่อลดความซับซ้อนของการสืบค้นและการสั่งงาน

5.3.3 พัฒนาแอปพลิเคชัน “Read for the Blind”

หมายถึง สื่อการเรียนรู้อของผู้พิการทางสายตา หมายถึง แอปพลิเคชัน “Read for the Blind” เป็นแหล่งที่รวบรวมเนื้อหาที่เหมาะสมกับผู้พิการทางสายตาที่ดี จึงเหมาะแก่การเป็นเครื่องมือที่ช่วยพัฒนาความรู้ของผู้พิการทางสายตา และผู้พิการด้านอื่น ๆ เพื่อนำไปสู่ความก้าวหน้าทางการศึกษาของผู้พิการทางสายตาของประเทศไทย

5.4 ข้อเสนอแนะทางการวิจัยต่อไป

การวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเกี่ยวกับช่องทางการสื่อสาร ผ่านระบบแอปพลิเคชันเพื่อผู้พิการทางสายตาในด้านอื่น ๆ เช่น “ระบบแอปพลิเคชันนำทาง” เพื่อให้ผู้พิการทางสายตา สามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยใช้ความสามารถของระบบแอปพลิเคชันเป็นช่องทางในการช่วยเหลือ และเป็นช่องทางในการทดแทนสิ่งที่ขาดหายไปของผู้พิการทางสายตา

การศึกษางานวิจัยดังกล่าว จะนำไปสู่การค้นพบระบบแอปพลิเคชันแบบใหม่ที่ใช้ในการช่วยเหลือผู้พิการทางสายตา ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และอีกทั้งยังเป็นการยกระดับมาตรฐานคุณภาพชีวิตของผู้พิการทางสายตา

บรรณานุกรม

- กาญจนา แก้วเทพ. (2541). *การวิเคราะห์สื่อ: แนวความคิดและเทคนิค*. กรุงเทพฯ: อินฟินิตี้เพรส: Higher Press.
- กาญจนา แก้วเทพ และนิคม ชัยขุนพล. (2556). *คู่มือสื่อใหม่ศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- Group Communication *การสื่อสารกลุ่ม*. (2554). สืบค้นจาก <http://www.chulapedia.chula.ac.th>.
- ขวัญชีวา ส่างหลวง. (2552). *พื้นฐานแนวคิดและที่มาของทฤษฎีการสื่อสาร*. สืบค้นจาก <http://theory-comm-k.exteen.com/page/3>.
- ขวัญเรือน กิตติวัฒน์. (2540). *แนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการสื่อสาร* [เอกสารการสอน]. นนทบุรี: สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- Karen Hassam. (2551). *ระบบปฏิบัติการ IOS*. สืบค้นจาก <https://docs.google.com/document/d/1us9DAuV1OvgHa2rBkoWDKGabUnli55E8gkTUDnmTY1l/preview?pli=1>.
- Krapalm. (2556). *Read for the Blind แอปสร้างหนังสือเสียงเพื่อคนตาบอด*. สืบค้นจาก <http://9krapalm.com/>.
- จีระศักดิ์ หัสดี. (2557). *Mobile applications*. สืบจาก <http://tibcit.blogspot.com/2014/09/teek02.html>.
- ณรรุณ. (2553). *เพื่อสายตาน้อง สภากาชาดไทยเพิ่มศักยภาพการมองเห็นของเด็กในชนบท*. สืบค้นจาก <http://www.oknation.net/blog/singslatan/2010/07/07/entry-1>.
- ดวงพร บุญยะสารนนท์. (2543). *การสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจของผู้บริหารงานลูกค้าในบริษัทตัวแทนโฆษณา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ต่อพงศ์ เสลานนท์. (2556). *Read for the blind หนังสือของคุณเพื่อคนตาบอด*. สืบค้นจาก <http://www.madchima.org/forum/index.php?topic=12638.0;wap2>.
- นฤมล แสงดวงแข และเจริญเนตร แสงดวงแข. (2557). *การประเมินและพัฒนาคุณภาพของหนังสือเสียงที่ได้รับการบริจาคในท้องถิ่น*. ม.ป.ท.: โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดธรรมสากล.
- นวิษฐา สุนทรเวช. (2554). *การศึกษาเว็บไซต์ที่เข้าถึงได้สำหรับคนตาบอดในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยมหิดล.

- นำโชค ชัยสิงหาญ. (2547). *การวิเคราะห์การใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนพิการทางการมองเห็นกรณีเรียนร่วมระดับมัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ประภาพรรณ ป้อมหิน. (2550). *พฤติกรรมการเปิดรับชมความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์ของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อรายการตลาดสดสนามเป้า*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Baan Ajarn. (2559). *School for the blind*. สืบค้นจาก <http://baanajarn.com/photos/schools/school-for-the-blind-pattaya/>.
- ปัญหาคนตาบอดที่ยังไม่ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง. (2557). สืบค้นจาก <http://www.vablind.org/category>.
- ปิ่นพัฒน จันทร์สว่าง. (2556). *เด็กบกพร่องทางพฤติกรรมและอารมณ์ (Children with Behavioral and Emotional Disorders)*. สืบค้นจาก <http://taamkru.com/th/%E0%B9>.
- ปริญานู ทองประกอบ และญาใจ ลิมปิยะภรณ์. (2557). *การเพิ่มประสิทธิภาพความสามารถการเข้าถึงข้อมูลบนเว็บไซต์สำหรับผู้พิการทางสายตา*. ม.ป.ท.: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฝ่ายแนะแนวการศึกษาสำนักบริการการศึกษา. (2552). *หนังสือเสียงระบบ DAISY (Digital Accessible Information System)*. สืบค้นจาก http://www.stou.ac.th/offices/oes/oespage/guide/DSS_Center/daisy_doc.html.
- พิชญาพร ประครองใจ. (2558). *หลักนิเทศศาสตร์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Pimchanok. (2557). *ใครบอกว่า “เด็กพิเศษ” พัฒนาไม่ได้*. สืบค้นจาก <http://www.thaihealth.or.th/Content/25507-%E0%B>.
- พรทิพย์ วรกิจโกคาทร. (2532). *วิชาหลักและทฤษฎีการสื่อสาร หน่วยที่ 6 [เอกสารสำเนา]*. นนทบุรี: สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการฉบับที่สอง. (2556). *ความพิการ*. สืบค้นจาก <https://th.wikipedia.org/wiki>.
- พวงแก้ว กิจกรรม. (2552). *โลกของคนหูหนวก*. สืบค้นจาก <http://www.oocities.org/nadtthai/deafnessth.html>.
- ภัททิรา กลิ่นเลขา. (2554). *พฤติกรรมการเปิดรับสื่อและความต้องการรูปแบบรายการโทรทัศน์ของคนพิการสายตา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

- ภริดา โภเชน. (2541). *การศึกษาความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร กรณีรายการ E for Teen ที่มีต่อการเรียนภาษาอังกฤษแนวใหม่*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มัชฌิมาปร. (2555). *หัวใจที่เต็มร้อยในร่างกายไม่ครบร้อย พาราลิมปิก ลอนเดน 2012*. สืบค้นจาก <http://www.oknation.net/blog/kintaro/2012/08/26/entry-1>.
- Read for the Blind* มอบแสงสว่างผ่านหนังสือเสียง. (2556). สืบค้นจาก http://www.pachachat.net/news_detail.php?newsid=1383625364.
- Lingo Thailand. (2556). *มาช่วยกันอ่านหนังสือให้คนตาบอดฟัง ผ่านแอป Read For The Blind บนสมาร์ตโฟน*. สืบค้นจาก <http://lingolanguage.blogspot.com/2013/11/read-for-blind.html>.
- ยื่นโอกาส & เห็นคุณค่าคือความรับผิดชอบของสังคม. (2552). สืบค้นจาก <http://www.brandage.com/%E0%B8%A2%E0%B8%B7%E0>.
- Veedvil. (2556). *สถิติผู้ใช้งานโทรศัพท์มือถือในประเทศไทย*. สืบค้นจาก <http://www.veedvil.com/news/thailand-mobile-in-review/>.
- Wikimedia Commons. (2558). *File:IOS7 Logo.png*. สืบค้นจาก https://commons.wikimedia.org/wiki/File:IOS7_Logo.png.
- WebUB.COM. (2559). *All rights reserved. รับเขียน Android apps (แอนดรอยด์แอปพลิเคชัน)*. สืบค้นจาก <http://www.webub.com/%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B9%>.
- วิชัย พรพระตั้ง. (2556). *ซัมซุงผุดแอป Read for the Blind ช่วยคนตาบอด*. สืบค้นจาก http://www.ecommercemagazine.com/issue/00000/October_2013_BusinessNews_SamsungBlind.
- สุชาดา พลาชัยภิมยร์ศิลป์. (2554). *แนวโน้มการใช้โมบายแอปพลิเคชัน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- สุภมาศ บุญสม, ณรงค์ สมพงษ์ และณัฐพล รำไพ. (2558). *การพัฒนาหนังสือเสียงระบบเดซี เรื่องอาเซียนศึกษา สำหรับนักเรียนผู้มีความบกพร่องทางสายตา โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. (2533). *การสื่อสารกับสังคม*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรัตน์ ตรีสกุล. (2549). *หลักนิเทศศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. ม.ป.ท.: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สำนักงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ. (2552). *ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสวัสดิการเบี้ยความพิการ พ.ศ.*

2552. สืบค้นจาก <http://nep.go.th/th/node/615>.

Adison Aei. (2555). *Abraham maslow*. สืบค้นจาก <http://adisony.blogspot.com/2012/10/abraham-maslow.html>.

อภิศักดิ์ อัจฉรินทร์. (2557). *รู้หรือไม่ว่าแอปพลิเคชันคืออะไรและวิธีสังเกตแอปปลอมทำอย่างไร*. สืบค้นจาก <http://news.siamphone.com/news-17863.html>.

Help for Apple products. (2557). *การเรียนรู้ทำทาง Voice over*. สืบค้นจาก <http://iphone.skydocu.com/th>.

แบบสัมภาษณ์ผู้พิการทางสายตา

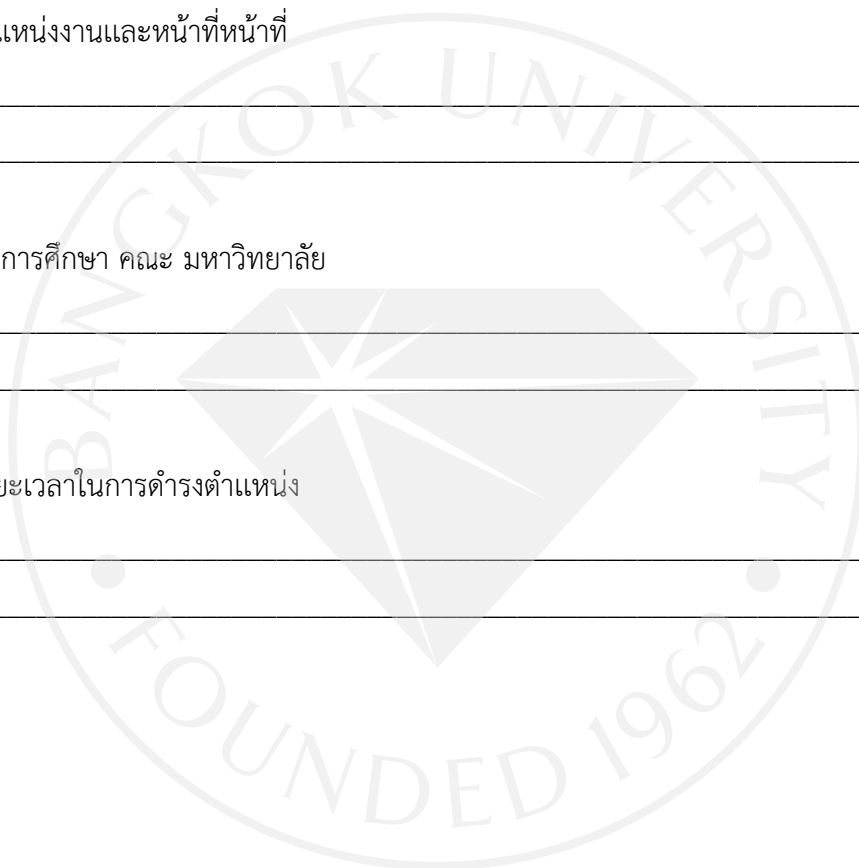
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

1) เพศ อายุ การศึกษา

2) ตำแหน่งงานและหน้าที่หน้าที่

3) วุฒิการศึกษา คณะ มหาวิทยาลัย

4) ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง

ตอนที่ 2 รูปแบบเนื้อหาของโครงการ “Read for the Blind” แบ่งการสัมภาษณ์เป็น 2
ขั้นตอน ดังนี้

ประเด็นที่ 2.1 โครงการ “Read for the Blind” กับการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย

1) ท่านรู้จักโครงการ “Read for the Blind” ได้อย่างไร ช่วยอธิบาย

2) โครงการ “Read for the Blind” ทำหน้าที่อะไรบ้างกับผู้พิการทางสายตา

ประเด็นที่ 2.2 รูปแบบเนื้อหาที่ผู้พิการทางสายตาสนใจ โดยศึกษาในประเด็นต่าง ๆ ของ
ผู้พิการทางสายตา

1) ปัจจุบันท่านมีความสนใจอยากฟังเนื้อหา (Content) แบบใด ช่วยยกตัวอย่างและอธิบาย

2) คุณคิดว่าเนื้อหาแบบใดที่เหมาะสมกับผู้พิการทางสายตา ช่วยยกตัวอย่างและอธิบาย

3) คุณคิดว่าเนื้อหาแบบใดควรมีในแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” ช่วยยกตัวอย่าง
และอธิบาย

4) คุณคิดว่าเนื้อหา (Content) ที่มีในระบบแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” รูปแบบเนื้อหาในด้านใดสำคัญต่อผู้พิการทางสายตามากที่สุด เพราะเหตุใด

5) นอกจากเนื้อหาที่มีในแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” แล้ว ผู้พิการทางสายตา ต้องการให้เพิ่มเติมเนื้อหาในด้านใดมากที่สุด เพราะเหตุใด

6) หากแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” ต้องการที่จะเพิ่มเนื้อหาให้มีความแตกต่าง ท่านต้องการให้แอปพลิเคชัน “Read for the Blind” เพิ่มเนื้อหาในด้านใด (ให้บอกเนื้อหาที่ท่านต้องการมี 3 อันดับ โดยเรียงจากมากไปหาน้อย)

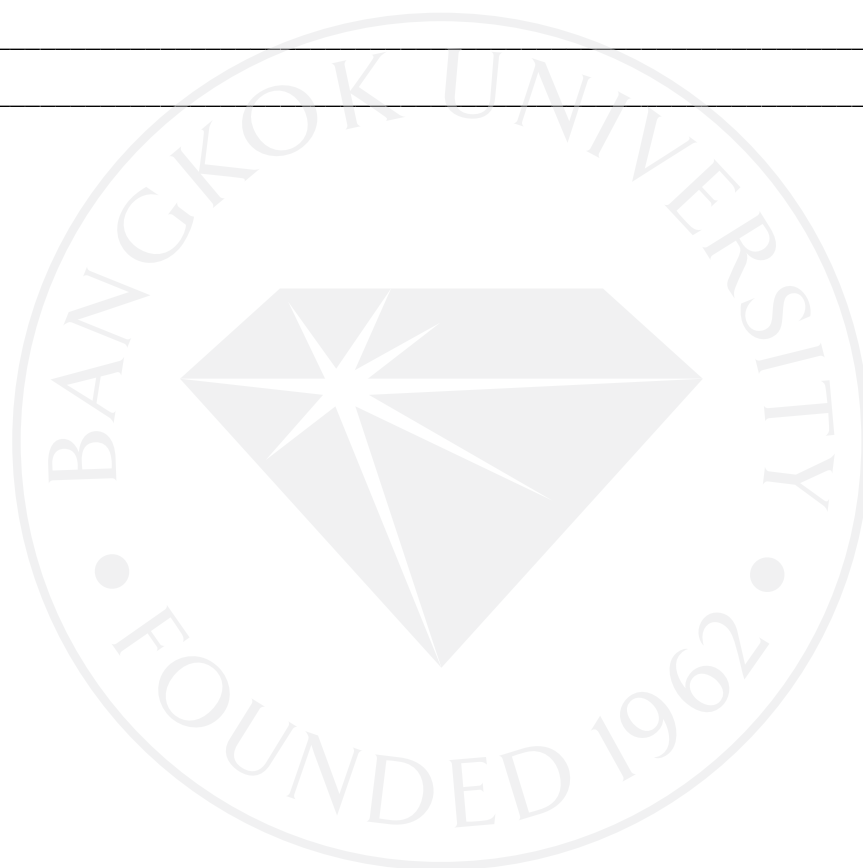
ตอนที่ 3 ปัญหาในการใช้แอปพลิเคชันของผู้พิการทางสายตา และแนวทางการแก้ไข
ปัญหาของผู้พิการทางสายตาที่ใช้แอปพลิเคชัน “Read for the Blind”

1) จากการใช้ระบบแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” ของผู้พิการทางสายตา ท่านพบปัญหาอะไรในการใช้ระบบแอปพลิเคชันช่วยยกตัวอย่างพร้อมอธิบาย และแก้ไขปัญหายังไง

2) คุณอยากให้ผู้พัฒนาระบบแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” พัฒนาระบบในด้านมากมายที่สุด เพราะเหตุใด ช่วยอธิบาย

3) คุณอยากให้ผู้พัฒนาระบบแอปพลิเคชัน “Read for the Blind” สามารถมีการโต้ตอบ
สำหรับผู้ใช้งานผ่านระบบเสียงหรือไม่อย่างไร ช่วยอธิบาย

4) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อการพัฒนาระบบแอปพลิเคชันและการใช้งานในอนาคต

ที่ มกท/บท.0757/2558

26 ตุลาคม 2558

เรื่อง ขออนุญาตเข้าสัมภาษณ์เพื่อประกอบการทำรายงาน

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนธรรมิกวิทยาเพชรบุรี
โรงเรียนธรรมิกวิทยาเพชรบุรี

เนื่องด้วย นายณัฐศักดิ์ พงษ์สวัสดิ์ รหัสนักศึกษา 7570300538 หมายเลขโทรศัพท์ 08-8978-6393
E-mail : sunnyza_52_kap1@hotmail.com นักศึกษาปริญญาโทนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
กำลังศึกษาวิชา CA 655 Strategic Communications Seminar ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ซึ่ง
จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลจากหน่วยงานของท่าน บัณฑิตวิทยาลัยจึงใคร่ขออนุญาตให้ นายณัฐศักดิ์ พงษ์สวัสดิ์ เข้า
สัมภาษณ์เกี่ยวกับ ผู้พิการทางสายตารายงาน 12 คน ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ตัวแทนชาย หญิง ชั้นละ
2 คน “การสร้างรูปแบบเนื้อหา Content ผ่านแอปพลิเคชัน Read for the Blind (เครื่องบันทึกเสียง) สำหรับผู้พิการ
ทางสายตา เพื่อประกอบการทำรายงานในวิชาดังกล่าวข้างต้น จักเป็นพระคุณยิ่ง

ทั้งนี้ การพิจารณาให้ข้อมูลและให้ความอนุเคราะห์อื่นๆ ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของท่านและนโยบายของ
หน่วยงาน บัณฑิตวิทยาลัยใคร่ขอขอบคุณที่ท่านสละเวลาพิจารณาจดหมายฉบับนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤติกา ลีมาวัลย์)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2350-3608-9

โทรสาร 0-2350-3668

ที่ มกท/บช.0763/2558

26 ตุลาคม 2558

เรื่อง ขออนุญาตเข้าสัมภาษณ์เพื่อประกอบการทำรายงาน

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสอนคนตาบอด
โรงเรียนสอนคนตาบอด

เนื่องด้วย นายณัฐศักดิ์ พงษ์สวัสดิ์ รหัสนักศึกษา 7570300538 หมายเลขโทรศัพท์ 08-8978-6393
E-mail : sunnyza_52_kap1@hotmail.com นักศึกษาปริญญาโทนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
กำลังศึกษาวิชา CA 655 Strategic Communications Seminar ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ซึ่ง
จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลจากหน่วยงานของท่าน บัณฑิตวิทยาลัยจึงใคร่ขออนุญาตให้ นายณัฐศักดิ์ พงษ์สวัสดิ์ เข้า
สัมภาษณ์เกี่ยวกับ ผู้พิการทางสายตาจำนวน 12 คน ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ตัวแทนชาย หญิง ชั้นละ
2 คน “การสร้างรูปแบบเนื้อหา Content ผ่านแอปพลิเคชัน Read for the Blind (เครื่องบันทึกเสียง) สำหรับผู้พิการ
ทางสายตา เพื่อประกอบการทำรายงานในวิชาดังกล่าวข้างต้น จักเป็นพระคุณยิ่ง

ทั้งนี้ การพิจารณาให้ข้อมูลและให้ความอนุเคราะห์อื่นๆ ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของท่านและนโยบายของ
หน่วยงาน บัณฑิตวิทยาลัยใคร่ขอขอบคุณที่ท่านสละเวลาพิจารณาจดหมายฉบับนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤติกา ลิ้มลาวัลย์)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2350-3608-9

โทรสาร 0-2350-3668

ประวัติผู้เขียนวิจัย

ชื่อ-นามสกุล	ณัฐศักดิ์ พงษ์สวัสดิ์
อีเมล	sunnyza_52_kap1@hotmail.com
ประวัติการศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1) ระดับปริญญาตรี จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยกรุงเทพ คณะนิเทศศาสตร์ สาขาโฆษณาเชิงสร้างสรรค์ 2) ระดับมัธยมปลาย จบการศึกษาจากโรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ เอกอังกฤฯ-ญี่ปุ่น 3) ระดับมัธยมต้น จบการศึกษาจากโรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์
ประสบการณ์การทำงาน	<ol style="list-style-type: none"> 1) ปี 2015 – ปัจจุบัน: ทำงานที่บริษัท Demo Power Thailand ตำแหน่ง Marketing Executive 2) ปี 2014 – 2015: เริ่มทำงานที่บริษัทแอดซีฟแมน ซูพรีเรีย เซอร์วิส (Hass) ตำแหน่ง Creative Event 3) ปี 2012 – 2014: เริ่มทำงานที่บริษัทกานมณีเน็ตเวิร์ค จำกัด ตำแหน่งพิธีกรรายการลูกทุ่งเนเวอร์ตาย และรายการชมทุ่ง

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ข้อตกลงว่าด้วยการอนุญาตให้ใช้สิทธิในวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

วันที่ 18 เดือน มกราคม พ.ศ. 2559

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) นายณัฐศักดิ์ พงษ์สวัสดิ์ อยู่บ้านเลขที่ 424 / 297
ซอย ถนน รัชฎี ตำบล/แขวง พงษ์เทพเทวา
อำเภอ/เขต รัชฎี จังหวัด กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10400
เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ รหัสประจำตัว 7570300638
ระดับปริญญา ตรี โท เอก
หลักสูตร นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การสื่อสารเชิงกลยุทธ์ คณะ นิเทศศาสตร์
ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ” ฝ่ายหนึ่ง และ

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ตั้งอยู่เลขที่ 119 ถนนพระราม 4 แขวงพระโขนง เขตคลองเตย
กรุงเทพมหานคร 10110 ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ” อีกฝ่ายหนึ่ง

ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ และ ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ ตกลงทำสัญญากันโดยมีข้อความดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิขอรับรองว่าเป็นผู้สร้างสรรค์และเป็นผู้มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในงานสารนิพนธ์/
วิทยานิพนธ์หัวข้อ ความต้องการของผู้อ่านของผู้พิการทางสายตา เพื่อผลิตหนังสือเสียง
บนแพลตฟอร์ม “Read for the Blind”

ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ
(ต่อไปนี้เรียกว่า “สารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์”)

ข้อ 2. ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิตกลงยินยอมให้ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิโดยปราศจากค่าตอบแทนและไม่มี
กำหนดระยะเวลาในการนำสารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์ ซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียงการทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่
ต่อสาธารณชน ให้เข้าต้นฉบับหรือสำเนาอื่น ให้ประโยชน์อันเกิดจากลิขสิทธิ์แก่ผู้อื่น อนุญาตให้ผู้อื่นใช้
สิทธิโดยจะกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดด้วยหรือไม่ก็ได้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน หรือการ
กระทำอื่นใดในลักษณะทำนองเดียวกัน

ข้อ 3. หากกรณีมีข้อขัดแย้งในปัญหาสิทธิในสารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์ระหว่างผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิกับ
บุคคลภายนอกก็ดี หรือระหว่างผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิกับบุคคลภายนอกก็ดี หรือมีเหตุขัดข้องอื่นๆ
เกี่ยวกับลิขสิทธิ์ อันเป็นเหตุให้ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิไม่สามารถดำเนินงานนั้นออกทำซ้ำ เผยแพร่ หรือโฆษณา
ได้ ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิยินยอมรับผิดชอบและชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิในความเสียหาย
ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแก่ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิทั้งสิ้น

สัญญาฉบับนี้ทำขึ้นสองฉบับ มีข้อความเป็นอย่างเดียวกัน คู่สัญญาได้อ่านและเข้าใจข้อความในสัญญาโดยละเอียดแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อให้ไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน และเก็บรักษาไว้ฝ่ายละฉบับ

ลงชื่อ.....ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ
()

ลงชื่อ.....ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ
(อาจารย์อภิญญา จุลพิสิฐ)

ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดและศูนย์การเรียนรู้

ลงชื่อ.....พยาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤติกา ลีมลาลัย)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ลงชื่อ.....พยาน

(ดร.ปฐมา สตะเวทิน)

ผู้อำนวยการหลักสูตร/ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร